

Bank Polski

Skrócone śródroczne skonsolidowane
sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej
PKO Banku Polskiego SA
za okres sześciu miesięcy zakończony
30 czerwca 2018 roku

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Wynik z tytułu odsetek	4 507	4 160	1 063	979
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 482	1 443	350	340
Wynik z działalności operacyjnej	2 301	1 916	543	451
Zysk brutto	2 315	1 927	546	454
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)	1 689	1 386	398	326
Zysk netto przypadający na jednostkę dominującą	1 690	1 382	399	325
Zysk na jedną akcję - podstawowy z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,35	1,11	0,32	0,26
Zysk na jedną akcję - rozwodniony z zysku za okres (w PLN/EUR)	1,35	1,11	0,32	0,26
Dochody całkowite netto	1 855	1 771	438	417
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(7 541)	1 769	(1 779)	416
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 991)	(2 100)	(470)	(494)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	1 438	(671)	339	(158)
Przepływy pieniężne netto	(8 094)	(1 002)	(1 909)	(236)

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE	w mln PLN		w mln EUR	
	stan na 30.06.2018	stan na 31.12.2017	stan na 30.06.2018	stan na 31.12.2017
Aktywa razem	298 667	296 912	68 476	71 187
Kapitał własny ogółem	36 776	36 256	8 432	8 693
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej	36 788	36 267	8 435	8 695
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	287	300
Liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	29,42	29,00	6,75	6,95
Rozwodniona liczba akcji (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN/EUR)	29,42	29,00	6,75	6,95
Łączny współczynnik kapitałowy	17,42%	17,37%	17,42%	17,37%
Kapitał Tier 1	33 238	32 326	7 621	7 750
Kapitał Tier 2	2 700	1 700	619	408

Wybrane pozycje skonsolidowanego sprawozdania finansowego przeliczono na EUR według następujących kursów	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2017
średnia kursów NBP na koniec okresu (pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów i sprawozdania z przepływów pieniężnych)	4,2395	4,2447	4,2474
kurs średni NBP na dzień (pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej)	4,3616	4,1709	4,2265

SPIS TREŚCI

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT.....	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ.....	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	8
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	10
NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO.....	14

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	Nota	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Przychody z tytułu odsetek	9	2 837	5 585	2 693	5 313
Przychody z tytułu odsetek obliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej		2 727	5 359		
przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		2 457	4 816		
przychody z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		270	543		
Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		110	226		
Koszty z tytułu odsetek	9	(546)	(1 078)	(579)	(1 153)
Wynik z tytułu odsetek		2 291	4 507	2 114	4 160
Przychody z tytułu prowizji i opłat	10	1 010	1 982	961	1 890
Koszty z tytułu prowizji i opłat	10	(265)	(500)	(228)	(447)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		745	1 482	733	1 443
Przychody z tytułu dywidend	11	11	11	11	11
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	12	(2)	15	(6)	13
Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	13			(4)	1
Wynik z pozycji wymiany	14	143	247	107	223
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	15	57	94		
wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		57	86		
wycenianych wg zamortyzowanego kosztu		-	8		
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	16	(362)	(687)	(371)	(743)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	17	(15)	(23)	(22)	(44)
Pozostałe przychody operacyjne	18	160	317	274	392
Pozostałe koszty operacyjne	18	(126)	(184)	(99)	(138)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto		34	133	175	254
Ogólne koszty administracyjne	19	(1 438)	(3 017)	(1 375)	(2 938)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	20	(233)	(461)	(231)	(464)
Wynik z działalności operacyjnej		1 231	2 301	1 131	1 916
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		8	14	6	11
Zysk brutto		1 239	2 315	1 137	1 927
Podatek dochodowy	21	(306)	(626)	(279)	(541)
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		933	1 689	858	1 386
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli		-	(1)	1	4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		933	1 690	857	1 382
Zysk na jedną akcję	22				
- podstawowy z zysku za okres (PLN)		0,75	1,35	0,69	1,11
- rozwodniony z zysku za okres (PLN)		0,75	1,35	0,69	1,11
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250	1 250	1 250
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)		1 250	1 250	1 250	1 250

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	Nota	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Zysk netto (z uwzględnieniem udziałowców niesprawujących kontroli)		933	1 689	858	1 386
Inne dochody całkowite		(24)	166	146	385
Pozycje, które mogą być przeklasyfikowane do rachunku zysków i strat		(24)	166	146	385
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, brutto	25	62	11	(1)	20
Podatek odroczoney	21	(11)	(1)	1	(4)
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych, netto	25	51	10	-	16
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto				185	470
Podatek odroczoney	21			(37)	(88)
Aktualizacja wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, netto				148	382
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, brutto		(57)	242		
Zyski/straty przeniesione do rachunku zysków i strat (z tytułu zbycia)	15	(57)	(86)		
Podatek odroczoney	21	21	(30)		
Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, netto		(93)	126		
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		18	28	(3)	(12)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć		-	2	1	(1)
Dochody całkowite netto, razem		909	1 855	1 004	1 771
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:		909	1 855	1 004	1 771
akcjonariuszy jednostki dominującej		909	1 856	1 003	1 767
udziałowców niesprawujących kontroli		-	(1)	1	4

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

	Nota	30.06.2018	31.12.2017
AKTYWA			
Kasa, środki w Banku Centralnym	23	9 973	17 810
Należności od banków	24	4 973	5 233
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		4 973	5 233
Instrumenty pochodne zabezpieczające	25	742	887
Pozostałe instrumenty pochodne	26	1 982	1 711
Papiery wartościowe	27	61 165	54 075
- przeznaczone do obrotu		1 135	431
- instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			8 157
- inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży			43 675
- inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności			1 812
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		3 303	
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		50 249	
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		6 478	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28	207 593	205 628
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		988	
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		206 605	205 628
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	44	374	393
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	31	158	138
Wartości niematerialne	32	3 120	3 242
Rzeczowe aktywa trwałe	32	2 810	2 915
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		1	2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	1 996	1 767
Inne aktywa	33	3 780	3 111
SUMA AKTYWÓW		298 667	296 912

	Nota	30.06.2018	31.12.2017
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY			
Zobowiązania			
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		5	6
Zobowiązania wobec banków	34	2 090	4 558
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		2 090	4 558
Instrumenty pochodne zabezpieczające	25	440	204
Pozostałe instrumenty pochodne	26	2 141	2 536
Zobowiązania wobec klientów	35	219 208	220 614
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		219 208	220 614
Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej	37	1 383	1 185
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	38	28 079	23 932
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		28 079	23 932
Zobowiązania podporządkowane	39	2 730	1 720
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		2 730	1 720
Pozostałe zobowiązania	40	5 246	5 062
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		158	588
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	21	39	36
Rezerwy	41	372	215
SUMA ZOBOWIĄZAŃ		261 891	260 656
Kapitał własny	42		
Kapitał zakładowy		1 250	1 250
Pozostałe kapitały		34 233	31 979
Niepodzielony wynik finansowy		(385)	(66)
Wynik roku bieżącego		1 690	3 104
Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		36 788	36 267
Udziały niekontrolujące		(12)	(11)
KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM		36 776	36 256
SUMA ZOBOWIĄZAŃ I KAPITAŁU WŁASNEGO		298 667	296 912
Łączny współczynnik kapitałowy	67	17,42%	17,37%
Wartość księgowa (w mln PLN)		36 776	36 256
Liczba akcji (w mln)		1 250	1 250
Wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		29,42	29,00
Rozwodniona liczba akcji (w mln)		1 250	1 250
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w PLN)		29,42	29,00

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały Kapitały rezerwowe				Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe	Skumulowane inne dochody całkowite						
31 grudnia 2017 roku	1 250	27 374	1 070	3 645	(110)	31 979	(66)	3 104	36 267	(11)	36 256
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9	-	-	-	-	(78)	(78)	(567)	-	(645)	-	(645)
1 stycznia 2018 roku (zmieniony)	1 250	27 374	1 070	3 645	(188)	31 901	(633)	3 104	35 622	(11)	35 611
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	3 104	(3 104)	-	-	-
Zadeklarowana dywidenda	-	-	-	-	-	-	(688)	-	(688)	-	(688)
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	166	166	-	1 690	1 856	(1)	1 855
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	1 690	1 690	(1)	1 689
Inne dochody całkowite	-	-	-	-	166	166	-	-	166	-	166
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 101	-	65	-	2 166	(2 166)	-	-	-	-
Przymusowy wykup akcji od udziałowców niekontrolujących	-	-	-	-	-	-	(2)	-	(2)	-	(2)
30 czerwca 2018 roku	1 250	29 475	1 070	3 710	(22)	34 233	(385)	1 690	36 788	(12)	36 776

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku	Skumulowane inne dochody całkowite					
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw	Wartość godziwa aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
31 grudnia 2017 roku	-	272	(116)	(9)	(257)	(110)
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9	-	(78)	-	-	-	(78)
1 stycznia 2018 roku (zmieniony)	-	194	(116)	(9)	(257)	(188)
Dochody całkowite razem, w tym:	2	126	10	-	28	166
Inne dochody całkowite	2	126	10	-	28	166
30 czerwca 2018 roku	2	320	(106)	(9)	(229)	(22)

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku	Kapitał zakładowy	Pozostałe kapitały Kapitały rezerwowe				Skumulowane inne dochody całkowite	Razem pozostałe kapitały	Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	Kapitał przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej, razem	Udziały niekontrolujące, razem	Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy	Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	Pozostałe kapitały rezerwowe								
1 stycznia 2017 roku	1 250	24 491	1 070	3 608	(689)	28 480	(19)	2 874	32 585	(16)	32 569	
Przeniesienie wyniku z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	2 874	(2 874)	-	-	-	
Dochody całkowite razem, w tym:	-	-	-	-	385	385	-	1 382	1 767	4	1 771	
Zysk netto	-	-	-	-	-	-	-	1 382	1 382	4	1 386	
Pozostałe dochody całkowite	-	-	-	-	385	385	-	-	385	-	385	
Transfer zysku z przeznaczeniem na kapitał	-	2 883	-	38	-	2 921	(2 921)	-	-	-	-	
30 czerwca 2017 roku	1 250	27 374	1 070	3 646	(304)	31 786	(66)	1 382	34 352	(12)	34 340	

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku	Skumulowane inne dochody całkowite					
	Udział w innych dochodach całkowitych jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsiębiorstw	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	Zyski i straty aktuarialne	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Razem
1 stycznia 2017 roku	(1)	(347)	(109)	(11)	(221)	(689)
Dochody całkowite razem, w tym:	(1)	382	16	-	(12)	385
Inne dochody całkowite	(1)	382	16	-	(12)	385
30 czerwca 2017 roku	(2)	35	(93)	(11)	(233)	(304)

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

	Nota	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk brutto		2 315	1 927
Korekty razem:		(9 856)	(158)
Amortyzacja		407	420
(Zysk) strata z działalności inwestycyjnej		(22)	(49)
Odsetki i dywidendy		(315)	(170)
Zmiana stanu:			
należności od banków		5	694
instrumentów pochodnych zabezpieczających		381	(478)
pozostałych instrumentów pochodnych		(678)	66
papierów wartościowych		(128)	3 441
kredytów i pożyczek udzielonych klientom		(5 362)	(4 131)
aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży		3	(13)
innych aktywów		(651)	(112)
rezerw i odpisów na straty kredytowe		(1 692)	46
zobowiązań wobec Banku Centralnego		(1)	-
zobowiązań wobec banków		134	(832)
zobowiązań wobec klientów		(1 334)	2 489
zobowiązań z tytułu działalności ubezpieczeniowej		198	218
zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych		784	(902)
zobowiązań podporządkowanych		10	(42)
pozostałych zobowiązań		(504)	(226)
Zapłacony podatek dochodowy		(1 161)	(618)
Inne korekty		70	41
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		(7 541)	1 769

	Nota	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wpływy z działalności inwestycyjnej		157 773	29 576
Zbycie jednostek zależnych		23	-
Zbycie i odsetki od inwestycyjnych papierów wartościowych			29 529
Zbycie i odsetki od papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		157 275	
Zbycie i odsetki od papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		374	
Zbycie wartości niematerialnych, rzeczowych aktywów trwałych oraz aktywów do zbycia		87	43
Inne wpływy inwestycyjne (dywidendy)		14	4
Wydatki z działalności inwestycyjnej		(159 764)	(31 676)
Nabycie akcji/udziałów jednostek zależnych, po potrąceniu nabytych środków pieniężnych		(2)	(14)
Nabycie inwestycyjnych papierów wartościowych			(31 440)
Nabycie papierów wartościowych wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		(158 887)	
Nabycie papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		(565)	
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		(310)	(222)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(1 991)	(2 100)

	Nota	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		7 321	6 197
Wykup/umorzenie dłużnych papierów wartościowych		(3 958)	(3 532)
Wpływy z tytułu emisji obligacji podporządkowanych		1 000	-
Spłata pożyczki podporządkowanej		-	(880)
Zaciągnięcie kredytów i pożyczek		168	88
Spłata kredytów i pożyczek		(2 842)	(2 287)
Spłata odsetek od zobowiązań długoterminowych		(251)	(257)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		1 438	(671)
Przepływy pieniężne netto		(8 094)	(1 002)
w tym z tytułu różnic kursowych od środków pieniężnych i ich ekwiwalentów		263	(233)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		23 000	17 966
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	50	14 906	16 964

SPIS TREŚCI

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	14
1. INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ I BANKU	14
2. ZATWIERDZENIE SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	16
3. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	16
4. MSSF 9 INSTRUMENTY FINANSOWE	17
5. MSSF 15 PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI	32
6. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŚNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM	34
7. POZOSTAŁE ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI	36
8. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI ORAZ INFORMACJE O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH	37
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	41
9. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK	41
10. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT	42
11. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	42
12. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	43
13. WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH (DANE PORÓWNAWCZE ZGODNIE Z MSR 39)	43
14. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	43
15. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	44
16. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE	44
17. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	45
18. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE	46
19. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	46
20. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	47
21. PODATEK DOCHODOWY	47
22. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ	50
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ	51
23. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	51
24. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	51
25. INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	52
26. POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE	57
27. PAPIERY WARTOŚCIOWE	57
28. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	62
29. OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE	65
30. ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH (DANE PORÓWNAWCZE ZGODNIE Z MSR 39)	72
31. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	73
32. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	74
33. INNE AKTYWA	75
34. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	76
35. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	76
36. OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI	77
37. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	77
38. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	77
39. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	81
40. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	82
41. REZERWY	82
42. KAPITAŁ WŁASNY I AKCJONARIAT BANKU	83

INFORMACJE O PODMIOTACH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA, WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	86
43. SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ	86
44. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	90
45. ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ	93
POZOSTAŁE NOTY	95
46. DYWIDENDY Z PODZIAŁEM NA AKCJE I PODZIAŁ ZYSKU	95
47. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE	95
48. POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE	101
49. SPRAWY SPORNE	101
50. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	104
51. TRANSAKCJE ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI	105
52. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ	107
53. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	112
54. KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH	113
55. AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE	113
56. DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA	115
CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	116
57. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ	116
58. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM	120
59. KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ	122
60. PRAKTYKI FORBEARANCE	123
61. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH KLIENTOM W PODZIALE NA WALUTY	127
62. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ	130
63. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM	130
64. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI	131
65. POZOSTAŁE RYZYKA	132
66. KOMPLEKSOWE TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH	132
67. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	132
68. WSKAŹNIK DŹWIGNI	133
69. INFORMACJE O SEKURYZACJI PORTFELA LEASINGOWEGO I PAKIETOWEJ SPRZEDAŻY WIERZYTELNOŚCI	134
ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY	136
70. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE	136

NOTY DO SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

1. INFORMACJE OGÓLNE O GRUPIE KAPITAŁOWEJ I BANKU

DZIAŁALNOŚĆ GRUPY KAPITAŁOWEJ I BANKU

Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna (PKO Bank Polski SA albo Bank) został utworzony w 1919 roku jako Pocztowa Kasa Oszczędnościowa. W 1950 roku rozpoczął działalność jako Powszechna Kasa Oszczędności bank państwowy. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2000 roku (Dz. U. z 2000 roku Nr 5, poz. 55 z późniejszymi zmianami) przekształcono Powszechną Kasę Oszczędności bank państwowy w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa pod nazwą Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, przy ul. Puławskiej 15, 02-515 Warszawa, w Polsce.

12 kwietnia 2000 roku zarejestrowano Powszechną Kasę Oszczędności Bank Polski Spółkę Akcyjną i wpisano do Rejestru Handlowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Miasta Stołecznego Warszawy, Sąd Gospodarczy XVI Wydział Rejestrowy. Obecnie właściwym sądem jest Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego. Bank został zarejestrowany pod numerem KRS 0000026438 oraz nadano mu numer statystyczny REGON 016298263.

Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Grupa Kapitałowa Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej (Grupa PKO Banku Polskiego SA, Grupa Kapitałowa Banku lub Grupa Kapitałowa) prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: na terytorium Ukrainy, Szwecji i Irlandii, a także w formie Oddziału w Republice Federalnej Niemiec (Oddział w Niemczech) i Republice Czeskiej (Oddział w Czechach).

PKO Bank Polski SA jako jednostka dominująca jest uniwersalnym bankiem depozytowo-kredytowym obsługującym osoby fizyczne, prawne oraz inne podmioty będące osobami krajowymi i zagranicznymi. Bank może posiadać wartości dewizowe i dokonywać obrotu tymi wartościami, jak również wykonywać operacje walutowe i dewizowe oraz otwierać i posiadać rachunki bankowe w bankach za granicą, a także lokować środki dewizowe na tych rachunkach.

Poprzez podmioty zależne Grupa Kapitałowa oferuje kredyty hipoteczne, świadczy usługi finansowe w zakresie leasingu, faktoringu, funduszy inwestycyjnych, funduszy emerytalnych, ubezpieczeń oraz usługi windykacyjne, usługi agenta transferowego, outsourcingu specjalistów IT i wsparcia w zakresie prowadzenia działalności przez inne podmioty oraz zarządza nieruchomościami.

Skład Grupy Kapitałowej oraz zakres działalności jej podmiotów przedstawiono w nocie „Skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA i zakres działalności podmiotów Grupy Kapitałowej”.

INFORMACJE DOTYCZĄCE SKŁADU OSOBOWEGO RADY NADZORCZEJ ORAZ ZARZĄDU

Skład Rady Nadzorczej na 30 czerwca 2018 roku:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Piotr Sadownik	Przewodniczący Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Piotra Sadownika na Przewodniczącą Rady Nadzorczej.
2.	Grażyna Ciurzyńska	Wiceprzewodnicząca Rady Nadzorczej	powołana 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku. Podmiot uprawniony do wykonywania praw z akcji należących do Skarbu Państwa, jako Uprawniony Akcjonariusz wyznaczył Grażynę Ciurzyńską na Wiceprzewodniczącą Rady Nadzorczej.
3.	Zbigniew Hajłasz	Sekretarz Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku. 24 sierpnia 2017 roku wybrany ponownie na Sekretarza Rady Nadzorczej.
4.	Mariusz Andrzejewski	Członek Rady Nadzorczej	powołany w skład Rady Nadzorczej 22 czerwca 2017 roku na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
5.	Mirosław Barszcz	Członek Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
6.	Adam Budnikowski	Członek Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
7.	Wojciech Jasiński	Członek Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
8.	Andrzej Kisielewicz	Członek Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
9.	Elżbieta Mączczyńska - Ziemacka	Członek Rady Nadzorczej	powołana 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.
10.	Janusz Ostaszewski	Członek Rady Nadzorczej	powołany 22 czerwca 2017 roku ponownie w skład Rady Nadzorczej na bieżącą wspólną kadencję Rady Nadzorczej, która rozpoczęła się z dniem Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia zwołanego 22 czerwca 2017 roku.

Pan Jerzy Paluchniak zrezygnował 14 maja 2018 roku z funkcji członka Rady Nadzorczej Banku ze skutkiem od 18 maja 2018 roku.

Skład Zarządu na 30 czerwca 2018 roku:

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Data powołania
1.	Zbigniew Jagiełło	Prezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Prezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
2.	Rafał Antczak	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
3.	Rafał Kozłowski	Wiceprezes Zarządu	powołany 21 grudnia 2017 roku na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA z 1 stycznia 2018 roku na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
4.	Maks Kraczkowski	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
5.	Mieczysław Król	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
6.	Adam Marciniak	Wiceprezes Zarządu	powołany 21 września 2017 roku, z 1 października 2017 roku, na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
7.	Piotr Mazur	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
8.	Jakub Papierski	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.
9.	Jan Emeryk Rościszewski	Wiceprezes Zarządu	powołany 14 czerwca 2017 roku ponownie na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKO Banku Polskiego SA na bieżącą wspólną kadencję Zarządu, która rozpoczęła się 2 lipca 2017 roku.

2. ZATWIERDZENIE SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe, poddane przeglądkowi Komitetu Audytu Rady Nadzorczej 23 sierpnia 2018 roku, zostało przyjęte do publikacji przez Zarząd Banku 14 sierpnia 2018 roku.

3. PODSTAWA SPORZĄDZENIA SKRÓCONEGO ŚRÓDROCZNEGO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej obejmuje okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku oraz zawiera dane porównawcze za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku (w zakresie skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów, skonsolidowanego sprawozdania ze zmian w kapitale własnym oraz skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych) oraz dane porównawcze na 31 grudnia 2017 roku (w zakresie skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej). Dane finansowe prezentowane są w milionach złotych polskich (PLN), chyba że wskazano inaczej.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”, zatwierdzonego przez Unię Europejską.

Zasady rachunkowości oraz metody obliczeniowe zastosowane do sporządzenia niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego są spójne z zasadami obowiązującymi w roku obrotowym zakończonym 31 grudnia 2017 roku z wyłączeniem zmian wynikających z wdrożenia od 1 stycznia 2018 roku MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” opisanych odpowiednio w nocie 4 oraz w nocie 5. Wpływ MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” na działalność Grupy Kapitałowej nie był istotny.

Zasady, które nie uległy zmianie, zostały opisane w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za 2017 rok.

Prezentowane skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe za okres 6 miesięcy 2018 roku nie obejmuje wszystkich informacji oraz ujawnień wymaganych w rocznym sprawozdaniu finansowym i należy je czytać łącznie z rocznym skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku sporządzonym zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

4. MSSF 9 INSTRUMENTY FINANSOWE

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” został opublikowany w lipcu 2014 roku i zatwierdzony do stosowania w krajach Unii Europejskiej 22 listopada 2016 roku Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU. Ma on obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy roczne rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku (za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard od 1 stycznia 2021 roku). Dla potrzeb niniejszego sprawozdania finansowego dane spółek ubezpieczeniowych PKO Banku Polskiego SA zostały sporządzone według MSSF 9. Standard zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Zmianie ulegają klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych, rozpoznawanie i kalkulacja utraty wartości oraz rachunkowość zabezpieczeń.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Łączny wpływ korekt z tytułu wdrożenia MSSF 9 prezentują tabele poniżej:

	31.12.2017 (klasyfikacja według MSR 39)	Klasyfikacja i wycena: rekasyfikacje	Klasyfikacja i wycena: zmiana wyceny	Utrata wartości	01.01.2018 (klasyfikacja według MSSF 9)
AKTYWA FINANSOWE					
Kasa, środki w Banku Centralnym	17 810	-	-	-	17 810
Należności od banków	5 233	-	-	-	5 233
Instrumenty pochodne zabezpieczające	887	-	-	-	887
Pozostałe instrumenty pochodne	1 711	(12)	-	-	1 699
Papiery wartościowe	54 075	4 380	66	3	58 524
- przeznaczone do obrotu	431	-	-	-	431
- instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 157	(8 157)	-	-	-
- inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	43 675	(43 675)	-	-	-
- inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	1 812	(1 812)	-	-	-
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		4 578	66	46	4 690
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		47 266	-	(43)	47 223
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu		6 180	-	-	6 180
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	205 628	(4 368)	-	(797)	200 463
- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 055	-	15	1 070
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu	205 628	(5 423)	-	(812)	199 393
Inne aktywa finansowe	2 377	-	-	-	2 377
SUMA AKTYWÓW FINANSOWYCH	287 721	-	66	(794)	286 993
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 767	-	(12)	164	1 919

	31.12.2017 (klasyfikacja według MSR 39)	Klasyfikacja i wycena: rekasyfikacje	Klasyfikacja i wycena: zmiana wyceny	Utrata wartości	01.01.2018 (klasyfikacja według MSSF 9)
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	6	-	-	-	6
Zobowiązania wobec banków	4 558	-	-	-	4 558
Instrumenty pochodne zabezpieczające	204	-	-	-	204
Pozostałe instrumenty pochodne	2 536	-	-	-	2 536
Zobowiązania wobec klientów	220 614	-	-	-	220 614
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	23 932	-	-	-	23 932
Zobowiązania podporządkowane	1 720	-	-	-	1 720
Pozostałe zobowiązania finansowe	4 129	-	-	-	4 129
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	36	-	-	(3)	33
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	86	-	-	71	157
SUMA ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH, REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I GWARANCJE ORAZ REZERWY Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	257 821	-	-	68	257 889

Wpływ MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku na:	31.12.2017 (klasyfikacja według MSR 39)	Klasyfikacja i wycena: rekasyfikacje	Klasyfikacja i wycena: zmiana wyceny	Utrata wartości	01.01.2018 (klasyfikacja według MSSF 9)	Łączna zmiana
Skumulowane inne dochody całkowite	(110)	-	(78)	-	(188)	(78)
Niepodzielony wynik finansowy	(66)	-	132	(699)	(633)	(567)
RAZEM wpływ na kapitały własne	(176)	-	54	(699)	(821)	(645)

W porównaniu do ujawnienia wpływu wdrożenia MSSF 9 w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2017 rok nastąpił wzrost odpisów na należności kredytowe i papiery wartościowe o 33 miliony PLN (o 23 miliony PLN po uwzględnieniu podatku), będący efektem zwiększenia dokładności szacunków dotyczących pomiaru utraty wartości. W celu lepszego odzwierciedlenia wpływu zmian ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych związanych z wdrożeniem MSSF 9, efekt powstania z 1 stycznia 2018 roku zobowiązania podatkowego dotyczącego ujęcia w rachunku podatkowym rozwiązania odpisu IBNR i rozliczenia straty początkowej aktywów nabytych z utratą wartości (POCI) oraz zmian odpowiadających temu zobowiązaniu aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w kwocie 52 miliony PLN, rozpoznano w nocy 21 jako wpływ na wynik bieżącego okresu.

4.1 KLASYFIKACJA I WYCENA

a) ZASADY KLASYFIKACJI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

W związku z zastosowaniem MSSF 9, począwszy od 1 stycznia 2018 roku Grupa Kapitałowa klasyfikuje aktywa finansowe do jednej z następujących kategorii:

- wyceniane według zamortyzowanego kosztu,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Klasyfikacja w dniu nabycia lub powstania zależy od modelu biznesowego przyjętego przez Grupę Kapitałową do zarządzania daną grupą aktywów oraz od charakterystyki umownych przepływów pieniężnych wynikających z pojedynczego aktywa lub grupy aktywów. Grupa Kapitałowa wyodrębnia następujące modele biznesowe:

- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” - model, w którym powstałe lub nabyte aktywa finansowe są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych – model typowy dla działalności kredytowej;
- model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” - model, w którym aktywa finansowe po powstaniu lub nabyciu są utrzymywane w celu pozyskiwania korzyści z umownych przepływów pieniężnych, ale mogą być również sprzedawane – często i w transakcjach o wysokim wolumenie – model typowy dla działalności zarządzania płynnością;
- model rezydualny - inny niż model „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” oraz „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

Klasyfikacji instrumentów finansowych dokonuje się na moment zastosowania MSSF 9 po raz pierwszy, czyli na 1 stycznia 2018 roku oraz w momencie ujęcia instrumentu lub jego modyfikacji. Zmiana klasyfikacji aktywów finansowych może wynikać ze zmiany modelu biznesowego lub też niezdania testu SPPI. Zmiana modelu warunkowana jest zmianami zachodzącymi wewnątrz lub na zewnątrz Grupy lub rozpoczęciem albo zakończeniem danego rodzaju działalności, dlatego też zmiany te występują niezwykle rzadko. Niezdanie testu SPPI wynika ze zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych, powodujących, że zwrot z instrumentu nie odpowiada wyłącznie wartości kapitału i odsetek.

MODEL BIZNESOWY

Wybór modelu biznesowego jest dokonywany przy początkowym ujęciu aktywów finansowych. Przeprowadzany jest na poziomie poszczególnych grup aktywów, w kontekście obszaru działalności, w związku z którą aktywa finansowe powstały lub zostały nabyte i następuje między innymi w oparciu o:

- sposób oceny i raportowania wyników portfela aktywów finansowych,

- sposób zarządzania ryzykiem związanym z tymi aktywami oraz zasad wynagradzania osób zarządzających tymi portfelami.

W modelu biznesowym „utrzymywanie dla przepływów pieniężnych”, sprzedaż aktywów jest incydentalna i możliwa do realizacji w przypadku wzrostu poziomu ryzyka kredytowego, zmiany prawa lub regulacji - realizowana w celu utrzymania zakładanego poziomu kapitału regulacyjnego, na zasadach opisanych w strategii zarządzania takimi portfelami lub przy założeniu, iż następuje ona blisko daty zapadalności aktywa, w przypadku spadku ratingu kredytowego poniżej poziomu zakładanego dla danego portfela, istotnej wewnętrznej restrukturyzacji lub przejścia innego biznesu, realizacji planu kryzysowego lub naprawy oraz innego niedającego się przewidzieć czynnika, na który Grupa Kapitałowa nie ma wpływu.

OCENA CHARAKTERYSTYK WYNIKAJĄCYCH Z UMOWY PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Ocena charakterystyki wynikających z umowy przepływów pieniężnych polega na ustaleniu, poprzez przeprowadzenie jakościowego testu umownych przepływów pieniężnych (test SPPI, z ang. Solely Payments of Principal and Interest test), czy wynikające z umowy przepływy pieniężne z tego składnika aktywów są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty. Odsetki obejmują zapłatę za wartość pieniądza w czasie, za ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie i za inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzieleniem kredytów, a także marżę zysku.

Charakterystyka wynikająca z umownych przepływów pieniężnych pozostaje bez wpływu na klasyfikację składnika aktywów finansowych, jeśli:

- mogłaby mieć tylko niewielki wpływ na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu tego składnika (cecha de minimis),
- nie jest prawdziwa, tj. jeżeli wpływa na wynikające z umowy przepływy pieniężne z tytułu instrumentu tylko w przypadku wystąpienia zdarzenia niezwykle rzadkiego, wyjątkowo nietypowego i bardzo mało prawdopodobnego (cecha non genuine).

W celu dokonania wyżej wymienionego ustalenia należy uwzględnić potencjalny wpływ charakterystyki wynikającej z umowy przepływów pieniężnych w każdym okresie sprawozdawczym i łącznie w całym okresie życia instrumentu finansowego.

Test SPPI jest przeprowadzany dla każdego aktywa finansowego w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych” lub „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” na dzień początkowego ujęcia (w tym dla modyfikacji istotnej po ponownym ujęciu aktywa finansowego) oraz na dzień zmiany charakterystyki umownych przepływów pieniężnych.

Jeżeli na podstawie oceny jakościowej w ramach testu SPPI nie można ustalić, czy przepływy pieniężne wynikające z umowy stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek, przeprowadzany jest test porównawczy (ocena ilościowa), tzw. test benchmarkowy w celu ustalenia jak różniłyby się (niezdyskontowane) przepływy pieniężne wynikające z umowy od (niezdyskontowanych) przepływów pieniężnych, które powstałyby, gdyby wartość pieniądza w czasie nie została zmieniona (poziom referencyjny przepływów pieniężnych).

KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU (AMORTIZED COST)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) wycenia się według zamortyzowanego kosztu, jeśli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”,
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Wartość początkową składnika aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu korygują wszelkie prowizje

i opłaty mające wpływ na jego efektywny zwrot i stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej tego aktywa (prowizje i opłaty zaistniałe w związku z realizacją czynności wykonywanych przez Grupę Kapitałową, a prowadzących do powstania aktywów). Prowizje i opłaty mające wpływ na efektywny zwrot z aktywów, zaistniałe po dacie powstania aktywów finansowych powodują zmiany harmonogramów przyszłych przepływów pieniężnych generowanych przez te aktywa.

Wartość bieżącą tej kategorii aktywów ustala się przy użyciu efektywnej stopy procentowej, opisanej w ppkt f, służącej do bieżącego ustalenia (naliczenia) przychodu odsetkowego wygenerowanego przez aktywo w danym okresie, korygując ją o przepływy finansowe oraz odpisy na oczekiwane straty kredytowe.

Nie podlegają wycenie według zamortyzowanego kosztu aktywa, dla których nie można ustalić harmonogramu przyszłych przepływów pieniężnych niezbędnych dla obliczenia efektywnej stopy procentowej. Aktywa te wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty obejmującej również odsetki od należności, z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Prowizje i opłaty związane z powstaniem lub decydujące o cechach finansowych tych aktywów podlegają obowiązkowi rozliczenia w czasie w okresie życia aktywa metodą liniową i są zaliczane do przychodów odsetkowych albo prowizyjnych.

Metoda liniowego rozliczania w czasie określonych prowizji i opłat polega na systematycznym odnoszeniu ich do wyniku finansowego, proporcjonalnie do upływającego czasu w okresie życia produktu. Systematyczne rozliczanie określonych prowizji i opłat odbywa się w okresach miesięcznych.

KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE DOCHODY CAŁKOWITE (FAIR VALUE THROUGH OTHER COMPREHENSIVE INCOME)

Składnik aktywów finansowych (dotyczy dłużnych aktywów finansowych) jest wyceniany do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (zdany test SPPI).

Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite wycenia się do wartości godziwej z uwzględnieniem odpisów na oczekiwane straty kredytowe. Skutki zmiany wartości godziwej tych aktywów finansowych do momentu zaprzestania ujmowania składnika aktywów finansowych lub jego przeklasyfikowania odnosi się do innych dochodów całkowitych, z wyjątkiem przychodów odsetkowych, zysku lub straty z tytułu odpisu na oczekiwane straty kredytowe oraz zysków lub strat z tytułu różnic kursowych, które ujmuje się w wyniku finansowym. Jeśli zaprzestano ujmowania składnika aktywów finansowych, skumulowane zyski lub straty poprzednio ujęte w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji inne dochody całkowite do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania.

KATEGORIA WYCENY AKTYWÓW FINANSOWYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT (FAIR VALUE THROUGH PROFIT AND LOSS)

Jeśli aktywa finansowe nie spełniają wymienionych powyżej kryteriów kwalifikacji do wyceny według zamortyzowanego kosztu albo do wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, są one klasyfikowane jako aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Dodatkowo, w momencie początkowego ujęcia, można nieodwołalnie wyznaczyć składnik aktywów finansowych jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat) jeśli w ten sposób eliminuje się lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad (niedopasowanie księgowo). Opcja ta dostępna jest dla instrumentów dłużnych zarówno w modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, jak i „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż”.

W skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej prezentacja aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jest następująca:

- 1) przeznaczone do obrotu - składniki aktywów finansowych które:
 - nabyto głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie,
 - w momencie początkowego ujęcia stanowią część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub
 - są instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących umowami gwarancji finansowej lub wyznaczonymi i skutecznymi instrumentami zabezpieczającymi),
- 2) aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - aktywa finansowe dla których test charakterystyki przepływów pieniężnych nie został zdany (niezależnie od modelu biznesowego) lub aktywa finansowe zaklasyfikowane do modelu rezydualnego,

- 3) aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu (opcja wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat).

Zysk lub stratę na składniku aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat ujmuje się w wyniku finansowym.

INSTRUMENTY KAPITAŁOWE

Inwestycje w instrumenty kapitałowe wycenia się do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. W momencie początkowego ujęcia można dokonać nieodwołalnego wyboru dotyczącego ujmowania w innych dochodach całkowitych późniejszych zmian wartości godziwej inwestycji w instrument kapitałowy, który nie jest przeznaczony do obrotu ani nie jest warunkową zapłatą ujętą przez Grupę Kapitałową w ramach połączenia jednostek zgodnie z MSSF 3 (opcja wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite). W przypadku wykorzystania opcji wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite w wyniku finansowym ujmuje się wyłącznie dywidendy wynikające z tej inwestycji. Zyski lub straty z wyceny ujęte w innych dochodach całkowitych nie podlegają reklasyfikacji do rachunku zysków i strat.

W przypadku inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie skorzystała z opcji wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite.

b) ZMIANA KLASYFIKACJI AKTYWÓW FINANSOWYCH

Reklasyfikacja aktywów finansowych następuje jedynie w przypadku zmiany modelu biznesowego odnoszącego się do aktywa lub grupy aktywów wynikającego z rozpoczęcia lub zakończenia istotnej części działalności. Zmiany takie mają charakter incydentalny. Zmiana klasyfikacji jest ujmowana prospektywnie, tj. bez zmiany ujętych dotychczas skutków wyceny do wartości godziwej we wcześniejszych okresach odpisów czy naliczonych odsetek.

Za zmianę modelu biznesowego nie uważa się:

- 1) zmiany zamiarów związanych z konkretnymi aktywami finansowymi (nawet w przypadku znacznych zmian warunków rynkowych),
- 2) tymczasowego zaniku określonego rynku aktywów finansowych,
- 3) przeniesienia aktywów finansowych między obszarami działalności stosującymi różne modele biznesowe.

Nie dokonuje się przeklasyfikowania żadnych zobowiązań finansowych.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z zamortyzowanego kosztu do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wartość godziwą tego składnika aktywów ustala się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujmuje się w rachunku wyników.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do zamortyzowanego kosztu, wartość godziwa tego składnika aktywów staje się na dzień przeklasyfikowania jego nową wartością bilansową brutto. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii zamortyzowanego kosztu do kategorii wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite, wartość godziwą tego składnika aktywów wycenia się na dzień przeklasyfikowania. Wszelkie zyski lub straty wynikające z różnicy między wcześniejszym zamortyzowanym kosztem składnika aktywów finansowych, a wartością godziwą ujmuje się w innych dochodach całkowitych. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii zamortyzowanego kosztu, składnik ten zostaje przeklasyfikowany w jego wartości godziwej na dzień przeklasyfikowania. Skumulowane zyski lub straty ujęte wcześniej w innych całkowitych dochodach zostają usunięte z pozycji kapitału własnego i skorygowane w oparciu o wartość godziwą składnika aktywów finansowych na dzień przeklasyfikowania. W związku z tym składnik aktywów finansowych wycenia się na dzień przeklasyfikowania tak, jak gdyby zawsze był wyceniany według zamortyzowanego kosztu. Korekta ta dotyczy innych dochodów całkowitych i nie ma wpływu na wynik finansowy, stąd nie jest korektą wynikającą z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1. Efektywna stopa procentowa oraz oczekiwane straty kredytowe nie są korygowane w wyniku tego przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat do kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Efektywną stopę procentową ustala się na podstawie wartości godziwej składnika aktywów na dzień przeklasyfikowania.

W przypadku przeklasyfikowania składnika aktywów finansowych z kategorii wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, składnik ten dalej jest wyceniany w wartości godziwej. Skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w innych dochodach całkowitych zostają przeklasyfikowane z pozycji kapitału własnego do wyniku finansowego w formie korekty wynikającej z przeklasyfikowania zgodnie z MSR 1 na dzień przeklasyfikowania.

c) ZMIANA SZACUNKU KONTRAKTOWYCH PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH - MODYFIKACJE

Modyfikacja rozumiana jako zmiana przepływów kontraktowych składnika aktywów finansowych na podstawie aneksu do umowy może być istotna lub nieistotna. Nie stanowi modyfikacji zmiana przepływów kontraktowych wynikająca z realizacji warunków umownych.

Jeśli wynikające z umowy przepływy pieniężne związane ze składnikiem aktywów finansowych podlegają renegotjacji lub jakiegokolwiek innej modyfikacji, a renegotjacja lub modyfikacja nie prowadzą do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów finansowych („**MODYFIKACJA NIEISTOTNA**”) dokonuje się ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w wyniku finansowym. Korekta wartości bilansowej aktywa finansowego z tytułu modyfikacji podlega rozliczeniu w czasie w wynik odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej. Wartość bilansową brutto składnika aktywów finansowych oblicza się jako obecną wartość renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub udzielonych składników aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe) bądź, w stosownych przypadkach (np. dla zysku lub straty z tytułu zabezpieczenia pozycji zabezpieczanej), według zaktualizowanej efektywnej stopy procentowej. Wszelkie poniesione koszty i opłaty korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

W pewnych okolicznościach renegotjacja lub modyfikacja wynikających z umowy przepływów pieniężnych związanych ze składnikiem aktywów finansowych może prowadzić do zaprzestania ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych. Jeżeli modyfikacja składnika aktywów finansowych powoduje zaprzestanie ujmowania istniejącego składnika aktywów finansowych, a następnie ujęcie zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych, zmodyfikowany składnik aktywów uznaje się za „nowy” składnik aktywów finansowych („**MODYFIKACJA ISTOTNA**”). Następuje ujęcie nowego aktywa w wartości godziwej oraz kalkulacja nowej efektywnej stopy procentowej zastosowanej do nowego aktywa. W przypadku, gdy charakterystyka zmodyfikowanego nowego aktywa finansowego (po zawarciu aneksu) odpowiada warunkom rynkowym, wartość bilansowa tego aktywa finansowego stanowi wartość godziwą.

Ocena czy dana modyfikacja aktywów finansowych jest modyfikacją istotną czy nieistotną zależy od spełnienia kryteriów ilościowych oraz jakościowych.

Przyjęte **KRYTERIA JAKOŚCIOWE** są następujące:

- Przewalutowanie,
- Zmiana dłużnika, za wyjątkiem zmiany wynikającej ze śmierci dłużnika,
- Wprowadzenie do umowy cechy umownej powodującej naruszenie testu charakterystyk przepływów pieniężnych (testu SPPI) lub usunięcie tej cechy,
- Zwiększenie zaangażowania wobec dłużnika obejmującego kwotę niespłaconego kapitału i udzielonych zobowiązań pozabilansowych powyżej 10%.

Wystąpienie przynajmniej jednego z tych kryteriów skutkuje wystąpieniem modyfikacji istotnej.

Przyjęte **KRYTERIUM ILOŚCIOWE** stanowi test 10% polegający na analizie zmiany warunków umownych składnika aktywów finansowych skutkującej powstaniem różnicy między wartością przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze zmienionego aktywa finansowego zdyskontowanych pierwotną efektywną stopą procentową a wartością analogicznych przyszłych przepływów wynikających z pierwotnego składnika aktywa finansowego zdyskontowanych tą samą stopą procentową.

Wystąpienie kryterium ilościowego (różnicy) powyżej 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za istotną, natomiast wystąpienie kryterium ilościowego co najwyżej 10% skutkuje uznaniem modyfikacji za nieistotną.

Kryterium ilościowe nie ma zastosowania dla kredytów podlegających procesowi restrukturyzacji (tzn. występuje tylko modyfikacja nieistotna).

d) WYCENA AKTYWÓW FINANSOWYCH NABYTYCH LUB UDZIELONYCH Z UTRATĄ WARTOŚCI (POCI)

MSSF 9 wyodrębnia nową kategorię aktywów finansowych nabytych lub udzielonych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (dalej „POCI” - ang. *purchased or originated credit-impaired asset*).

Aktywa POCI dotyczą aktywów finansowych o charakterze dłużnym, wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite, tj. kredytów oraz dłużnych papierów wartościowych. Ujęcie początkowe tych aktywów następuje w wartości netto (tj. bez odpisów aktualizujących) odpowiadającej wartości godziwej. Przychody odsetkowe od aktywów POCI oblicza się od wartości bilansowej netto przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, skorygowanej o ryzyko kredytowe rozpoznane dla całego cyklu życia aktywa. Skorygowaną o ryzyko kredytowe efektywną stopę procentową liczy się poprzez uwzględnienie przyszłych przepływów pieniężnych skorygowanych o efekt ryzyka kredytowego rozpoznawanego w całym okresie życia aktywa. Zmiana szacunków w zakresie przyszłych odzysków w kolejnych okresach sprawozdawczych odnosi się jako strata lub zysk z tytułu utraty wartości.

e) WYCENA GWARANCJI FINANSOWYCH

Gwarancje finansowe są ujmowane według wartości godziwej. W kolejnych okresach, na dzień bilansowy gwarancje finansowe wyceniane są w kwocie wyższej z dwóch:

- kwocie odpisu na oczekiwane straty kredytowe, lub
- kwocie rozpoznanej w momencie początkowym prowizji, amortyzowanej w czasie zgodnie z MSSF 15.

f) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK

Przychody z tytułu odsetek oblicza się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej służącej do bieżącego ustalenia (naliczenia) przychodu odsetkowego wygenerowanego w danym okresie przez składnik aktywów finansowych od jego wartości bilansowej brutto, za wyjątkiem:

- 1) nabytych lub udzielonych składników aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (patrz ppkt d). W odniesieniu do tych składników aktywów stosuje się efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe do wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych (wartości bilansowej netto) od momentu początkowego ujęcia (aktywa POCI).
- 2) składników aktywów finansowych niebędących nabytymi lub udzielonymi składnikami aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, które następnie stały się składnikami aktywów finansowych z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe. W przypadku tych składników aktywów finansowych stosuje się pierwotną efektywną stopę procentową (z momentu rozpoznania przesłanki utraty wartości) do ustalenia wartości zamortyzowanego kosztu składnika aktywów finansowych (wartości bilansowej netto) w późniejszych okresach sprawozdawczych.

g) OSZACOWANIE WPŁYWU – KLASYFIKACJA I WYCENA

Na 1 stycznia 2018 roku zmiana klasyfikacji wyceny dla aktywów finansowych dotyczyła:

- bonów pieniężnych Narodowego Banku Polskiego w kwocie 4 199 milionów PLN, których portfel zgodnie z MSR 39 wyceniany był do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zgodnie z MSSF 9 portfel bonów pieniężnych z uwagi na zastosowanie modelu „utrzymywane dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” wyceniany jest do wartości godziwej przez inne dochody całkowite;
- portfele kredytów dla których z uwagi na występowanie komponentu dźwigni finansowej (formuła oprocentowania oparta o mnożnik powyżej 1) w formule oprocentowania test SPPI nie został spełniony: kredyty inwestycyjne ARiMR, wybrane kredyty obrotowe, kredyty studenckie, preferencyjny kredyt mieszkaniowy z dopłatami BGK, kredyty na cele mieszkaniowe – kredyty Alicja, wybrane kredyty udzielone Jednostkom Samorządu Terytorialnego (JST). Brak spełnienia testu SPPI pomimo modelu biznesowego „utrzymanie dla przepływów pieniężnych” powoduje konieczność zmiany kategorii wyceny dla tych portfeli kredytów w kwocie 1 070 milionów PLN ze zamortyzowanego kosztu do kategorii wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- dla wybranych transz nabytych przez Grupę Kapitałową obligacji korporacyjnych (jeden podmiot) pomimo zastosowania modelu biznesowego „utrzymywanie dla przepływów pieniężnych i na sprzedaż” z uwagi na brak spełnienia testu SPPI zastosowanie miała wycena do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zmianie uległa również klasyfikacja obligacji korporacyjnych (ujmowanych dotychczas w inwestycyjnych papierach wartościowych dostępnych do sprzedaży) z wbudowaną opcją zamiany na akcje (prezentowaną w instrumentach pochodnych), które zgodnie z MSSF 9 łącznie wyceniane są do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Łączna wartość reklasifikowanych portfeli wyniosła 157 milionów PLN;

- dłużnych papierów wartościowych korporacyjnych i komunalnych dotychczas prezentowanych w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” i wycenianych według zamortyzowanego kosztu do pozycji papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu (reklasyfikacja bez wpływu na wycenę) w kwocie 4 368 milionów PLN.

W przypadku inwestycji kapitałowych Grupa Kapitałowa nie skorzystała z opcji wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite.

Wdrożenie MSSF 9 począwszy od 1 stycznia 2018 roku nie wpłynęło na klasyfikację i wycenę zobowiązań finansowych Grupy Kapitałowej.

Grupa Kapitałowa oszacowała, że z tytułu wdrożenia MSSF 9 łączny wpływ korekt z tytułu zmiany wyceny i klasyfikacji na kapitały własne (niepodzielony wynik finansowy lub inne dochody całkowite) na 1 stycznia 2018 roku wyniósł 66 milionów PLN (po uwzględnieniu podatku 54 miliony PLN).

Dodatkowo Grupa Kapitałowa zastosowała prospektywnie sposób ujmowania modyfikacji przepływów pieniężnych aktywów finansowych w Grupie Kapitałowej, które od 1 stycznia 2018 roku są odnoszone do wyniku finansowego jednorazowo w momencie przeprowadzenia modyfikacji, a zmiana wyceny bilansowej jest kalkulowana przy zastosowaniu pierwotnej efektywnej stopy procentowej. Do 31 grudnia 2017 roku wpływ modyfikacji był rozkładany w czasie metodą efektywnej stopy procentowej przez pozostały okres życia produktu.

Na moment pierwszego zastosowania MSSF 9, tj. 1 stycznia 2018 roku Grupa Kapitałowa rozpoznała jako aktywa POCI przejęte w wyniku fuzji i połączeń zaangażowania z utratą wartości (fuzja z Nordea Bank Polska i SKOK „Wesoła” w Mysłowicach oraz Raiffeisen-Leasing Polska SA) oraz zaangażowania spełniające kryteria POCI w stosunku do podmiotów korporacyjnych oraz należności leasingowych o wartości bilansowej netto 706 milionów PLN.

4.2 UTRATA WARTOŚCI

W obszarze utraty wartości Grupa Kapitałowa stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych. Model utraty wartości ma zastosowanie do aktywów finansowych, które nie są wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmujących:

- dłużne instrumenty finansowe obejmujące zaangażowania o charakterze kredytowym oraz papiery wartościowe,
- należności leasingowe,
- zobowiązania pozabilansowe finansowe oraz gwarancyjne.

Zgodnie z MSSF 9 dla inwestycji kapitałowych nie są rozpoznawane oczekiwane straty kredytowe.

Utrata wartości jest mierzona jako 12 miesięczne albo dożywotnie oczekiwane straty kredytowe z aktywa. Horyzont pomiaru oczekiwanej straty zależy od tego, czy od momentu początkowego ujęcia aktywa nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego. Ze względu na to kryterium aktywa finansowe alokowane są do 4 faz (ang. stage):

Faza 1 (aktywa, których ryzyko kredytowe nie wzrosło istotnie od dnia początkowego ujęcia)

12 miesięczne oczekiwane straty kredytowe

Faza 2 (istotny wzrost ryzyka kredytowego)

Faza 3 (kredyty zagrożone utratą wartości)

dożywotnie oczekiwane straty kredytowe

Faza 4 (kredyty z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia (tzw. POCI))

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego, dla ekspozycji hipotecznych oraz pozostałych ekspozycji detalicznych Grupa Kapitałowa stosuje model oparty na kalkulacji marginalnego PD, czyli prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w określonym miesiącu liczonym od momentu uruchomienia ekspozycji. Dzięki temu

możliwe jest odwzorowanie charakterystycznego dla ekspozycji wobec osób fizycznych zróżnicowania jakości kredytowej w czasie życia ekspozycji.

Grupa Kapitałowa identyfikuje przesłankę istotnego wzrostu ryzyka dla danej ekspozycji w oparciu o porównanie krzywych prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie trwania ekspozycji na datę początkowego ujęcia oraz na datę raportową.

Dla każdej daty raportowej porównywane są tylko te części oryginalnej i obecnej krzywej prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania, które odpowiadają okresowi począwszy od daty raportowej do zapadalności ekspozycji. Porównanie opiera się na wartościach średniego prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w horyzoncie życia kredytu w analizowanym okresie korygowanego o bieżące oraz prognozowane wskaźniki makroekonomiczne.

W celu oceny znaczącego wzrostu ryzyka kredytowego dla klientów instytucjonalnych Grupa Kapitałowa stosuje model oparty na łańcuchach Markowa. Kalkulacja krzywej maksymalnego akceptowalnego pogorszenia się jakości kredytu w czasie, które nie jest identyfikowane jako istotny wzrost ryzyka kredytowego odbywa się na podstawie prawdopodobieństw niewykonania zobowiązania oszacowanych na podstawie migracji klientów pomiędzy poszczególnymi klasami ratingowymi oraz scoringowymi.

W celu identyfikacji pozostałych przesłanek istotnego wzrostu ryzyka kredytowego Grupa Kapitałowa wykorzystuje pełną dostępną informację jakościową i ilościową, w tym:

- działania restrukturyzacyjne wprowadzające dla dłużnika udogodnienia wymuszone jego trudną sytuacją finansową (ang. forbearance),
- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek dłuższe niż 30 dni,
- zidentyfikowane sygnały wczesnego ostrzegania w ramach procesu monitoringu świadczące o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,
- istotne podwyższenie wskaźnika LTV,
- ocenę analityka w ramach procesu analizy zindywidualizowanej,
- kwarantanna w Fazie 2 ekspozycji, dla których w ciągu minionych 3 miesięcy ustała przesłanka utraty wartości.

Przesłanką utraty wartości ekspozycji kredytowej jest, w szczególności:

- opóźnienie w spłacie materialnie istotnej kwoty kapitału lub odsetek dłuższe niż 90 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej lub klasy ryzyka wskazującej na istotne zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności wymuszone względami ekonomicznymi lub prawnymi wynikającymi z trudności finansowych klienta (do czasu uznania wierzytelności za uzdrowioną),
- wnioskowanie o ogłoszenie upadłości dłużnika, postawienie go w stan likwidacji lub wszczęcie wobec niego postępowania egzekucyjnego.

Strata oczekiwana wyznaczana jest jako iloczyn parametrów ryzyka kredytowego: prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania (PD), poziomu straty w momencie niewykonania zobowiązania (LGD) oraz wartości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (EAD), przy czym każdy z powyższych parametrów ma postać wektora o wymiarze liczby miesięcy pokrywających horyzont szacowania straty kredytowej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 1 Grupa Kapitałowa stosuje maksymalnie 12-miesięczny horyzont szacowania straty oczekiwanej. W przypadku ekspozycji zaklasyfikowanych do Fazy 2, 3 lub 4 oczekiwaną stratę szacuje się w horyzoncie do daty zapadalności ekspozycji bądź jej odnowienia. W odniesieniu do ekspozycji detalicznych bez harmonogramu spłat Grupa Kapitałowa horyzont ten wyznacza w oparciu o dane behawioralne na podstawie historycznych obserwacji. Strata oczekiwana zarówno w całym okresie trwania ekspozycji, jak i w okresie 12 miesięcy jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach zdyskontowanych efektywną stopą procentową. W celu wyznaczenia wartości aktywa na moment niewykonania zobowiązania w danym okresie Grupa Kapitałowa koryguje parametr określający wielkość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania o przyszłe spłaty wynikające z harmonogramu oraz potencjalne nadpłaty i niedopłaty.

W obliczeniach oczekiwanych strat kredytowych uwzględnia się szacunki dotyczące przyszłych warunków makroekonomicznych. W zakresie analizy portfelowej, wpływ scenariuszy makroekonomicznych jest uwzględniany

w wysokości poszczególnych parametrów ryzyka. Metodyka kalkulacji parametrów ryzyka obejmuje badanie zależności wysokości tych parametrów od warunków makroekonomicznych w oparciu o dane historyczne.

Na potrzeby kalkulacji straty oczekiwanej wykorzystuje się trzy scenariusze makroekonomiczne opracowane na podstawie własnych prognoz – bazowy oraz dwa scenariusze alternatywne. Zakres prognozowanych wskaźników obejmuje wskaźnik dynamiki PKB, stopę bezrobocia, stopę WIBOR 3M, stopę Libor CHF 3M, kurs CHF/PLN, indeks cen nieruchomości oraz stopę referencyjną NBP. Ostateczna strata oczekiwana jest średnią ważoną prawdopodobieństwem scenariuszy ze strat oczekiwanych odpowiadających poszczególnym scenariuszom. Grupa Kapitałowa zapewnia zgodność scenariuszy makroekonomicznych stosowanych na potrzeby kalkulacji parametrów ryzyka ze scenariuszami makroekonomicznymi wykorzystywanymi w procesach budżetowania ryzyka kredytowego.

W przypadku identyfikacji przesłanki utraty wartości ekspozycji znaczących indywidualnie, oczekiwaną stratę kredytową z ekspozycji ustala się metodą zindywidualizowaną, jako różnicę pomiędzy jej wartością bilansową brutto (w przypadku pozabilansowej ekspozycji kredytowej - wartością jej równoważnika bilansowego), a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych, ustalonych z uwzględnieniem możliwych scenariuszy dotyczących realizacji umowy i zarządzania ekspozycją kredytową, ważonych prawdopodobieństwem ich realizacji. Zindywidualizowaną metodę pomiaru oczekiwanej straty stosuje się także w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących niespełniających przesłanek utraty wartości, w przypadku których zastosowanie w tych obliczeniach parametrów portfelowych byłoby ze względu na specyfikę sprawy nieuzasadnione.

Zarówno proces oceny istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, jak i proces kalkulacji straty oczekiwanej realizowany jest w trybie miesięcznym na poziomie indywidualnej ekspozycji. Wykorzystuje się w nim dedykowane środowisko obliczeniowe umożliwiające dystrybucję wyników do jednostek wewnętrznych Grupy.

OSZACOWANIE WPŁYWU – UTRATA WARTOŚCI

Grupa Kapitałowa oszacowała, że z tytułu wdrożenia MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku łączny wpływ korekt z tytułu utraty wartości na kapitały własne (niepodzielony wynik finansowy) wyniósł 866 milionów PLN (po uwzględnieniu podatku 699 milionów PLN).

4.3 RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

MSSF 9 zwiększa zakres pozycji, które można wyznaczać jako pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie jako instrumentu zabezpieczającego aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zniesiono również obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej limitu 80%-125% (warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto zwiększono zakres wymaganych ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływu rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

W związku z niezakończonymi jeszcze pracami nad zmianą standardu w zakresie rachunkowości zabezpieczeń w ujęciu portfelowym (ang. *macro hedge*), istnieje możliwość wyboru w zakresie stosowania przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń: można albo nadal stosować przepisy MSR 39 albo stosować nowy standard MSSF 9 z wyłączeniem z zakresu zabezpieczeń portfelowych wartości godziwej odnoszących się do ryzyka stopy procentowej.

Po ukończeniu analizy ryzyk i korzyści związanych z przyjęciem rozwiązań dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wprowadzonych przez MSSF 9 Grupa Kapitałowa zdecydowała o dalszym stosowaniu MSR 39 w zakresie przepisów dotyczących rachunkowości zabezpieczeń i kontynuacji relacji zabezpieczających.

4.4 UJAWNIA I DANE PORÓWNAWCZE

W ocenie Grupy Kapitałowej zastosowanie MSSF 9 wymaga istotnej zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień dotyczących obszaru instrumentów finansowych, w szczególności w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagane są szerokie informacje dotyczące bilansu otwarcia i dokonanych przekształceń. Grupa Kapitałowa skorzystała z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikające z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element niepodzielonego wyniku finansowego w kapitałach własnych na 1 stycznia 2018 roku.

4.5 WPŁYW MSSF 9 NA FUNDUSZE WŁASNE I MIERNIKI ADEKWATNOŚCI KAPITAŁOWEJ

Wpływ MSSF 9 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej wynika z następujących czynników:

- zmiany klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych odniesionej na 1 stycznia 2018 roku do pozycji niepodzielony wynik finansowy i inne dochody całkowite stanowiącej element funduszy własnych na datę 1 stycznia 2018 roku (wpływ korekt z tytułu wyceny do wartości godziwej kredytów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat),
- zmiany modelu utraty wartości na 1 stycznia 2018 roku, której efekt również odniesiony jest do niepodzielonego wyniku finansowego i uwzględniony w funduszach własnych,
- zmian wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego (korekta wartości aktywów z tytułu podatku odroczonego w korespondencji z pozycją niepodzielonego wyniku finansowego). Wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego uwzględniana jest w kalkulacji ekspozycji na ryzyko zgodnie z wymogami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (dalej „rozporządzenie CRR” lub „CRR”) (tj. przypisanie wagi ryzyka 250% lub pomniejszenie funduszy własnych). Aktywa są standardowo traktowane jako aktywo oparte na przyszłej rentowności i wynikające z różnic przejściowych.

Wpływ MSSF 9 w zakresie zmiany modelu utraty wartości na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej reguluje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2017/2395 z 12 grudnia 2017 roku zmieniające rozporządzenie CRR w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walutach innych niż waluty krajowe państw członkowskich. Zgodnie z tą regulacją banki mogą stosować przepisy przejściowe w zakresie funduszy własnych i powiększać kapitał podstawowy Tier I związany z wdrożeniem nowego modelu utraty wartości w okresie kolejnych 5 lat od daty 1 stycznia 2018 roku, przy czym współczynnik korygujący będzie malał z okresu na okres.

Grupa Kapitałowa zdecydowała się na pełne zastosowanie przepisów przejściowych i rozłożenie w czasie wpływu korekt z tytułu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne i mierniki adekwatności kapitałowej.

Jednocześnie zgodnie z wyżej wymienionym Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa w przypadku stosowania przepisów przejściowych jest dodatkowo zobowiązana do ujawniania wartości wyznaczonych przy założeniu braku ich stosowania (wartość funduszy własnych, wartość kapitału podstawowego Tier I, wartość kapitału Tier I, łączny współczynnik kapitałowy, współczynnik kapitału podstawowego Tier I, współczynnik kapitału Tier I, współczynnik dźwigni).

W wyniku dostosowania obliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych, które uwzględniają rozwiązania przejściowe dotyczące złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku fundusze własne Grupy Kapitałowej wyliczane dla potrzeb adekwatności kapitałowej wzrosły o 84 miliony PLN, przy czym w wyniku korekt z tytułu utraty wartości wynikających z wdrożenia MSSF 9 nastąpił spadek funduszy o 35 milionów PLN, a na skutek korekt dotyczących zmian klasyfikacji i wyceny wzrost o 47 milionów PLN. Równocześnie fundusze własne Grupy wzrosły o 72 miliony PLN w związku z zakończeniem okresu przejściowego określonego rozporządzeniem CRR w zakresie usuwania z funduszy własnych mającej zastosowanie wartości procentowej niezrealizowanych zysków na papierach wycenianych do wartości godziwej (na 31 grudnia 2017 roku usuwane było 20% tych zysków).

Bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych wartość funduszy własnych Grupy spadłaby o 580 milionów PLN, z czego na skutek korekt z tytułu utraty wartości spadłaby o 699 milionów PLN oraz z tytułu korekt dotyczących zmian klasyfikacji i wyceny wzrosłaby o 47 milionów PLN, przy równoczesnym wzroście o 72 miliony PLN wynikającym z zakończenia okresu przejściowego wskazanego w rozporządzeniu CRR.

Przełożyło się to na obniżenie łącznego współczynnika kapitałowego Grupy Kapitałowej o 1 punkt bazowy. W przypadku niezastosowania rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9 i uwzględnienia pełnego wpływu wdrożenia MSSF 9 łączny współczynnik kapitałowy obniżyłby się o 29 punktów bazowych.

Zaprezentowany wpływ korekt z tytułu wdrożenia MSSF 9 na adekwatność kapitałową zgodnie z naszą najlepszą wiedzą jest najlepszym szacunkiem na moment publikacji niniejszego skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

4.6 KLASYFIKACJA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH ZGODNIE Z MSSF 9 I MSR 39

Poniższe tabele przedstawiają uzgodnienie pomiędzy pozycjami sprawozdania z sytuacji finansowej oraz kategoriami aktywów i zobowiązań finansowych według MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku i według MSR 39 na 31 grudnia 2017 roku:

AKTYWA FINANSOWE 01.01.2018 r. KLASYFIKACJA WEDŁUG MSSF 9	Przeznaczone do obrotu	Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem wartość bilansowa
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	-	-	17 810	17 810
Należności od banków	-	-	-	5 233	5 233
Instrumenty pochodne zabezpieczające	-	887	-	-	887
Pozostałe instrumenty pochodne	1 699	-	-	-	1 699
Papiery wartościowe	431	4 690	47 223	6 180	58 524
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	1 070	-	199 393	200 463
Inne aktywa finansowe	-	-	-	2 377	2 377
					-
RAZEM aktywa finansowe	2 130	6 647	47 223	230 993	286 993

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE 01.01.2018 r. KLASYFIKACJA WEDŁUG MSSF 9	Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem wartość bilansowa
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	6	6
Zobowiązania wobec banków	-	4 558	4 558
Instrumenty pochodne zabezpieczające	204	-	204
Pozostałe instrumenty pochodne	2 536	-	2 536
Zobowiązania wobec klientów	-	220 614	220 614
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	23 932	23 932
Zobowiązania podporządkowane	-	1 720	1 720
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	4 129	4 129
RAZEM zobowiązania finansowe	2 740	254 959	257 699

AKTYWA FINANSOWE 31.12.2017 r. KLASYFIKACJA WEDŁUG MSR 39	przeznaczone do obrotu	wyznaczone do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	utrzymywane do terminu zapadalności	pożyczki i należności	dostępne do sprzedaży	Razem wartość bilansowa
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	-	-	17 810	-	17 810
Należności od banków	-	-	-	5 233	-	5 233
Instrumenty pochodne zabezpieczające	-	887	-	-	-	887
Pozostałe instrumenty pochodne	1 711	-	-	-	-	1 711
Papiery wartościowe	431	8 157	1 812	-	43 675	54 075
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	-	-	-	205 628	-	205 628
Inne aktywa finansowe	-	-	-	2 377	-	2 377
RAZEM aktywa finansowe	2 142	9 044	1 812	231 048	43 675	287 721

ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE 31.12.2017 r. KLASYFIKACJA WEDŁUG MSR 39	Wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem wartość bilansowa
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	6	6
Zobowiązania wobec banków	-	4 558	4 558
Instrumenty pochodne zabezpieczające	204	-	204
Pozostałe instrumenty pochodne	2 536	-	2 536
Zobowiązania wobec klientów	-	220 614	220 614
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	-	23 932	23 932
Zobowiązania podporządkowane	-	1 720	1 720
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	4 129	4 129
RAZEM zobowiązania finansowe	2 740	254 959	257 699

4.7 KLASYFIKACJA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH ZGODNIE Z MSSF NA MOMENT POCZĄTKOWEGO ZASTOSOWANIA MSSF9

Poniższa tabela przedstawia kategorie wyceny instrumentów finansowych zgodnie z MSR 39 oraz nowe kategorie wyceny zgodnie z MSSF 9 dla aktywów i zobowiązań finansowych Grupy Kapitałowej z uwzględnieniem zmiany wyceny i odpisów z tytułu utraty wartości utworzonych zgodnie z MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku.

01.01.2018 roku	Klasyfikacja zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa zgodnie z MSR 39	Nowa klasyfikacja zgodnie z MSSF 9	Nowa wartość bilansowa zgodnie z MSSF 9
Aktywa finansowe				
Kasa, środki w Banku Centralnym	pożyczki i należności	17 810	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	17 810
Należności od banków	pożyczki i należności	5 233	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	5 233
Instrumenty pochodne zabezpieczające	wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	887	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	887
Pozostałe instrumenty pochodne	przeznaczone do obrotu	1 711	przeznaczone do obrotu	1 699
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	przeznaczone do obrotu	431	przeznaczone do obrotu	431
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - instrumenty dłużne	wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	6 688	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	4 199
			nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 489
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - instrumenty kapitałowe	wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 469	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 469
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - instrumenty dłużne	dostępne do sprzedaży	43 192	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	43 024
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - instrumenty dłużne	dostępne do sprzedaży		nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	157
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży - instrumenty kapitałowe	dostępne do sprzedaży ¹	483	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	575
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności - instrumenty dłużne	utrzymywane do terminu zapadalności	1 812	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 812
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	pożyczki i należności	201 260	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	199 393
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	pożyczki i należności		nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 070
Kredyty i pożyczki udzielone klientom - instrumenty dłużne	pożyczki i należności	4 368		
Papiery wartościowe - instrumenty dłużne			wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 368
Inne aktywa finansowe	pożyczki i należności	2 377	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 377
RAZEM aktywa finansowe		287 721		286 993

¹ Zgodnie z MSR 39 część wyżej wymienionego portfela, jako instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku podlegała po początkowym ujęciu wycenie według kosztu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

Obligacje korporacyjne i komunalne, które zgodnie z MSR 39 spełniały definicję kredytów i pożyczek, na 31 grudnia 2017 roku były prezentowane w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Po wejściu w życie MSSF 9, z uwagi na fakt, że papiery te spełniają kryterium testu SPPI oraz są klasyfikowane do modelu biznesowego „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, są kwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i prezentowane w pozycji dedykowanej papierom wartościowym wycenianym według zamortyzowanego kosztu.

01.01.2018 roku	Klasyfikacja zgodnie z MSR 39	Wartość bilansowa zgodnie z MSR 39	Nowa klasyfikacja zgodnie z MSSF 9	Nowa wartość bilansowa zgodnie z MSSF 9
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	6	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	6
Zobowiązania wobec banków	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 558	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 558
Instrumenty pochodne zabezpieczające	wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	204	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	204
Pozostałe instrumenty pochodne	wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 536	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2 536
Zobowiązania wobec klientów	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	220 614	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	220 614
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	23 932	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	23 932
Zobowiązania podporządkowane	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 720	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1 720
Pozostałe zobowiązania finansowe	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 129	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 129
RAZEM zobowiązania finansowe		257 699		257 699

4.8 UJAWNIEŃ DOTYCZĄCE UZGODNIENIA SALDA REZERW NA ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE ZGODNIE Z MSR 39 I MSR 37 DO BILANSU OTWARCIA ODPISÓW KALKULOWANYCH ZGODNIE Z MSSF 9

Poniższa tabela przedstawia uzgodnienie rezerw na zobowiązania pozabilansowe kalkulowane zgodnie z MSR 37 na 31 grudnia 2017 roku do bilansu otwarcia salda oczekiwanych strat kredytowych określonych zgodnie z zapisami MSSF 9 na 1 stycznia 2018 roku.

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	MSR 37 wartość bilansowa 31.12.2017	Klasyfikacja	Utrata wartości	MSSF 9 wartość bilansowa 01.01.2018
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	86		86	157
Rezerwy na instrumenty, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)			46	104
Rezerwy na instrumenty, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)			5	18
Rezerwy na instrumenty zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)			35	35

5. MSSF 15 PRZYCHODY Z UMÓW Z KLIENTAMI

Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 15 „Przychody z umów z klientami” został zatwierdzony do stosowania we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej w dniu 22 września 2016 roku i ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 15 odnosi się do przychodów z tytułu prowizji i opłat oraz innych rodzajów wynagrodzeń generowanych przez instytucje finansowe, związanych np. z obsługą kredytów, zarządzaniem aktywami czy działalnością powierniczą, które nie są objęte zakresem Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej 9 „Instrumenty finansowe” (MSSF 9).

Zgodnie z powyższym standardem Grupa ujmuje przychody w taki sposób, aby odzwierciedlić przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta w kwocie, która odzwierciedla wynagrodzenie, do którego – zgodnie z oczekiwaniem jednostki – będzie ona uprawniona w zamian za te dobra lub usługi. Stosując niniejszy standard, Grupa uwzględnia warunki umowy oraz wszystkie istotne fakty i okoliczności.

MSSF 15 wprowadza 5-stopniowy model ujmowania przychodów, na który składa się:

ETAP I: IDENTYFIKACJA UMOWY Z KLIENTEM

W ramach tego etapu następuje identyfikacja umów z klientami poprzez analizę spełnienia wszystkich następujących kryteriów:

1. strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
2. Grupa jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące dóbr lub usług, które mają zostać przekazane,
3. Grupa jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za dobra lub usługi, które mają zostać przekazane,
4. umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych), oraz
5. jest prawdopodobne, że Grupa otrzyma wynagrodzenie, które będzie jej przysługiwało w zamian za dobra lub usługi, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Grupa uwzględnia zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie, z uwzględnieniem wszelkich upustów cenowych.

ETAP II: IDENTYFIKACJA ODRĘBNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA

Zobowiązanie do wykonania świadczenia to przyrzeczenie (domniemane lub sprecyzowane) do przekazania klientowi dóbr lub usług, które identyfikowane są w momencie zawarcia umowy na bazie warunków umownych, jak również wynikające ze zwyczajowych praktyk handlowych. Grupa w momencie zawarcia umowy dokonuje oceny dóbr lub usług przyrzeczonych w umowie z klientem i identyfikuje jako zobowiązanie do wykonania świadczenia każde przyrzeczenie do przekazania na rzecz klienta:

1. dobra lub usługi (lub pakietu dóbr lub usług), które można wyodrębnić lub
2. grupy odrębnych dóbr lub usług, które są zasadniczo takie same i w przypadku których przekazanie na rzecz klienta ma taki sam charakter.

Dobro lub usługa przyrzeczona klientowi są odrębne, jeżeli są spełnione oba poniższe warunki:

1. klient może odnosić korzyści z dobra lub usługi albo bezpośrednio, albo poprzez powiązanie z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne (tj. dobro lub usługa mogą być odrębne) oraz
2. zobowiązanie jednostki do przekazania dobra lub usługi na rzecz klienta można zidentyfikować jako odrębne w stosunku do innych zobowiązań określonych w umowie (tj. dobro lub usługa są odrębne w ramach samej umowy).

Grupa identyfikuje opcje zakupu dodatkowych dóbr lub usług dla klienta (punkty lojalnościowe) jako odrębne zobowiązania do wykonania świadczeń, jeżeli dają one klientowi istotne prawa (prawo materialne, którego klient nie uzyskałby, jeżeli nie zawarłby przedmiotowej umowy).

W przypadku gdy w procesie dostarczania wybranych usług dla klienta zaangażowany jest podmiot trzeci, Grupa dokonuje oceny, czy występuje w roli agenta, czy zleceniodawcy, biorąc pod uwagę przede wszystkim możliwość kontrolowania danej usługi przed jej przekazaniem klientowi (zasada kontroli).

ETAP III: USTALENIE CENY TRANSAKCYJNEJ

Grupa na moment zawarcia umowy ustala cenę transakcyjną odrębnego dobra lub odrębnej usługi będącej przedmiotem każdego zobowiązania do wykonania świadczenia, uwzględniając warunki umowy oraz stosowane zwyczajowe praktyki handlowe.

Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia, które zgodnie z oczekiwaniem Grupy będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich. Przy ustalaniu ceny transakcyjnej uwzględniane są następujące komponenty: wynagrodzenie zmienne, wartość pieniądza w czasie, wynagrodzenie niegotówkowe oraz wynagrodzenie płatne klientowi. W zakresie wynagrodzenia zmiennego (np. rabaty od organizacji płatniczych) Grupa oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług.

ETAP IV: PRZYPISANIE CENY TRANSAKCYJNEJ DO POSZCZEGÓLNYCH ZOBOWIĄZAŃ DO WYKONANIA ŚWIADCZENIA

Grupa przypisuje cenę transakcyjną do każdego zobowiązania do wykonania świadczenia (lub do odrębnego dobra lub odrębnej usługi) w kwocie, która odzwierciedla kwotę wynagrodzenia, które – zgodnie z oczekiwaniem Grupy – przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług klientowi. Grupa przypisuje ceny transakcyjne na podstawie modelu względnej wartości godziwej.

ETAP V: UJĘCIE PRZYCHODU W MOMENCIE REALIZACJI ZOBOWIĄZANIA WYNIKAJĄCEGO Z UMOWY

Grupa ujmuje przychody w momencie spełnienia (lub w trakcie spełniania) zobowiązania do wykonania świadczenia poprzez przekazanie przyrzeczonego dobra lub usługi klientowi. Dobro zostaje przekazane, a usługa wykonana w momencie uzyskania przez klienta kontroli.

Do przychodów prowizyjnych zaliczane są jednorazowo opłaty pobierane przez Grupę za wykonanie czynności niezwiązanych bezpośrednio z powstaniem kredytów, pożyczek i innych należności, a także rozliczane liniowo opłaty za świadczenie usług przez Grupę. Do przychodów prowizyjnych zalicza się także opłaty i prowizje rozliczane w czasie metodą liniową, otrzymane od udzielonych kredytów i pożyczek o nieustalonych harmonogramach przyszłych przepływów pieniężnych, dla których nie można ustalić efektywnej stopy procentowej. Metoda liniowa dla tego typu usług zapewnia rzetelny obraz przekazania dóbr i usług.

Dla każdego zobowiązania do wykonania świadczenia Grupa ustala w momencie zawarcia umowy, czy będzie spełniać zobowiązanie do wykonania świadczenia w miarę upływu czasu czy też spełni je w określonym momencie.

Grupa zastosowała MSSF 15 od 1 stycznia 2018 roku. Grupa przeanalizowała główne rodzaje umów, w odniesieniu do których otrzymuje wynagrodzenie, ujmowane w kategorii prowizji i opłat oraz pozostałych przychodów operacyjnych. Analiza objęła zarówno umowy z klientami w zakresie produktów bankowych, w odniesieniu do których Grupa uzyskuje opłaty i prowizje niebędące częścią efektywnej stopy procentowej, umowy z zakresu bancassurance, umowy dotyczące usług dystrybucji i zarządzania funduszami inwestycyjnymi, umowy gwarantowania emisji obligacji, umowy z międzynarodowymi organizacjami płatniczymi, jak również umowy z zakresu gospodarki własnej Grupy.

Grupa nie zidentyfikowała umów, w przypadku których wdrożenie MSSF 15 miałyby istotny wpływ na sprawozdanie finansowe. Grupa wybrała metodę retrospektywną uproszczoną na potrzeby pierwszego zastosowania MSSF 15.

6. OBJAŚNIENIE RÓŻNIC MIĘDZY WCZEŃNIEJ PUBLIKOWANYMI SPRAWOZDANIAMI A NINIEJSZYM SPRAWOZDANIEM FINANSOWYM

Poza zmianami wynikającymi z wdrożenia MSSF 9 Grupa Kapitałowa dokonała następujących zmian w ujęciu i prezentacji.

	31.12.2017 dane przed przekształceniem	reklasifikacja zapasów do pozycji "Inne aktywa"	31.12.2017 przekształcone
Zapasy	186	(186)	-
Inne aktywa	2 925	186	3 111
SUMA AKTYWÓW	296 912	-	296 912

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	31.12.2017 dane przed przekształceniem	zmiana ujęcia zobowiązań z tytułu produktów ubezpieczeniowych	wydzielenie do odrębnej pozycji otrzymanych kredytów i pożyczek	31.12.2017 przekształcone
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:				
Zobowiązania wobec ludności	151 161	-	-	151 161
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	86 819	-	-	86 819
Depozyty terminowe	64 126	-	-	64 126
Pozostałe zobowiązania	216	-	-	216
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	56 230	-	(3 563)	52 667
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	40 070	-	-	40 070
Depozyty terminowe	11 613	-	-	11 613
Otrzymane kredyty i pożyczki	3 563	-	(3 563)	-
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	48	-	-	48
Pozostałe zobowiązania	936	-	-	936
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	11 409	-	-	11 409
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	9 555	-	-	9 555
Depozyty terminowe	1 820	-	-	1 820
Pozostałe zobowiązania	34	-	-	34
Otrzymane kredyty i pożyczki	-	-	3 563	3 563
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	-	1 814	-	1 814
Unit-Linked	-	1 811	-	1 811
Polisolokaty	-	3	-	3
Razem	218 800	1 814	-	220 614

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	31.12.2017 dane przed przekształceniem	zmiana ujęcia zobowiązań z tytułu produktów ubezpieczeniowych	31.12.2017 przekształcone
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	882	-	882
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	2 117	(1 814)	303
ubezpieczeniowe produkty finansowe Unit-Linked	1 811	(1 811)	-
produkt "Bezpieczny Kapitał"	292	-	292
produkty strukturyzowane	-	11	11
pozostałe	14	(14)	-
Razem	2 999	(1 814)	1 185

REZERWY	31.12.2017 dane przed przekształceniem	reklasifikacja	31.12.2017 przekształcone
Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	21	-	21
Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	46	15	61
Restrukturyzacja	-	21	21
Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	86	-	86
Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	62	(36)	26
Razem	215	-	215

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017 przed przekształceniem	reklasyfikacja	zmiana ujęcia wyniku z tytułu rezerw na sprawy sporne	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017 przekształcone
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(783)	783	-	-
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	-	(739)	(4)	(743)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-	(44)	-	(44)
Pozostałe przychody operacyjne	388	-	4	392
Razem	(395)	-	-	(395)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017 przed przekształceniem	reklasyfikacja	zmiana ujęcia wyniku z tytułu rezerw na sprawy sporne	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017 przekształcone
Wynik z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości i rezerw	(392)	392	-	-
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	-	(370)	(1)	(371)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-	(22)	-	(22)
Pozostałe przychody operacyjne	273	-	1	274
Razem	(119)	-	-	(119)

7. POZOSTAŁE ZMIANY ZASAD RACHUNKOWOŚCI

NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE A TAKŻE ZOSTAŁY ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ, A NIE WESZŁY JESZCZE W ŻYCIE I NIE ZOSTAŁY JESZCZE ZASTOSOWANE PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

MSSF 16 LEASING

Standard został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie. Nowy standard zastąpi obecnie obowiązujący MSR 17 Leasing.

MSSF 16 wprowadza nowe zasady ujmowania leasingu. Główną zmianą jest wyeliminowanie klasyfikacji leasingu na leasing operacyjny i leasing finansowy, a zamiast tego wprowadzenie jednego modelu księgowego leasingu. Stosując jeden model leasingobiorca jest zobowiązany rozpoznać aktywa będące przedmiotem leasingu w sprawozdaniu z sytuacji finansowej oraz odpowiadające im zobowiązania, za wyjątkiem krótkoterminowych umów leasingowych do 12 miesięcy oraz umów leasingowych dotyczących nieistotnych kwotowo składników aktywów. Leasingobiorca jest również zobowiązany rozpoznać koszty amortyzacji aktywa będącego przedmiotem leasingu oddzielnie od kosztów odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego w rachunku wyników.

Aktualne ujęcie księgowe przez leasingodawcę pozostanie w znacznej mierze niezmienione przez MSSF 16. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcie księgowe jako dwa oddzielne typy leasingu.

Grupa Kapitałowa uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej jako leasingobiorcy.

NOWE STANDARDY I INTERPRETACJE ORAZ ZMIANY DO NICH, KTÓRE ZOSTAŁY OPUBLIKOWANE I NIE SĄ ZATWIERDZONE PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ

Zmiany do MSR 12 dotyczą wyjaśnienia sposobu wykazywania aktywów z tytułu odroczonego podatku w związku z instrumentami dłużnymi wycenianymi w wartości godziwej. Zmiany do MSSF 10 oraz MSR 28 dotyczą sprzedaży lub wniesienia aktywów przez inwestora do wspólnego przedsięwzięcia lub jednostki stowarzyszonej. Grupa Kapitałowa nie oczekuje, że wpływ zmian do MSR 12, MSR 28 i MSSF 10 będzie istotny.

Zmiany do MSR 40 oraz poprawki do MSSF 2014-2016 (MSSF 1, MSR 28) nie będą miały wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej.

8. INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI ORAZ INFORMACJE O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

INFORMACJE DOTYCZĄCE SEGMENTÓW DZIAŁALNOŚCI

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA prowadzi działalność biznesową w ramach segmentów oferujących określone produkty i usługi adresowane do określonych grup klientów. Sposób podziału segmentów biznesowych zapewnia spójność z modelem zarządzania sprzedażą i oferowania klientom kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe, jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym oraz usługi świadczone przez spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Przedstawiona poniżej nota segmentacyjna jest ujmowana w wewnętrznym systemie sprawozdawczym, tj. informacjach przekazywanych Zarządowi PKO Banku Polskiego SA, służących do oceny osiągniętych wyników oraz alokacji zasobów. Prezentowane poniżej zestawienie wyników segmentów odzwierciedla wewnętrzną strukturę organizacyjną Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA obejmuje trzy podstawowe segmenty: detaliczny, korporacyjny i inwestycyjny oraz centrum transferowe i pozostały:

1. Segment detaliczny oferuje pełen zakres obsługi osób prywatnych w ramach bankowości detalicznej i prywatnej oraz bankowości hipotecznej. Ponadto obejmuje transakcje dokonywane z osobami prawnymi, tj. małymi i średnimi przedsiębiorstwami. Do produktów i usług oferowanych klientom tego segmentu należą m.in.: rachunki bieżące, rachunki oszczędnościowe, lokaty terminowe, usługi *private banking*, produkty inwestycyjno-ubezpieczeniowe, karty kredytowe i debetowe, usługi bankowości elektronicznej. W zakresie finansowania obejmuje kredyty konsumpcyjne, kredyty hipoteczne, w tym oferowane przez PKO Bank Hipoteczny SA, a także kredyty gospodarcze dla małych i średnich przedsiębiorstw, deweloperów, spółdzielni i zarządców nieruchomości oraz leasing i faktoring oferowany przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA. Wyniki segmentu detalicznego obejmują ponadto wyniki spółek: PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO BP Finat Sp. z o.o. oraz ZenCard Sp. z o.o.
2. Segment korporacyjny i inwestycyjny obejmuje transakcje dokonywane z dużymi klientami korporacyjnymi i instytucjami finansowymi. Segment ten obejmuje m.in. następujące produkty i usługi: prowadzenie rachunków bieżących i lokat terminowych, przechowywanie papierów wartościowych, produkty walutowe i pochodne, kredyty gospodarcze oraz leasing i faktoring oferowany przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA. W ramach tego segmentu PKO Bank Polski SA zawiera również samodzielnie lub w konsorcjum z innymi bankami umowy finansowania dużych projektów w formie kredytów oraz emisji nieskarbowych papierów wartościowych. Ponadto segment obejmuje działalność własną, tj. działalność inwestycyjną, działalność maklerską, transakcje międzybankowe, instrumentami pochodnymi i dłużnymi papierami wartościowymi. Wyniki segmentu korporacyjnego i inwestycyjnego obejmują także wyniki spółek prowadzących działalność na Ukrainie, przede wszystkim KREDOBANK SA oraz prowadzących działalność deweloperską i zarządzania nieruchomościami.
3. Centrum transferowe i pozostały obejmuje wynik z tytułu wewnętrznych rozliczeń cen transferowych funduszy, wynik długoterminowych źródeł finansowania, wynik pozycji zaklasyfikowanych do rachunkowości zabezpieczeń oraz wyniki nieprzypisane do pozostałych segmentów. Wewnętrzny transfer funduszy oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Długoterminowe finansowanie zewnętrzne obejmuje emisje papierów wartościowych, w tym emisje listów zastawnych, zobowiązania podporządkowane oraz kredyty otrzymane od instytucji finansowych. W ramach tego segmentu prezentowane są wyniki spółki PKO Finance AB.

Grupa Kapitałowa PKO Banku Polskiego SA rozlicza transakcje między segmentami w taki sposób, jakby dotyczyły one podmiotów niepowiązanych – przy zastosowaniu wewnętrznych stawek rozliczeniowych. Transakcje pomiędzy segmentami odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Prezentowane aktywa i zobowiązania segmentu są aktywami i zobowiązaniami operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej. Wartości aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów dla poszczególnych segmentów oparte są o wewnętrzne informacje zarządcze. Poszczególnym segmentom przypisano aktywa i zobowiązania oraz związane z tymi aktywami i zobowiązaniami przychody i koszty.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego w zakresie prezentacji wyniku oraz aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego, należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zakresie prezentacji sprawozdania z sytuacji finansowej zostały ujęte na poziomie Grupy.

W poniższych tabelach przedstawione zostały dane dotyczące przychodów i wyników poszczególnych segmentów operacyjnych Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku oraz 30 czerwca 2017 roku, a także aktywów i zobowiązań na 30 czerwca 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku.

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	
Wynik z tytułu odsetek	3 583	692	232	4 507
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 227	264	(9)	1 482
Wynik pozostały	177	297	26	500
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	4	25	(14)	15
Wynik z pozycji wymiany	89	112	46	247
Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	9	85	-	94
Przychody z tytułu dywidend	-	11	-	11
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	62	77	(6)	133
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13	(13)	-	-
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	(547)	(140)	-	(687)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(16)	(7)	-	(23)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(2 464)	(499)	(54)	(3 017)
amortyzacja	(351)	(56)	-	(407)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(373)	(126)	38	(461)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	-	14
Wynik segmentu (brutto)	1 587	481	233	2 315
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(626)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 587	481	233	1 690

30 CZERWCA 2018 ROKU	Segment detałiczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	164 011	127 099	5 560	296 670
Aktywa niealokowane	-	-	-	1 997
Suma aktywów	164 011	127 099	5 560	298 667
Zobowiązania	176 650	52 074	32 970	261 694
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	197
Suma zobowiązań	176 650	52 074	32 970	261 891

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2017 ROKU	Działalność kontynuowana			Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
	Segment detałiczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	
Wynik z tytułu odsetek	3 401	665	94	4 160
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 144	295	4	1 443
Wynik pozostały	210	281	11	502
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych	(2)	27	(11)	14
Wynik z pozycji wymiany	100	102	21	223
Przychody z tytułu dywidend	-	11	-	11
Pozostałe przychody i koszty operacyjne netto	99	154	1	254
Przychody/koszty na rzecz klientów wewnętrznych	13	(13)	-	-
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	(604)	(139)	-	(743)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(3)	(41)	-	(44)
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(2 399)	(484)	(55)	(2 938)
amortyzacja	(362)	(58)	-	(420)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(349)	(127)	12	(464)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	-	11
Wynik segmentu (brutto)	1 400	450	66	1 927
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	-	(541)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	-	4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 400	450	66	1 382

31 GRUDNIA 2017 ROKU	Segment detałiczny	Segment korporacyjny i inwestycyjny	Centrum transferowe i pozostały	Działalność ogółem Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA
Aktywa	161 380	128 151	5 612	295 143
Aktywa niealokowane	-	-	-	1 769
Suma aktywów	161 380	128 151	5 612	296 912
Zobowiązania	172 240	59 181	28 611	260 032
Zobowiązania niealokowane	-	-	-	624
Suma zobowiązań	172 240	59 181	28 611	260 656

INFORMACJA O OBSZARACH GEOGRAFICZNYCH

Jako uzupełniający, Grupa PKO Banku Polskiego SA stosuje podział na obszary geograficzne. Działalność Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA prowadzona jest na terenie Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terenie Ukrainy przez Grupę Kapitałową KREDOBANK SA, „Inter-Risk Ukraina” Spółkę z dodatkową odpowiedzialnością i Finansową Kompanię „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., jak również na terenie Szwecji przez spółki zależne: PKO Finance AB oraz PKO Leasing Sverige AB, na terenie Irlandii przez spółkę zależną: ROOF Poland Leasing 2014 DAC, na terenie Republiki Federalnej Niemiec przez oddział korporacyjny PKO Banku Polskiego SA (PKO Bank Polski Niederlassung Deutschland) oraz przez oddział korporacyjny na terenie Republiki Czeskiej. Dla celów prezentacyjnych wyniki spółek prowadzących działalność na terenie Szwecji i Irlandii oraz wyniki oddziałów działających na terenie Niemiec i Czech, które z punktu widzenia skali działalności Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA nie są znaczące, ujęto w segmencie Polska.

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	4 427	80	4 507
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 456	26	1 482
Wynik pozostały	495	5	500
Ogólne koszty administracyjne	(2 953)	(64)	(3 017)
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	(682)	(5)	(687)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(23)	-	(23)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(461)	-	(461)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć	-	-	14
Wynik segmentu (brutto)	2 259	42	2 315
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(626)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	(1)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	2 259	42	1 690

30 CZERWCA 2018 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	296 626	2 041	298 667
niefinansowe aktywa trwałe	5 972	116	6 088
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 990	7	1 997
Zobowiązania	260 084	1 807	261 891

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2017 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Wynik z tytułu odsetek	4 084	76	4 160
Wynik z tytułu prowizji i opłat	1 417	26	1 443
Wynik pozostały	494	8	502
Ogólne koszty administracyjne	(2 879)	(59)	(2 938)
Wynik z tytułu odpisów na straty kredytowe	(732)	(11)	(743)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(44)	-	(44)
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(464)	-	(464)
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach	-	-	11
Wynik segmentu (brutto)	1 876	40	1 927
Podatek dochodowy (obciążenie podatkowe)	-	-	(541)
Zyski i straty udziałowców niesprawujących kontroli	-	-	4
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej	1 876	40	1 382

31 GRUDNIA 2017 ROKU	Polska	Ukraina	Razem
Aktywa, w tym:	295 133	1 779	296 912
niefinansowe aktywa trwałe	6 249	94	6 343
aktywa z tytułu odroczonego podatku oraz należność z tytułu bieżącego podatku dochodowego	1 764	5	1 769
Zobowiązania	259 048	1 608	260 656

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

9. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018			II kwartał 2017 roku	
	Przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Przychody z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Razem	Razem
kredytów i innych należności udzielonych bankom	19	-	-	19	27
instrumentów pochodnych zabezpieczających dłużnych papierów wartościowych ¹	-	-	86	86	74
kredytów i pożyczek udzielonych klientom ¹	47	270	19	336	344
Razem	2 391	-	5	2 396	2 248
Razem	2 457	270	110	2 837	2 693
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	78	3	-	81	67

¹ w pozycji „dłużne papiery wartościowe” oraz „kredyty i pożyczki udzielone klientom” ujmowany jest wynik na modyfikacji nieistotnej

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018			2 kwartały 2017 roku	
	Przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Przychody z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Przychody o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Razem	Razem
kredytów i innych należności udzielonych bankom	44	-	-	44	63
instrumentów pochodnych zabezpieczających dłużnych papierów wartościowych ¹	-	-	177	177	143
kredytów i pożyczek udzielonych klientom ¹	93	543	38	674	661
Razem	4 679	-	11	4 690	4 446
Razem	4 816	543	226	5 585	5 313
w tym: przychody z tytułu odsetek od instrumentów finansowych z utratą wartości	141	6	1	148	132

¹ w pozycji „dłużne papiery wartościowe” oraz „kredyty i pożyczki udzielone klientom” ujmowany jest wynik na modyfikacji nieistotnej

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018			II kwartał 2017 roku	
	Koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Koszty z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Koszty o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Razem	Razem
zobowiązań wobec banków (z wyłączeniem kredytów i pożyczek)	(8)	-	-	(8)	(6)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(7)	-	-	(7)	(51)
zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem kredytów i pożyczek)	(374)	-	-	(374)	(398)
dłużnych papierów wartościowych	-	(13)	(5)	(18)	(24)
emisji papierów wartościowych	(117)	-	-	(117)	(85)
zobowiązań podporządkowanych	(22)	-	-	(22)	(15)
Razem	(528)	(13)	(5)	(546)	(579)

KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK OD:	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018			2 kwartały 2017 roku	
	Koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu	Koszty z tytułu odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	Koszty o charakterze zbliżonym do odsetek od instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	Razem	Razem
zobowiązań wobec banków (z wyłączeniem kredytów i pożyczek)	(17)	-	-	(17)	(10)
kredytów i pożyczek otrzymanych	(16)	-	-	(16)	(81)
zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem kredytów i pożyczek)	(748)	-	-	(748)	(798)
dłużnych papierów wartościowych	-	(23)	(10)	(33)	(49)
emisji papierów wartościowych	(225)	-	-	(225)	(181)
zobowiązań podporządkowanych	(39)	-	-	(39)	(34)
Razem	(1 045)	(23)	(10)	(1 078)	(1 153)

10. PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT

PRZYCHODY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
kart płatniczych i kredytowych		313	589	272	521
obsługi rachunków bankowych		206	415	217	434
udzielonych kredytów i pożyczek		163	307	155	306
obsługi funduszy inwestycyjnych oraz OFE (w tym opłaty za zarządzanie)		160	321	143	274
operacji kasowych		23	47	25	50
obsługi masowych operacji zagranicznych		25	50	25	50
działalności maklerskiej		43	96	53	100
oferowania produktów ubezpieczeniowych		33	57	23	44
sprzedaży i dystrybucji znaków opłaty sądowej		1	1	2	3
produktów inwestycyjno-ubezpieczeniowych		13	28	17	39
z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego		1	2	1	2
z tytułu administracji polis		1	2	2	3
za zarządzanie funduszami		11	24	13	29
pozostałe		-	-	1	5
zleceń klientów		11	22	10	21
usług powierniczych		1	3	2	3
innych		18	46	17	45
Razem		1 010	1 982	961	1 890

KOSZTY Z TYTUŁU PROWIZJI I OPŁAT OD:	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
działalności kartowej	(183)	(336)	(152)	(284)
provizji poniesionych na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów	(15)	(30)	(28)	(44)
kontroli inwestycji budowlanych i wyceny nieruchomości	(11)	(22)	(10)	(21)
usług rozliczeniowych	(5)	(15)	(7)	(17)
provizji za usługi operacyjne banków	(3)	(6)	(5)	(10)
wysyłki SMS	(7)	(13)	(5)	(10)
zarządzania aktywami	(5)	(11)	(4)	(8)
opłat poniesionych przez Dom Maklerski	(5)	(10)	(5)	(11)
innych	(31)	(57)	(12)	(42)
Razem	(265)	(500)	(228)	(447)

11. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND

PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Z tytułu:				
Aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	-	-	1	1
Instrumentów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	11	11		
Inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży			10	10
Razem	11	11	11	11

12. WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018
Instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu	17	33
Instrumenty finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(18)	(17)
Rachunkowość zabezpieczeń (nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych)	(1)	(1)
Razem	(2)	15

WYNIK NA INSTRUMENTACH FINANSOWYCH WYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Instrumenty dłużne	4	5
Instrumenty kapitałowe	(1)	(1)
Instrumenty pochodne (w tym nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych)	(9)	9
Razem	(6)	13

13. WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH (DANE PORÓWNAWCZE ZGODNIE Z MSR 39)

ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE DO 31 GRUDNIA 2017

Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do portfela inwestycyjnych papierów wartościowych.

INFORMACJE FINANSOWE

WYNIK NA INWESTYCYJNYCH PAPIERACH WARTOŚCIOWYCH	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Kapitałowe papiery wartościowe	(4)	2
Dłużne papiery wartościowe	-	(1)
Razem	(4)	1

14. WYNIK Z POZYCJI WYMIANY

Wynik z pozycji wymiany obejmuje dodatnie i ujemne różnice kursowe, zarówno zrealizowane, jak i niezrealizowane, wynikające z wyceny aktywów i zobowiązań walutowych oraz z wyceny do wartości godziwej walutowych instrumentów pochodnych (FX forward, FX swap, CIRS oraz opcje walutowe). W pozycji tej ujmowana jest również część nieefektywna zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla strategii zabezpieczających, w których pozycją zabezpieczającą są kontrakty CIRS.

Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów, pożyczek i innych należności wyrażonych w walutach obcych, które są tworzone w złotych, podlegają aktualizacji wraz ze zmianą wartości wyceny aktywów walutowych, na które są tworzone. Efekt tej aktualizacji ujmowany jest w wyniku z pozycji wymiany.

WYNIK Z POZYCJI WYMIANY	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
Wynik z pozycji wymiany, w tym:		143	247	107	223
nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w wyniku z pozycji wymiany		4	7	4	5
Razem		143	247	107	223

15. ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU

Zyski lub straty z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (w tym z tytułu sprzedaży i modyfikacji istotnej) prezentuje się w podziale na kategorie instrumentów finansowych:

- wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

INFORMACJE FINANSOWE

ZYSKI LUB STRATY Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH DO WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		57	86	
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu		-	8	
Razem		57	94	

16. WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE

WYNIK Z TYTUŁU ODPISÓW NA STRATY KREDYTOWE	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
Kapitałowe papiery wartościowe				17	35
Dłużne papiery wartościowe		2	6	(4)	(11)
dostępne do sprzedaży				(4)	(11)
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite		-	4		
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		2	2	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		(354)	(689)	(373)	(750)
wyceniane według zamortyzowanego kosztu		(354)	(689)	(373)	(750)
mieszkańciewe		1	(55)	(44)	(119)
gospodarcze		(190)	(350)	(187)	(348)
konsumpcyjne		(143)	(245)	(128)	(249)
należności z tytułu leasingu finansowego		(22)	(39)	(13)	(34)
Inne aktywa finansowe		-	-	-	(4)
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje		(10)	(4)	(11)	(13)
Razem		(362)	(687)	(371)	(743)

SKUMULOWANE ODPISY NA STRATY KREDYTOWE ORAZ ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI (STAN)	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
Należności od banków	1	-	-
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1	-	-
Kapitałowe papiery wartościowe			77
dostępne do sprzedaży			77
Dłużne papiery wartościowe	45	49	249
dostępne do sprzedaży			249
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	30	35	
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	15	14	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 882	10 653	7 823
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	8 882	10 653	7 823
Rezerwa na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	161	157	86
Inne aktywa finansowe	103	100	100
Razem	9 192	10 959	8 335

17. WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH

WYNIK Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW NIEFINANSOWYCH	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	(2)	(2)	-	-
Wartości niematerialne	(10)	(10)	-	-
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	1	(1)	(1)	(13)
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	(4)	(10)	(21)	(31)
Razem	(15)	(23)	(22)	(44)

SKUMULOWANE ODPISY NA AKTYWA NIEFINANSOWE	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży	21	19	19
Rzeczowe aktywa trwałe	46	46	46
Wartości niematerialne	209	199	199
Inwestycje w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia	147	146	146
Inne aktywa niefinansowe, w tym zapasy	228	218	218
Razem	651	628	628

18. POZOSTAŁE PRZYCHODY I KOSZTY OPERACYJNE

POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług		103	188	212	276
Zysk związany z utratą kontroli nad jednostką zależną		11	11	-	-
Zyski ze sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia		12	25	14	22
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny		2	9	4	16
Przychody uboczne		3	9	7	13
Odzyskane należności przedawnione, umorzone, nieściągalne		1	4	1	2
Rozwiązanie rezerwy na sprawy sporne		-	-	1	4
Inne ¹		28	71	35	59
Razem		160	317	274	392

¹ w pozycji „Inne” w I półroczu 2018 roku została ujęta kwota 21 milionów PLN dotycząca zwrotu kary nałożonej przez UOKiK.

POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
Koszty sprzedanych produktów i usług		(12)	(18)	(80)	(90)
Straty na sprzedaży, likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych oraz aktywów do zbycia		(7)	(14)	(1)	(11)
Koszty przekazanych darowizn		-	(19)	(4)	(13)
Koszty uboczne		(4)	(8)	(4)	(9)
Utworzenie rezerwy na potencjalny zwrot klientom prowizji i opłat ¹		(62)	(62)	-	-
Utworzenie rezerwy na przyszłe płatności		(5)	(5)	-	-
Utworzenie rezerwy na sprawy sporne ²		(22)	(25)	-	-
Inne		(14)	(33)	(10)	(15)
Razem		(126)	(184)	(99)	(138)

¹ Szczegółowy opis dotyczący utworzonej rezerwy został zamieszczony w nocie 49 „Sprawy sporne”

² W pozycji „Utworzone rezerwy na sprawy sporne” w I półroczu 2018 roku została ujęta kwota 21 milionów PLN dotycząca kary nałożonej przez UOKiK

19. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE

OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017	
Świadczenia pracownicze ¹		(769)	(1 520)	(747)	(1 482)
Koszty rzeczowe, w tym:		(368)	(704)	(337)	(681)
informatyczne		(71)	(143)	(76)	(151)
Amortyzacja		(201)	(407)	(211)	(420)
rzeczowe aktywa trwałe, w tym:		(90)	(178)	(91)	(183)
informatyczne		(28)	(57)	(28)	(57)
wartości niematerialne, w tym:		(111)	(228)	(120)	(236)
informatyczne		(101)	(211)	(112)	(221)
nieruchomości inwestycyjne		-	(1)	-	(1)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)		(65)	(298)	(49)	(305)
na fundusz przymusowej restrukturyzacji ²		-	(167)	-	(209)
na fundusz gwarancyjny banków		(65)	(131)	(49)	(96)
Podatki i opłaty		(35)	(88)	(31)	(50)
Razem		(1 438)	(3 017)	(1 375)	(2 938)

¹ W pozycji „Świadczenia pracownicze” w I półroczu 2018 roku ujęte zostały koszty dotyczące restrukturyzacji w kwocie 36 milionów PLN (brak kosztów w I półroczu 2017 roku).

² Pozycja „Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny - na fundusz przymusowej restrukturyzacji” w I półroczu 2018 roku obejmuje składkę PKO Banku Polskiego SA w kwocie 162 miliony PLN (w I półroczu 2017 roku w kwocie 209 milionów PLN) oraz składkę PKO Banku Hipotecznego SA w kwocie 5 milionów PLN (w I półroczu 2017 roku 0 milionów PLN).

Zgodnie z interpretacją KIMSF 21 Opłaty publiczne, opłaty ponoszone przez bank na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie zajścia zdarzenia obligującego. Począwszy od 2017 roku banki wnoszą składki na fundusz gwarancyjny banków (kwartalnie) i fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (raz do roku). W przypadku składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków obowiązek wniesienia składki powstaje z dniem 1 stycznia danego roku, stąd jej wartość ujęta została w kosztach I kwartału.

ŚWIADCZENIA PRACOWNICZE ¹	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Wynagrodzenia, w tym:				
koszty składek pracowniczego programu emerytalnego	(638)	(1 263)	(623)	(1 230)
Ubezpieczenia, w tym:	(12)	(18)	(11)	(24)
składki na świadczenia emerytalne i rentowe	(111)	(217)	(104)	(214)
Inne świadczenia na rzecz pracowników	(90)	(185)	(86)	(182)
	(20)	(40)	(20)	(38)
Razem	(769)	(1 520)	(747)	(1 482)

¹ W pozycji „Świadczenia pracownicze” w I półroczu 2018 roku ujęte zostały koszty dotyczące restrukturyzacji w kwocie 36 milionów PLN (brak kosztów w I półroczu 2017 roku).

20. PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH

1 lutego 2016 roku weszła w życie ustawa z 15 stycznia 2016 roku o podatku od niektórych instytucji finansowych, która objęła m.in. banki oraz zakłady ubezpieczeń. Podstawę opodatkowania stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu ponad 4 miliardy PLN, w przypadku banków wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy. Podatek po raz pierwszy został zapłacony za luty 2016 roku. Zapłacony podatek nie stanowi kosztu uzyskania przychodu w podatku dochodowym od osób prawnych.

PODATEK OD NIEKTÓRYCH INSTYTUCJI FINANSOWYCH	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Podatek od niektórych instytucji finansowych, z tego:				
PKO Bank Polski SA	(216)	(431)	(223)	(450)
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	(1)	(2)	(1)	(2)
PKO Bank Hipoteczny SA	(15)	(27)	(6)	(11)
PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	(1)	(1)	(1)	(1)
Razem	(233)	(461)	(231)	(464)

21. PODATEK DOCHODOWY

	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Bieżące obciążenie podatkowe	(386)	(725)	(307)	(561)
Odroczony podatek dochodowy z tytułu różnic przejściowych	80	99	28	20
Obciążenie podatkowe wykazane w rachunku zysków i strat	(306)	(626)	(279)	(541)
Obciążenie podatkowe wykazane w innych dochodach całkowitych z tytułu różnic przejściowych	10	(31)	(36)	(92)
Razem	(296)	(657)	(315)	(633)

	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	1 239	2 315	1 137	1 927
Podatek według ustawowej stawki podatkowej obowiązującej w Polsce wynoszącej 19%	(236)	(440)	(216)	(366)
Wpływ trwałych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym:	(65)	(183)	(71)	(185)
utworzenie odpisu aktualizującego wartość inwestycji w jednostki stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia niestanowiącego kosztów uzyskania przychodów	-	-	-	(3)
odpisy aktualizujące ekspozycje kredytowe i papiery wartościowe niestanowiące kosztów uzyskania przychodów	(25)	(38)	(10)	(17)
składka i wpłaty na BFG	(14)	(57)	(8)	(58)
podatek od instytucji finansowych	(43)	(88)	(41)	(87)
pozostałe różnice trwałe	17	-	(12)	(20)
Wpływ innych różnic pomiędzy wynikiem finansowym brutto a dochodem do opodatkowania podatkiem dochodowym, w tym ulga na nowe technologie i darowizny	(5)	(3)	8	10
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	(306)	(626)	(279)	(541)
Efektywna stopa podatkowa	24,70%	27,04%	24,54%	28,07%

REZERWA Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO	31.12.2017	WPŁYW KOREKTY NA BILANS OTWARCIA Z TYTUŁU WDROŻENIA MSSF 9 (wynik niepodzielony)	RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	WPŁYW KOREKTY NA BILANS OTWARCIA Z TYTUŁU WDROŻENIA MSSF 9 (Inne dochody całkowite)	INNE DOCHODY CAŁKOWITE	30.06.2018
Odsetki naliczone od należności (kredytów) ¹	224	471	(422)	-	-	273
Odsetki skapitalizowane od kredytów mieszkaniowych w sytuacji normalnej	106	-	(15)	-	-	91
Odsetki od papierów wartościowych	62	-	-	-	-	62
Wycena papierów wartościowych	8	29	30	(19)	29	77
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	8	-	-	-	5	13
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych	333	-	(3)	-	-	330
Przychód do opodatkowania z tytułu rozwiązania odpisu IBNR stanowiącego w przyszłości koszty uzyskania przychodów w związku z wdrożeniem MSSF 9	-	-	78	-	-	78
Koszty zapłacone z góry	120	-	23	-	-	143
Dodatnie różnice kursowe	18	-	(18)	-	-	-
Pozostała wartość dodatnich różnic przejściowych	4	-	4	-	-	8
Rezerwa brutto z tytułu podatku odroczonego	883	500	(323)	(19)	34	1 075
AKTYWO Z TYTUŁU PODATKU ODROZONEGO						
Odsetki naliczone od zobowiązań	116	-	(17)	-	-	99
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	156	-	(14)	-	1	143
Wycena papierów wartościowych	-	-	10	-	2	12
Rezerwa na świadczenia pracownicze	94	-	(4)	-	-	90
Odpisy na straty kredytowe ¹	735	639	(243)	-	-	1 131
Korekta wyceny metodą liniową i ESP	705	-	57	-	-	762
Pozostała wartość ujemnych różnic przejściowych	27	-	(23)	-	-	4
Rezerwa na koszty do poniesienia	41	-	(8)	-	-	33
Strata podatkowa	16	-	(1)	-	-	15
Różnice kursowe	1	-	(1)	-	-	-
Różnica pomiędzy wartością bilansową i podatkową rzeczowego majątku trwałego i wartości niematerialnych, w tym przedmiotu leasingu	723	-	20	-	-	743
Aktywo brutto z tytułu podatku odroczonego	2 614	639	(224)	-	3	3 032
Łączny efekt różnic przejściowych	1 731	139	99	19	(31)	1 957
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	36	-	-	-	-	39
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego (prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej)	1 767	-	-	-	-	1 996

¹ Zmniejszenie w okresie aktywa z tytułu odpisów na straty kredytowe oraz rezerwy z tytułu odsetek naliczonych od należności (kredytów) dotyczy m.in. częściowego spisania odsetek w kwocie 2 356 milionów PLN.

Systemy podatkowe krajów, w których Bank i podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mają siedzibę lub oddziały, podlegają częstym zmianom legislacyjnym, m.in. w związku z działaniami służącymi uszczelnieniu systemu podatkowego na poziomie zarówno krajowym, jak i międzynarodowym. Ponadto, rozumienie niektórych przepisów prawa podatkowego, z uwagi na ich niejednoznaczny charakter, może skutkować w praktyce indywidualnymi, niejednolitymi interpretacjami organów podatkowych, różniącymi się od interpretacji dokonywanej przez podatników, a spory w tym zakresie mogą być rozstrzygane wyłącznie w drodze orzecznictwa krajowych lub europejskich sądów. W związku z powyższym nie można wykluczyć, iż organy podatkowe zastosują interpretację przepisów prawa podatkowego odmienną od zaimplementowanej w praktyce przez Bank lub podmioty Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA mogącą wywierać znaczący, niekorzystny wpływ na ich działalność i sytuację finansową, pomimo systematycznie podejmowanych przez nie różnorodnych, dopuszczalnych prawem działań na rzecz zminimalizowania tego ryzyka.

22. ZYSK PRZYPADAJĄCY NA JEDNĄ AKCJĘ

ZYSK NA AKCJĘ	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Zysk przypadający na akcjonariuszy zwykłych	933	1 690	857	1 382
Średnia ważona liczba akcji zwykłych w okresie (w mln)	1 250	1 250	1 250	1 250
Zysk przypadający na jedną akcję (w PLN na akcję)	0,75	1,35	0,69	1,11

Zarówno w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2018 roku, jak i w okresie sześciu miesięcy zakończonym 30 czerwca 2017 roku nie występowały instrumenty rozładniające zysk przypadający na jedną akcję. W związku z powyższym wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję pokrywa się z wartością podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję.

NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA Z SYTUACJI FINANSOWEJ

23. KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM

KASA, ŚRODKI W BANKU CENTRALNYM	30.06.2018	31.12.2017
Rachunek bieżący w Banku Centralnym	3 822	11 172
Gotówka	4 701	4 673
Lokaty w Banku Centralnym	1 450	1 965
Razem	9 973	17 810

24. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	4 974	5 233	5 233
Lokaty w bankach	3 635	3 710	3 710
Rachunki bieżące	1 290	1 470	1 470
Udzielone kredyty i pożyczki	42	51	51
Środki pieniężne w drodze	7	2	2
Razem brutto	4 974	5 233	5 233
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe/ Odpis z tytułu utraty wartości	(1)	-	-
Razem netto	4 973	5 233	5 233
Razem	4 973	5 233	5 233

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe zostały szerzej opisane dla I półrocza 2018 roku w notcie 29 „Oczekiwane straty kredytowe” oraz dla roku 2017 w notcie 30 „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (dane porównawcze zgodnie z MSR 39).”

Całość salda należności od banków na 1 stycznia 2018 roku oraz 30 czerwca 2018 roku była klasyfikowana do Fazy 1. W okresie zakończonym 30 czerwca 2018 roku brak było transferów pomiędzy fazami dotyczących należności od banków.

25. INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Grupa Kapitałowa podjęła decyzję o dalszym stosowaniu przepisów MSR 39 i nie zastosowała standardu MSSF 9 w zakresie rachunkowości zabezpieczeń.

RODZAJE STRATEGII ZABEZPIEZAJĄCYCH STOSOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

STRATEGIA 1	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W CHF ORAZ LOKAT NEGOCJOWANYCH W PLN, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIEZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN
POZYCJA ZABEZPIEZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR 39 WS 99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - październik 2026 roku

POZYCJE ZABEZPIEZANE 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIEZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
			Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w CHF oraz lokaty negocjowane w PLN	CIRS CHF/PLN	float CHF	1 770	83	-
		float PLN	6 355	417	

STRATEGIA 2 **ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W PLN O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS**

OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w PLN o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIEZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIEZANA	portfel kredytów w PLN indeksowanych do stopy zmiennej WIBOR 3M
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - grudzień 2021 roku

POZYCJA ZABEZPIECZANA 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
			Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w PLN	IRS PLN	PLN	4 921	46	-

(1)

STRATEGIA 3 ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W CHF O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS

OPIS RELACJI ZABEZPIECZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w CHF o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIECZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w CHF indeksowanych do stopy zmiennej LIBOR CHF 3M
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku – listopad 2021 roku

POZYCJA ZABEZPIECZANA 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
			Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w CHF	IRS CHF	CHF	400	-	2

STRATEGIA 4 ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W EUR O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI IRS

OPIS RELACJI ZABEZPIECZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel kredytów w EUR o zmiennym oprocentowaniu wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych z wykorzystaniem transakcji IRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIECZAJĄCY	transakcje IRS, w których Grupa płaci kupon oparty o zmienną stopę EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów w EUR indeksowanych do stopy zmiennej EURIBOR 3M
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku – luty 2024 roku

POZYCJA ZABEZPIECZANA 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
			Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w EUR	IRS EUR	EUR	524	1	18

STRATEGIA 5	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW W WALUTACH WYMIENIALNYCH O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH I RYZYKA KURSOWEGO ORAZ ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ZOBOWIĄZANIA FINANSOWEGO O STAŁYM OPROCENTOWANIU W WALUCIE WYMIENIALNEJ, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCYI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów w walutach wymiennalnych o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych i ryzyka kursowego oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennalnej, wynikającej z ryzyka kursowego z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa płaci kupon oparty o zmienną stopę LIBOR CHF 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę USD lub EUR od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w USD lub EUR
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - sierpień 2024 roku

POZYCJE ZABEZPIECZANE 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIEZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
			Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w CHF oraz zobowiązanie finansowe w USD	CIRS CHF/USD	float CHF	818	124	-
		fixed USD	875	-	-
Kredyty w CHF oraz zobowiązanie finansowe w EUR	CIRS CHF/EUR	float CHF	2 000	375	1
		fixed EUR	1 802	-	5

STRATEGIA 6	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUTACH WYMIENIALNYCH INNYCH NIŻ CHF ORAZ LOKAT NEGOCJOWANYCH W PLN, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCYI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty denominowane w walutach wymiennalnych innych niż CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat negocjowanych w PLN, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych, oraz zmian kursu walutowego z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa płaci kupon oparty o EURIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w EUR i portfel krótkoterminowych lokat negocjowanych, łącznie z ich odnawianiem w przyszłości (wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia). Grupa desygnując pozycję zabezpieczaną zastosowała rozwiązania MSR 39 WS 99C w wersji przyjętej przez Unię Europejską
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - marzec 2021 roku

POZYCJE ZABEZPIECZANE 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	
			Aktywa	Zobowiązania		
Kredyty w EUR oraz lokaty negocjowane w PLN	CIRS EUR/PLN	float EUR	125	1	2	-
		float PLN	545			

STRATEGIA 7

ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W WALUCIE WYMIENIALNEJ ORAZ PRODUKTÓW BANKOWYCH REGULARNEGO OSZCZĘDZANIA W PLN, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCI CIRS

OPIS RELACJI ZABEZPIECZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez kredyty w CHF o zmiennym oprocentowaniu oraz produktów bankowych regularnego oszczędzania w PLN o zmiennym oprocentowaniu, z tytułu zmian referencyjnych stóp procentowych w CHF i PLN, oraz zmian kursu walutowego CHF/PLN z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIECZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa płaci kupon oparty o LIBOR 3M CHF, a otrzymuje kupon oparty o WIBOR 3M od kwoty nominalnej zdefiniowanej odpowiednio w CHF oraz PLN
POZYCJA ZABEZPIECZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w CHF i portfel produktów bankowych regularnego oszczędzania o zmiennym oprocentowaniu w PLN
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - lipiec 2023 roku

POZYCJE ZABEZPIECZANE 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPEŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT	
			Aktywa	Zobowiązania		
Kredyty w CHF oraz produkty regularnego oszczędzania w PLN	CIRS CHF/PLN	float CHF	225	29	-	-
		float PLN	872			

STRATEGIA 8

ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI WARTOŚCI GODZIWEJ KREDYTU W WALUCIE WYMIENIALNEJ O STAŁYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCI IRS

OPIS RELACJI ZABEZPIECZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności wartości godziwej kredytu w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych, w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIECZAJĄCY	transakcje IRS (Interest Rate Swap) w walucie wymiennej, w których Bank płaci kupon oparty na stałej stopie (rynkowa stopa IRS) i otrzymuje kupon oparty na zmiennej stopie referencyjnej bez dodatkowej marży
POZYCJA ZABEZPIECZANA	komponent ryzyka stopy procentowej kredytu w walucie wymiennej o stałym oprocentowaniu odpowiadający rynkowej stopie IRS

POZYCJA ZABEZPIECZANA 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIECZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIECZAJĄCYCH	WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH		KOREKTA WYCENY DO WARTOŚCI GODZIWEJ POZYCJI ZABEZPIECZANEJ	
			Aktywa	Zobowiązania		
Kredyt w EUR	IRS EUR	EUR	46	-	-	-

STRATEGIA 9	ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH W PLN O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA ZMIAN STÓP PROCENTOWYCH ORAZ ZABEZPIECZENIE ZMIENNOŚCI PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ZOBOWIĄZANIA FINANSOWEGO O STAŁYM OPROCENTOWANIU W WALUCIE WYMIENIALNEJ, WYNIKAJĄCEJ Z RYZYKA KURSOWEGO, Z WYKORZYSTANIEM TRANSAKCJI CIRS
OPIS RELACJI ZABEZPIEZAJĄCEJ	eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych kredytów hipotecznych w PLN o zmiennym oprocentowaniu, wynikającej z ryzyka zmian stóp procentowych oraz eliminacja ryzyka zmienności przepływów pieniężnych zobowiązania finansowego o stałym oprocentowaniu w walucie wymiennej, wynikającej z ryzyka kursowego z wykorzystaniem transakcji CIRS w okresie objętym zabezpieczeniem
ZABEZPIECZANE RYZYKO	ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej
INSTRUMENT ZABEZPIEZAJĄCY	transakcje CIRS, w których Grupa płaci kupon oparty o zmienną stopę WIBOR 3M, a otrzymuje kupon oparty o stałą stopę EUR od kwoty nominalnej, na którą został zawarty
POZYCJA ZABEZPIEZANA	portfel kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w PLN i zobowiązanie finansowe o stałym oprocentowaniu w EUR
	Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych oraz kiedy należy oczekiwać wywarcia przez nie wpływu na wyniki: lipiec 2018 roku - styczeń 2024 roku

POZYCJE ZABEZPIECZANE 30.06.2018	INSTRUMENTY POCHODNE ZABEZPIEZAJĄCE	WARTOŚĆ NOMINALNA INSTRUMENTÓW POCHODNYCH ZABEZPIEZAJĄCYCH		WARTOŚĆ BILANSOWA (WARTOŚĆ GODZIWA) INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH		NIEEFEKTYWNA CZĘŚĆ ZABEZPIECZENIA PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ROZPOZNANA W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT
		float PLN	fixed EUR	Aktywa	Zobowiązania	
Kredyty w PLN oraz zobowiązanie finansowe w EUR	CIRS PLN/EUR	float PLN	2 101	83	-	3
		fixed EUR	499			

W I półroczu 2018 roku Grupa Kapitałowa wprowadziła strategię 9 stanowiącą zabezpieczenie przepływów pieniężnych. W 2017 roku Grupa Kapitałowa wprowadziła strategię 7 stanowiącą zabezpieczenie przepływów pieniężnych, a także strategię 8 stanowiącą zabezpieczenie wartości godziwej. Opis wprowadzonych strategii znajduje się powyżej.

INFORMACJE FINANSOWE

WARTOŚĆ BILANSOWA INSTRUMENTÓW ZABEZPIEZAJĄCYCH	30.06.2018		31.12.2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Zabezpieczenie przepływów pieniężnych	742	440	887	204
Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej	47	20	90	35
IRS	47	20	90	35
Zabezpieczenie ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej	695	420	797	169
CIRS	695	420	797	169
Zabezpieczenie wartości godziwej	-	-	-	-
Zabezpieczenie ryzyka stopy procentowej	-	-	-	-
IRS	-	-	-	-
Razem	742	440	887	204

ZMIANA INNYCH DOCHODÓW CAŁKOWITYCH Z TYTUŁU ZABEZPIECZEŃ PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	II kwartał okres od 01.04.2018 do 30.06.2018	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2018 do 30.06.2018	II kwartał okres od 01.04.2017 do 30.06.2017	2 kwartały narastająco okres od 01.01.2017 do 30.06.2017
Inne dochody całkowite na początek okresu brutto	(193)	(142)	(113)	(134)
Zyski/straty odniesione na inne dochody całkowite w okresie	(140)	(145)	112	723
Kwota przeniesiona z innych dochodów całkowitych do rachunku zysków i strat, w tym:	202	156	(113)	(703)
- przychody odsetkowe	(86)	(177)	(74)	(143)
- wynik z pozycji wymiany	288	333	(39)	(560)
Inne dochody całkowite na koniec okresu brutto	(131)	(131)	(114)	(114)
Efekt podatkowy	25	25	21	21
Inne dochody całkowite na koniec okresu netto	(106)	(106)	(93)	(93)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite brutto	62	11	(1)	20
Efekt podatkowy	(11)	(1)	1	(4)
Wpływ w okresie na inne dochody całkowite netto	51	10	-	16
Nieefektywna część zabezpieczenia przepływów pieniężnych rozpoznana w rachunku zysków i strat, w tym kwota odniesiona na:	4	7	4	5
Wynik z pozycji wymiany	4	7	4	5
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej	-	-	-	-

26. POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE

POZOSTAŁE INSTRUMENTY POCHODNE - RODZAJ KONTRAKTU	30.06.2018		31.12.2017	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
IRS	833	1 180	875	1 385
CIRS	171	194	77	60
FX Swap	308	100	161	380
Opcje	378	221	254	250
Commodity swap	103	102	129	128
FRA	2	1	1	1
Forward	179	333	206	324
Futures	7	8	7	8
Inne	1	2	1	-
Razem	1 982	2 141	1 711	2 536

27. PAPIERY WARTOŚCIOWE

ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU

Grupa Kapitałowa od 1 stycznia 2018 roku klasyfikuje dłużne papiery wartościowe do następujących kategorii:

- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy:
 - instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu;
 - aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy;
 - aktywa finansowe desygnowane do wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przy początkowym ujęciu.
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite.
- Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Zasady klasyfikacji i wyceny dłużnych papierów wartościowych zostały opisane w nocie 4 „MSSF 9 Instrumenty finansowe”.

Grupa Kapitałowa nie skorzystała z opcji wyceny do wartości godziwej przez inne dochody całkowite w przypadku inwestycji kapitałowych i wycenia je do wartości godziwej przez wynik finansowy. W 2017 roku inwestycje te były klasyfikowane jako instrumenty finansowe dostępne do sprzedaży albo jako instrumenty przeznaczone do obrotu.

Instrumenty przeznaczone do obrotu, co do zasady były wyceniane do wartości godziwej natomiast instrumenty dostępne do sprzedaży, dla których nie można było oszacować wartości godziwej były wyceniane według kosztu pomniejszonego o odpisy z tytułu utraty wartości.

ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Grupa Kapitałowa do 31 grudnia 2017 roku klasyfikowała papiery wartościowe do następujących kategorii:

- instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu
- instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez wynik finansowy
- inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
- inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności.

Szczegółowy opis stosowanych polityk rachunkowości w tym zakresie został zawarty w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2017 rok.

INFORMACJE FINANSOWE

PAPIERY WARTOŚCIOWE	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
przeznaczone do obrotu	1 135	431	431
instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			8 157
inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży			43 675
inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności			1 812
nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 303	4 690	
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	50 249	47 223	
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	6 478	6 180	
Razem	61 165	58 524	54 075

Obligacje korporacyjne i komunalne w kwocie 4 368 milionów PLN, które zgodnie z MSR 39 spełniały definicję kredytów i pożyczek, na 31 grudnia 2017 roku były prezentowane w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Po wejściu w życie MSSF 9, z uwagi na fakt, że papiery te spełniają kryterium testu SPPI oraz są klasyfikowane do modelu biznesowego „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, są kwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i prezentowane w pozycji dedykowanej papierom wartościowym wycenianym według zamortyzowanego kosztu.

PAPIERY WARTOŚCIOWE 30.06.2018	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	1 111	1 647	50 249	6 478	59 485
bony pieniężne NBP	-	-	5 998	-	5 998
obligacje skarbowe PLN	756	1 440	35 021	1 857	39 074
obligacje skarbowe walutowe	229	-	235	125	589
obligacje komunalne PLN	16	-	4 967	2 431	7 414
obligacje komunalne walutowe	-	78	-	-	78
obligacje korporacyjne PLN	108	129	3 564	1 713	5 514
obligacje korporacyjne walutowe	2	-	464	352	818
Kapitałowe papiery wartościowe	24	1 656	-	-	1 680
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	-	263	-	-	263
udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	17	196	-	-	213
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	7	1 197	-	-	1 204
Razem	1 135	3 303	50 249	6 478	61 165

W pozycji obligacje skarbowe PLN i walutowe ujmowane są obligacje Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej. Na 30 czerwca 2018 roku pozycja obligacje skarbowe walutowe obejmuje również obligacje Skarbu Państwa Ukrainy.

W kwietniu 2018 roku PKO Bank Polski SA zakończył negocjacje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego SA dotyczące sprzedaży tytułów uczestnictwa w The 2020 European Fund for Energy, Climate Change and Infrastructure (Fundusz Marguerite I) i podpisał umowę sprzedaży. Wyżej wymienione zaangażowanie kapitałowe było wykazywane jako tytuły uczestnictwa w inwestycji wspólnego inwestowania i klasyfikowane na 31 grudnia 2017 roku jako inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży oraz na 1 stycznia 2018 roku jako instrumenty finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

PAPIERY WARTOŚCIOWE 01.01.2018	przeznaczone do obrotu	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Razem
Dłużne papiery wartościowe	405	2 646	47 223	6 180	56 454
bony pieniężne NBP	-	-	4 199	-	4 199
obligacje skarbowe PLN	151	1 413	33 502	1 663	36 729
obligacje skarbowe walutowe	138	893	238	149	1 418
obligacje komunalne PLN	23	106	4 921	2 513	7 563
obligacje komunalne walutowe	-	77	-	-	77
obligacje korporacyjne PLN	92	157	3 886	1 730	5 865
obligacje korporacyjne walutowe	1	-	477	125	603
Kapitałowe papiery wartościowe	26	2 044	-	-	2 070
udziały i akcje w innych jednostkach - nienotowane na giełdach	-	239	-	-	239
udziały i akcje w innych jednostkach - notowane na giełdach	19	225	-	-	244
tytuły uczestnictwa w inwestycji wspólnego inwestowania , jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	7	1 580	-	-	1 587
Razem	431	4 690	47 223	6 180	58 524

W pozycji obligacje skarbowe PLN i walutowe ujmowane są obligacje Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej. Na 1 stycznia 2018 roku pozycja obligacje skarbowe walutowe obejmuje również obligacje Skarbu Państwa Ukrainy.

PAPIERY WARTOŚCIOWE 31.12.2017	przeznaczone do obrotu	instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	Razem
Dłużne papiery wartościowe	405	6 688	43 192	1 812	52 097
bony pieniężne NBP	-	4 199	-	-	4 199
obligacje skarbowe PLN	151	1 413	33 502	1 663	36 729
obligacje skarbowe walutowe	138	893	238	149	1 418
obligacje komunalne PLN	23	106	4 928	-	5 057
obligacje komunalne walutowe	-	77	-	-	77
obligacje korporacyjne PLN	92	-	4 045	-	4 137
obligacje korporacyjne walutowe	1	-	479	-	480
Kapitałowe papiery wartościowe	26	1 469	483	-	1 978
udziały i akcje w innych jednostkach – nienotowane na giełdach	-	-	150	-	150
udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	19	-	77	-	96
jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania /Certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	7	1 469	256	-	1 732
Razem	431	8 157	43 675	1 812	54 075

W pozycji obligacje skarbowe PLN i walutowe ujmowane są obligacje Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej. Na 31 grudnia 2017 roku pozycja obligacje skarbowe walutowe obejmuje również obligacje Skarbu Państwa Ukrainy.

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe dla papierów wartościowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub do wartości godziwej przez inne dochody całkowite zostały opisane dla I półrocza 2018 roku w nocie 29 „Oczekiwane straty kredytowe” oraz dla 2017 roku w nocie 30 „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (dane porównawcze zgodnie z MSR 39).”

Na 30 czerwca 2018 roku 459 milionów PLN papierów wartościowych było klasyfikowane do Fazy 3 (na 1 stycznia 2018 roku 458 milionów PLN). W okresie zakończonym 30 czerwca 2018 roku brak było transferów pomiędzy Fazami dotyczących papierów wartościowych.

28. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

• ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU

Grupa Kapitałowa począwszy od 1 stycznia 2018 roku klasyfikuje kredyty i pożyczki udzielone klientom do następujących kategorii:

- nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite,
- wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Zasady klasyfikacji i wyceny kredytów i pożyczek udzielonych klientom zostały opisane w nocie 4 „MSSF 9 Instrumenty finansowe”.

Grupa Kapitałowa dokonuje spisania wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, jeżeli nie ma uzasadnionych perspektyw na odzyskanie danego składnika aktywów finansowych w całości lub części (spisanie). Spisanie całkowite stanowi zdarzenie prowadzące do zaprzestania ujmowania danego składnika aktywów.

• ZASADY RACHUNKOWOŚCI OBOWIĄZUJĄCE DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Szczegółowy opis stosowanych polityk rachunkowości w tym zakresie został ujęty w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2017 rok.

INFORMACJE FINANSOWE

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
	Wartość netto	Wartość netto	Wartość netto
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	207 593	200 464	205 629
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	(1)	(1)
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom	207 593	200 463	205 628

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w tym:	206 605	199 394	205 629
dłużne papiery wartościowe			4 368
nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	988	1 070	
Razem	207 593	200 464	205 629

Obligacje korporacyjne i komunalne, które zgodnie z MSR 39 spełniały definicję kredytów i pożyczek na 31 grudnia 2017 roku, były prezentowane w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”. Po wejściu w życie MSSF 9, z uwagi na fakt, że papiery te spełniają kryterium testu SPPI oraz są klasyfikowane do modelu biznesowego „utrzymywane dla przepływów pieniężnych”, są kwalifikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu i prezentowane w pozycji dedykowanej papierom wartościowym wycenianym według zamortyzowanego kosztu.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 30.06.2018	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane według zamortyzowanego kosztu			
		Wartość netto	Wartość brutto ¹	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe ¹	Wartość netto
Kredyty		988	200 662	(8 412)	192 250
mieszkaniowe		31	111 688	(2 354)	109 334
gospodarcze		159	62 330	(4 240)	58 090
konsumpcyjne		798	26 644	(1 818)	24 826
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		-	624	-	624
Należności z tytułu leasingu finansowego		-	14 201	(470)	13 731
Razem		988	215 487	(8 882)	206 605

¹ Na 30 czerwca 2018 roku Grupa Kapitałowa dokonała częściowego spisania odsetek umownych w kwocie 2 354 milionów PLN.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM 01.01.2018	nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	wyceniane według zamortyzowanego kosztu			
		Wartość netto	Wartość brutto	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Wartość netto
Kredyty ¹		1 070	195 981	(10 235)	185 746
mieszkaniowe		37	108 837	(3 030)	105 807
gospodarcze		182	61 484	(5 143)	56 341
konsumpcyjne		851	25 660	(2 062)	23 598
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży		-	902	-	902
Należności z tytułu leasingu finansowego		-	13 163	(418)	12 745
Razem		1 070	210 046	(10 653)	199 393

¹ W pozycji „Kredyty” zaprezentowano wartość odsetek zastrzeżonych w kwocie 2 480 milionów PLN, w tym: dla kredytów gospodarczych w kwocie 1 208 milionów PLN, dla kredytów konsumpcyjnych w kwocie 466 milionów PLN oraz dla kredytów mieszkaniowych w kwocie 806 milionów PLN.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej) 31.12.2017	wyceniane według zamortyzowanego kosztu		
	Wartość brutto	Odpis z tytułu utruty wartości	Wartość netto
Kredyty	194 936	(7 363)	187 573
mieszkaniowe	108 163	(1 972)	106 191
gospodarcze	60 497	(3 705)	56 792
konsumpcyjne	26 276	(1 686)	24 590
Dłużne papiery wartościowe	4 378	(10)	4 368
obligacje korporacyjne	1 859	(4)	1 855
obligacje komunalne	2 519	(6)	2 513
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	902	-	902
Należności z tytułu leasingu finansowego	13 236	(450)	12 786
Razem	213 452	(7 823)	205 629

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WEDŁUG SEGMENTÓW KLIENTA	30.06.2018	01.01.2018 ¹	31.12.2017 ¹
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto, w tym:	216 475	211 116	213 452
bankowości hipotecznej	105 445	102 092	101 544
korporacyjne	52 230	51 678	55 154
bankowości detalicznej i prywatnej	27 458	26 523	26 288
małych i średnich przedsiębiorstw	30 718	29 921	29 564
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624	902	902
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe/z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(8 882)	(10 653)	(7 823)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	207 593	200 463	205 629

¹ bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub do wartości godziwej przez inne dochody całkowite zostały opisane dla I półrocza 2018 roku w nocie 29 „Oczekiwane straty kredytowe” oraz dla 2017 roku w nocie 30 „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (dane porównawcze zgodnie z MSR 39).”

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI 30.06.2018	Wartość bilansowa brutto							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	203 411	6 032	4 236	782	499	449	78	215 487
kredyty	191 203	4 458	3 493	639	435	370	64	200 662
mieszkaniowe	108 782	1 159	1 302	147	245	35	18	111 688
gospodarcze	57 411	2 491	1 747	316	144	187	34	62 330
konsumpcyjne	25 010	808	444	176	46	148	12	26 644
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624							624
należności z tytułu leasingu finansowego	11 584	1 574	743	143	64	79	14	14 201
Razem	203 411	6 032	4 236	782	499	449	78	215 487
w tym: zakupione/udzielone aktywa finansowe z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	372	-	-	-	-	-	-	372

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI 30.06.2018	Wartość odpisów							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	(7 872)	(381)	(33)	(304)	(113)	(179)	-	(8 882)
kredyty	(7 512)	(337)	(31)	(267)	(110)	(155)	-	(8 412)
mieszkaniowe	(2 081)	(105)	(7)	(56)	(91)	(14)	-	(2 354)
gospodarcze	(3 895)	(125)	(18)	(121)	(11)	(70)	-	(4 240)
konsumpcyjne	(1 536)	(107)	(6)	(90)	(8)	(71)	-	(1 818)
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży								-
należności z tytułu leasingu finansowego	(360)	(44)	(2)	(37)	(3)	(24)	-	(470)
Razem	(7 872)	(381)	(33)	(304)	(113)	(179)	-	(8 882)
w tym: zakupione/udzielone aktywa finansowe z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	(98)	-	-	-	-	-	-	(98)

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI 30.06.2018	Wartość bilansowa netto							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Wyceniane według amortyzowanego kosztu:	195 539	5 651	4 203	478	386	270	78	206 605
kredyty	183 691	4 121	3 462	372	325	215	64	192 250
mieszkaniowe	106 701	1 054	1 295	91	154	21	18	109 334
gospodarcze	53 516	2 366	1 729	195	133	117	34	58 090
konsumpcyjne	23 474	701	438	86	38	77	12	24 826
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624	-	-	-	-	-	-	624
należności z tytułu leasingu finansowego	11 224	1 530	741	106	61	55	14	13 731
Razem	195 539	5 651	4 203	478	386	270	78	206 605
w tym: zakupione/udzielone aktywa finansowe z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	274	-	-	-	-	-	-	274

Przesunięcia pomiędzy fazami utraty wartości zostały zaprezentowane w wartości bilansowej brutto i odpisu na 30 czerwca 2018 roku. Dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom, które wielokrotnie zmieniły fazy przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z fazy w której znajdowały się na 1 stycznia 2018 roku lub w momencie ich początkowego ujęcia do fazy utraty wartości na 30 czerwca 2018 roku.

29. OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE

SZACUNKI I OCENY – OBOWIĄZUJĄCE OD 1 STYCZNIA 2018 ROKU

Odpis na oczekiwane straty kredytowe jest ujmowany w sprawozdaniu finansowym w następujący sposób:

- Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu: odpis pomniejsza wartość bilansową brutto aktywa finansowego; zmiany wysokości odpisów odnoszone są do rachunku zysków i strat;
- Zobowiązania pozabilansowe o charakterze kredytowym oraz gwarancje finansowe: odpis prezentowany jest jako rezerwa po stronie zobowiązań; zmiany wysokości rezerw odnoszone są do rachunku zysków i strat;
- Instrumenty finansowe wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite: wartość bilansowa aktywa ujętego w wartości godziwej nie jest dodatkowo pomniejszana o wysokość odpisów; zmiana wyceny jest każdorazowo rozdzielana jednak na komponent związany z utratą wartości – ujmowany w rachunku wyników i komponent związany z pozostałymi zmianami wyceny do wartości godziwej – ujmowany w pozostałych dochodach całkowitych;
- Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat: nie rozpoznaje się odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Szczegółowy opis zmian w obszarze utraty wartości obowiązujących od 1 stycznia 2018 roku w związku z wdrożeniem MSSF 9 został ujęty w nocie 4 „MSSF 9 Instrumenty finansowe”.

ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

W obszarze utraty wartości Grupa stosuje MSSF 9, który opiera się na koncepcji strat oczekiwanych. Sposób szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe opisano w nocie 4 „MSSF 9 Instrumenty finansowe”.

AKTYWA FINANSOWE

WEDŁUG MODELU WYCENY 30.06.2018	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość brutto aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	w tym: wartość brutto aktywów z rozpoznaną utratą wartości	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Razem wartość netto
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite¹										
papiery wartościowe	49 807	(17)	-	-	472	472	(13)	50 279	(30)	50 249
obligacje skarbowe	35 259	(3)	-	-	-	-	-	35 259	(3)	35 256
pozostałe	14 548	(14)	-	-	472	472	(13)	15 020	(27)	14 993
Razem	49 807	(17)	-	-	472	472	(13)	50 279	(30)	50 249
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI	-	-	-	-	472	472	(13)	472	(13)	459
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu										
należności od banków	4 974	(1)	-	-	-	-	-	4 974	(1)	4 973
papiery wartościowe	6 490	(12)	-	-	3	-	(3)	6 493	(15)	6 478
obligacje skarbowe	1 857	-	-	-	-	-	-	1 857	-	1 857
pozostałe	4 633	(12)	-	-	3	-	(3)	4 636	(15)	4 621
kredyty	188 196	(513)	14 922	(1 229)	12 369	11 479	(7 140)	215 487	(8 882)	206 605
mieszkaniowe	104 192	(62)	4 862	(531)	2 634	2 567	(1 761)	111 688	(2 354)	109 334
gospodarcze	49 785	(274)	5 707	(372)	6 838	6 134	(3 594)	62 330	(4 240)	58 090
konsumpcyjne	22 893	(148)	1 681	(248)	2 070	2 061	(1 422)	26 644	(1 818)	24 826
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624	-	-	-	-	-	-	624	-	624
należności z tytułu leasingu finansowego	10 702	(29)	2 672	(78)	827	717	(363)	14 201	(470)	13 731
inne aktywa finansowe	3 090	-	-	-	103	103	(103)	3 193	(103)	3 090
Razem	202 750	(526)	14 922	(1 229)	12 475	11 582	(7 246)	230 147	(9 001)	221 146
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI	-	-	-	-	372	295	(98)	372	(98)	274
Łącznie	252 557	(543)	14 922	(1 229)	12 947	12 054	(7 259)	280 426	(9 031)	271 395

¹ Dla instrumentów wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite wartość brutto zaprezentowano jako wartość godziwą powiększoną o odpis na oczekiwane straty kredytowe.

WEDŁUG RODZAJU AKTYWA FINANSOWEGO 30.06.2018	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość brutto aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	w tym: wartość brutto aktywów z rozpoznaną utratą wartości	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Razem wartość netto
należności od banków	4 974	(1)	-	-	-	-	-	4 974	(1)	4 973
papiery wartościowe	56 297	(29)	-	-	475	472	(16)	56 772	(45)	56 727
obligacje skarbowe	37 116	(3)	-	-	-	-	-	37 116	(3)	37 113
pozostałe	19 181	(26)	-	-	475	472	(16)	19 656	(42)	19 614
kredyty	188 196	(513)	14 922	(1 229)	12 369	11 479	(7 140)	215 487	(8 882)	206 605
mieszkaniowe	104 192	(62)	4 862	(531)	2 634	2 567	(1 761)	111 688	(2 354)	109 334
gospodarcze	49 785	(274)	5 707	(372)	6 838	6 134	(3 594)	62 330	(4 240)	58 090
konsumpcyjne	22 893	(148)	1 681	(248)	2 070	2 061	(1 422)	26 644	(1 818)	24 826
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624	-	-	-	-	-	-	624	-	624
należności z tytułu leasingu finansowego	10 702	(29)	2 672	(78)	827	717	(363)	14 201	(470)	13 731
inne aktywa finansowe	3 090	-	-	-	103	103	(103)	3 193	(103)	3 090
Razem	252 557	(543)	14 922	(1 229)	12 947	12 054	(7 259)	280 426	(9 031)	271 395
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI	-	-	-	-	844	767	(111)	844	(111)	733

WSKAŹNIK JAKOŚCI KREDYTOWEJ (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	30.06.2018	01.01.2018
Udział ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości ¹	5,2%	5,3%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości ²	77,5%	74,2%
Udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek	3,7%	3,9%

¹ Wskaźnik udziału ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości został wyznaczony dla kredytów i papierów wartościowych z wyłączeniem obligacji skarbowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jako wartość brutto ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości do wartości brutto razem kredytów i papierów wartościowych z wyłączeniem obligacji skarbowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu pomniejszonej na 01.01.2018 roku o wartość odsetek kontraktowych (niepracujących) objętych odpisem dla fazy 3.

² Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości został wyznaczony jako stosunek odpisów na oczekiwane straty kredytowe ogółem dla kredytów i papierów wartościowych z wyłączeniem obligacji skarbowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu pomniejszonych na 01.01.2018 roku o odsetki kontraktowe (niepracujące) objęte odpisem dla fazy 3 do wartości brutto ekspozycji z tych portfeli z rozpoznaną utratą wartości.

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

WEDŁUG MODELU WYCENY 01.01.2018	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nastąpił znaczący wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość brutto aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	w tym: odsetki kontraktowe (niepracujące) objęte odpisem	w tym: wartość brutto aktywów z rozpoznaną utratą wartości	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Razem wartość netto
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite											
papiery wartościowe	46 785	(20)	-	-	473	2	473	(15)	47 258	(35)	47 223
obligacje skarbowe	33 740	-	-	-	-	-	-	-	33 740	-	33 740
pozostałe	13 045	(20)	-	-	473	2	473	(15)	13 518	(35)	13 483
Razem	46 785	(20)	-	-	473	2	473	(15)	47 258	(35)	47 223
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCl	-	-	-	-	473	2	473	(15)	473	(15)	458
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu											
należności od banków	5 233	-	-	-	-	-	-	-	5 233	-	5 233
papiery wartościowe	6 194	(14)	-	-	-	-	-	-	6 194	(14)	6 180
obligacje skarbowe	1 812	-	-	-	-	-	-	-	1 812	-	1 812
pozostałe	4 382	(14)	-	-	-	-	-	-	4 382	(14)	4 368
kredyty	180 560	(490)	14 830	(1 078)	14 656	2 250	11 341	(9 085)	210 046	(10 653)	199 393
mieszkaniowe	100 205	(55)	5 016	(435)	3 616	733	2 812	(2 540)	108 837	(3 030)	105 807
gospodarcze	47 757	(278)	5 870	(369)	7 857	1 153	5 959	(4 496)	61 484	(5 143)	56 341
konsumpcyjne	21 661	(135)	1 608	(210)	2 391	364	2 014	(1 717)	25 660	(2 062)	23 598
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	902	-	-	-	-	-	-	-	902	-	902
należności z tytułu leasingu finansowego	10 035	(22)	2 336	(64)	792	-	556	(332)	13 163	(418)	12 745
inne aktywa finansowe	2 378	(1)	-	-	99	-	99	(99)	2 477	(100)	2 377
Razem	194 365	(505)	14 830	(1 078)	14 755	2 250	11 440	(9 184)	223 950	(10 767)	213 183
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCl	-	-	-	-	363	-	363	(115)	363	(115)	248
Łącznie	241 150	(525)	14 830	(1 078)	15 228	2 252	11 913	(9 199)	271 208	(10 802)	260 406

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZEŚCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

WEDŁUG RODZAJU AKTYWA FINANSOWEGO 01.01.2018	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość brutto aktywów, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość brutto aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	w tym: odsetki kontraktowe (niepracujące) objęte odpisem	w tym: wartość brutto aktywów z rozpoznaną utratą wartości	Odpisy na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość brutto	Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe	Razem wartość netto
należności od banków	5 233	-	-	-	-	-	-	-	5 233	-	5 233
papiery wartościowe	52 979	(34)	-	-	473	2	473	(15)	53 452	(49)	53 403
obligacje skarbowe	35 552	-	-	-	-	-	-	-	35 552	-	35 552
pozostałe	17 427	(34)	-	-	473	2	473	(15)	17 900	(49)	17 851
kredyty	180 560	(490)	14 830	(1 078)	14 656	2 250	11 341	(9 085)	210 046	(10 653)	199 393
mieszkaniowe	100 205	(55)	5 016	(435)	3 616	733	2 812	(2 540)	108 837	(3 030)	105 807
gospodarcze	47 757	(278)	5 870	(369)	7 857	1 153	5 959	(4 496)	61 484	(5 143)	56 341
konsumpcyjne	21 661	(135)	1 608	(210)	2 391	364	2 014	(1 717)	25 660	(2 062)	23 598
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	902	-	-	-	-	-	-	-	902	-	902
należności z tytułu leasingu finansowego	10 035	(22)	2 336	(64)	792	-	556	(332)	13 163	(418)	12 745
inne aktywa finansowe	2 378	(1)	-	-	99	-	99	(99)	2 477	(100)	2 377
Razem	241 150	(525)	14 830	(1 078)	15 228	2 252	11 913	(9 199)	271 208	(10 802)	260 406
w tym: aktywa finansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCI	-	-	-	-	836	2	836	(130)	836	(130)	706

ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE DLA AKTYWÓW FINANSOWYCH WEDŁUG MODELU WYCENY	Wartość na 31.12.2017 roku	Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9 ¹	Wartość na 01.01.2018 roku (zmieniony)	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z całkowitym spisaniem	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem ²	Zmiany z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych	Inne zmiany	Wartość na 30.06.2018 roku
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	326	(326)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wycenianych do wartości godziwej przez inne dochody całkowite należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
papiery wartościowe	-	35	35	1	(1)	(4)	-	-	(2)	-	-	30
kredyty	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
inne aktywa finansowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	-	35	35	1	(1)	(4)	-	-	(2)	-	-	30
Wycenianych według zamortyzowanego kosztu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
należności od banków	-	14	14	3	-	(5)	-	-	-	-	-	1
papiery wartościowe	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15
kredyty	7 823	2 830	10 653	332	(167)	504	20	(532)	(2 354)	29	397	8 882
mieszkaniowe	1 972	1 058	3 030	29	(33)	59	-	(201)	(714)	7	177	2 354
gospodarcze	3 705	1 438	5 143	161	(36)	205	20	(156)	(1 252)	16	139	4 240
konsumpcyjne	1 686	376	2 062	57	(20)	208	-	(174)	(388)	5	68	1 818
papiery wartościowe	10	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
należności z tytułu leasingu finansowego	450	(32)	418	85	(78)	32	-	(1)	-	1	13	470
inne aktywa finansowe	100	-	100	-	-	-	-	-	-	-	3	103
Razem	7 923	2 844	10 767	335	(167)	499	20	(532)	(2 354)	29	404	9 001
Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla aktywów finansowych	8 249	2 553	10 802	336	(168)	495	20	(532)	(2 356)	29	405	9 031

ZMIANY DOTYCZĄCE ODPISÓW NA OCZEKIWANE STRATY KREDYTOWE DLA AKTYWÓW FINANSOWYCH WEDŁUG RODZAJU AKTYWA FINANSOWEGO	Wartość na 31.12.2017 roku	Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9 ¹	Wartość na 01.01.2018 roku (zmieniony)	Zwiększenia w związku z utworzeniem i nabyciem	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmiany wynikające z modyfikacji bez zaprzestania ujmowania (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z całkowitym spisaniem	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku z częściowym spisaniem ²	Zmiany z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych	Inne zmiany	Wartość na 30.06.2018 roku
należności od banków	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
papiery wartościowe	326	(277)	49	4	(1)	(9)	-	-	(2)	-	-	45
kredyty	7 823	2 830	10 653	332	(167)	504	20	(532)	(2 354)	29	397	8 882
mieszkaniowe	1 972	1 058	3 030	29	(33)	59	-	(201)	(714)	7	177	2 354
gospodarcze	3 705	1 438	5 143	161	(36)	205	20	(156)	(1 252)	16	139	4 240
konsumpcyjne	1 686	376	2 062	57	(20)	208	-	(174)	(388)	5	68	1 818
papiery wartościowe	10	(10)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
należności z tytułu leasingu finansowego	450	(32)	418	85	(78)	32	-	(1)	-	1	13	470
inne aktywa finansowe	100	-	100	-	-	-	-	-	-	-	3	103
Razem odpisy na oczekiwane straty kredytowe dla aktywów finansowych	8 249	2 553	10 802	336	(168)	495	20	(532)	(2 356)	29	405	9 031

¹ z tytułu rozpoznania utraty wartości kredytów w kwocie 797 milionów PLN, z tytułu uwzględnienia odsetek niepracujących ujętych w wartości bilansowej brutto w kwocie 2 480 milionów PLN, z tytułu zmniejszenia odpisów na skutek rozpoznania straty początkowej dla kredytów POCl w kwocie 437 milionów PLN oraz z tytułu rozwiązania odpisów na papiery wartościowe w kwocie 287 milionów PLN.

² dotyczy odsetek podlegających częściowemu spisaniu w kwocie 2 356 milionów PLN.

AKTYWA FINANSOWE Z UTRATĄ WARTOŚCI W MOMENCIE POCZĄTKOWEGO UJĘCIA - POICI

Łączna wartość nabytych bądź udzielonych aktywów finansowych z utratą wartości na 30 czerwca 2018 roku wyniosła 733 miliony PLN (na 1 stycznia 2018 roku 706 milionów PLN).

ZAKUPIONE/UDZIELONE AKTYWA FINANSOWE Z UTRATĄ WARTOŚCI ZE WZGLĘDU NA RYZYKO KREDYTOWE (POCI) - 30.06.2018	Wartość brutto	Odpisy	Wartość netto
Papiery wartościowe	472	(13)	459
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	472	(13)	459
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	372	(98)	274
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	372	(98)	274
Razem	844	(111)	733

ZAKUPIONE/UDZIELONE AKTYWA FINANSOWE Z UTRATĄ WARTOŚCI ZE WZGLĘDU NA RYZYKO KREDYTOWE (POCI) - 01.01.2018	Wartość brutto	Odpisy	Wartość netto
Papiery wartościowe	473	(15)	458
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	473	(15)	458
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	363	(115)	248
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	363	(115)	248
Razem	836	(130)	706

ZMIANY DOTYCZĄCE ODPIŚÓW DLA ZAKUPIONYCH/UDZIELONYCH AKTYWÓW FINANSOWYCH Z UTRATĄ WARTOŚCI ZE WZGLĘDU NA RYZYKO KREDYTOWE (POCI) - I PÓŁROCZE 2018	Wartość na 01.01.2018 roku (zmieniony)	Zmniejszenia w związku z zaprzestaniem ujmowania	Zmiany wynikające ze zmiany ryzyka kredytowego (netto)	Zmniejszenie stanu odpisów z tytułu utraty wartości w związku ze spisaniem	Inne korekty	Wartość na 30.06.2018 roku
Papiery wartościowe	15	-	-	(2)	-	13
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	15	-	-	(2)	-	13
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	115	(2)	(11)	(9)	5	98
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	115	(2)	(11)	(9)	5	98
Razem	130	(2)	(11)	(11)	5	111

30. ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH (DANE PORÓWNAWCZE ZGODNIE Z MSR 39)

SZACUNKI I OCENY – OBOWIĄZUJĄCE DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

Szczegółowy opis stosowanych polityk rachunkowości w tym zakresie przedstawiony został w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za 2017 rok w nocie 28 „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” oraz w nocie 27 „Papiery wartościowe”.

INFORMACJE FINANSOWE – OBOWIĄZUJĄCE DO 31 GRUDNIA 2017 ROKU

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW

NALEŻNOŚCI OD BANKÓW - EKSPOZYCJA GRUPY KAPITAŁOWEJ NA RYZYKO KREDYTOWE	Zaangażowanie
	31.12.2017
Należności bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane	5 233
Razem netto	5 233

PAPIERY WARTOŚCIOWE

INWESTYCYJNE DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE DOSTĘPNE DO SPRZEDAŻY - EKSPOZYCJA GRUPY KAPITAŁOWEJ NA RYZYKO KREDYTOWE	Zaangażowanie
	31.12.2017
z rozpoznaną utratą wartości, metoda zindywidualizowana	822
bez rozpoznanej utraty wartości, nieprzeterminowane	42 619
z ratingiem zewnętrznym	37 472
z ratingiem wewnętrznym	5 147
Razem brutto	43 441
Odpisy z tytułu utraty wartości	(249)
Razem netto	43 192

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WEDŁUG METOD KALKULACJI ODPISÓW (bez korekty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej)	31.12.2017		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
metoda zindywidualizowana, w tym:			
ze stwierdzoną utratą wartości	5 420	(2 103)	3 317
bez stwierdzonej utraty wartości	4 346	(2 097)	2 249
metoda portfelowa			
ze stwierdzoną utratą wartości	1 074	(6)	1 068
bez stwierdzonej utraty wartości	7 354	(5 000)	2 354
metoda grupowa (IBNR)			
ze stwierdzoną utratą wartości	7 332	(5 000)	2 332
bez stwierdzonej utraty wartości	22	-	22
metoda grupowa (IBNR)	200 678	(720)	199 958
Razem	213 452	(7 823)	205 629

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - EKSPOZYCJA GRUPY KAPITAŁOWEJ NA RYZYKO KREDYTOWE	31.12.2017		
	Wartość brutto	Odpisy z tytułu utraty wartości	Wartość netto
z rozpoznaną utratą wartości, w tym:			
oceniane metodą zindywidualizowaną	11 678	(7 097)	4 581
bez rozpoznanej utraty wartości, w tym:	4 346	(2 097)	2 249
z rozpoznaną przesłanką indywidualną	201 774	(726)	201 048
nieprzeterminowane	1 074	(6)	1 068
przeterminowane	763	(4)	759
bez rozpoznanej przesłanki indywidualnej/IBNR	311	(2)	309
nieprzeterminowane	200 700	(720)	199 980
przeterminowane	195 643	(544)	195 099
przeterminowane	5 057	(176)	4 881
Razem	213 452	(7 823)	205 629

WSKAŹNIKI JAKOŚCI KREDYTOWEJ (W %)	31.12.2017
Udział kredytów z rozpoznaną utratą wartości	5,5%
Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości ¹	67,0%
Udział kredytów opóźnionych w spłacie powyżej 90 dni w stosunku do wartości brutto kredytów i pożyczek	4,2%

¹ Wskaźnik pokrycia kredytów z rozpoznaną utratą wartości jest liczony jako iloraz całości odpisów z tytułu utraty wartości (zarówno dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości, jak i IBNR) oraz wartości ekspozycji brutto kredytów i pożyczek udzielonych klientom z rozpoznaną utratą wartości.

INNE AKTYWA FINANSOWE

INNE AKTYWA FINANSOWE	31.12.2017		
	nieprzeterminowane	przeterminowane	RAZEM
z rozpoznaną utratą wartości	-	99	99
bez rozpoznanej utraty wartości	2 368	10	2 378
Razem brutto	2 368	109	2 477
Odpisy z tytułu utraty wartości	-	(100)	(100)
Razem według wartości bilansowej (netto)	2 368	9	2 377

ODPISY AKTUALIZUJĄCE Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH - UZGODNIENIE RUCHU W I PÓŁROCZU 2017 ROKU	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Inne	Wartość na koniec okresu	Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat
Dłużne papiery wartościowe	277	77	(66)	(42)	246	(11)
Kapitałowe papiery wartościowe	67	-	(35)	-	32	35
Razem	344	77	(101)	(42)	278	24

ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH KLIENTOM - UZGODNIENIE RUCHU W I PÓŁROCZU 2017 ROKU	Wartość na początek okresu	Utworzenie w okresie	Rozwiązanie w okresie	Spisania aktywów i rozliczenia	Inne, w tym z tytułu nabycia jednostek zależnych	Wartość na koniec okresu	Odzyski z ekspozycji spisanych	Utworzenie netto- wpływ na rachunek zysków i strat
kredyty mieszkaniowe	2 200	418	(294)	(148)	(71)	2 105	5	(119)
kredyty gospodarcze	3 807	1 112	(747)	(245)	(67)	3 860	16	(349)
kredyty konsumpcyjne	1 471	661	(410)	(82)	(12)	1 628	2	(249)
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	69	1	-	-	-	70	-	(1)
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	8	-	(2)	-	-	6	-	2
należności z tytułu leasingu finansowego	448	127	(93)	(31)	(2)	449	-	(34)
Razem	8 003	2 319	(1 546)	(506)	(152)	8 118	23	(750)

31. AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY

AKTYWA TRWAŁE PRZEZNACZONE DO SPRZEDAŻY	30.06.2018	31.12.2017
Grunty i budynki	179	148
Inne	-	9
Razem brutto	179	157
Odpisy z tytułu utraty wartości	(21)	(19)
Razem	158	138

32. WARTOŚCI NIEMATERIALNE I RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE

WARTOŚCI NIEMATERIALNE	30.06.2018	31.12.2017
Oprogramowanie	1 464	1 542
Wartość firmy	1 263	1 263
Przyszłe zyski z zawartych umów ubezpieczeniowych	59	66
Relacje z klientami	79	88
Inne, w tym nakłady	255	283
Razem	3 120	3 242

WARTOŚĆ FIRMY

Wartość firmy netto	30.06.2018	31.12.2017
Nordea Bank Polska SA	863	863
PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	91	91
PKO Leasing Pro SA	31	31
Raiffeisen - Leasing Polska SA i jej spółki zależne	57	57
PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA	150	150
PKO BP BANKOWY PTE SA	51	51
Aktywa przejęte od spółki CFP Sp. z o.o.	8	8
ZenCard Sp. z o.o.	12	12
Razem	1 263	1 263

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE

RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	30.06.2018	31.12.2017
Grunty i budynki	1 573	1 629
Maszyny i urządzenia	428	437
Środki trwałe w budowie	72	123
Inne	737	726
Razem	2 810	2 915

LEASING OPERACYJNY - LEASINGODAWCA

ŁĄCZNA KWOTA PRZYSZŁYCH OPŁAT LEASINGOWYCH Z TYTUŁU NIEODWOŁALNEGO LEASINGU OPERACYJNEGO - LEASINGODAWCA	30.06.2018	31.12.2017
Dla okresu:		
do 1 roku	62	63
od 1 roku do 5 lat	65	64
powyżej 5 lat	3	-
Razem	130	127

Dla umów leasingu operacyjnego, gdzie Grupa Kapitałowa jest leasingodawcą, przeciętny okres trwania umowy wynosi z reguły do 36 miesięcy. Leasingobiorca ponosi koszty serwisu oraz ubezpieczeń.

AKTYWA ODDANE W LEASING	30.06.2018	31.12.2017
Środki transportu	429	313
Nieruchomości	24	70
Maszyny i urządzenia	5	6
Razem	458	389

33. INNE AKTYWA

INNE AKTYWA ¹	30.06.2018	31.12.2017
Rozrachunki z tytułu transakcji zrealizowanych przy użyciu kart	1 525	1 136
Rozliczenie instrumentów finansowych (w tym nierozliczone premie z tytułu opcji)	320	284
Należności z tytułu rozliczeń gotówkowych	139	158
Należności i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi i sprzedaży jednostek uczestnictwa w inwestycji wspólnego inwestowania	266	94
Należności z tytułu dywidend do otrzymania	9	-
Zapasy	127	186
Aktywa do zbycia	91	107
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów	277	286
Należności od odbiorców	213	209
Należności z tytułu podatku VAT	100	114
Należności i udział reasekuratorów w rezerwach techniczno - ubezpieczeniowych	596	472
Pozostałe	117	65
Razem	3 780	3 111
w tym: inne aktywa finansowe	3 090	2 377

¹ Na 30 czerwca 2018 roku pozycja „Zapasy” została włączona do noty „Inne aktywa” – przekształcono dane porównawcze na 31 grudnia 2017 roku.

INNE AKTYWA - INNE AKTYWA FINANSOWE	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
inne aktywa finansowe	3 090	2 377	2 377

INNE AKTYWA - ZAPASY	30.06.2018	31.12.2017
Towary	129	190
Wyroby gotowe	-	10
Inwestycje budowlane do sprzedaży	3	-
Materiały	6	7
Odpisy aktualizujące wartość zapasów	(11)	(21)
Razem	127	186

Informacje w zakresie ekspozycji na ryzyko kredytowe dla innych aktywów finansowych zostały szerzej opisane dla I półrocza 2018 roku w nocie 29 „Oczekiwane straty kredytowe” oraz dla roku 2017 w nocie 30 „Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów finansowych (dane porównawcze zgodnie z MSR 39)”.

34. ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW	30.06.2018	31.12.2017
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2 090	4 558
Otrzymane kredyty i pożyczki ¹	101	2 785
Depozyty banków	990	1 077
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	9	-
Rachunki bieżące	940	653
Inne depozyty z rynku pieniężnego	50	43
Razem	2 090	4 558

¹ Pozycja „Otrzymane kredyty i pożyczki” została zaprezentowana szczegółowo w nocie 36 „Otrzymane kredyty i pożyczki”

35. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	30.06.2018	31.12.2017
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu	219 208	220 614
Zobowiązania wobec ludności	153 655	151 161
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	93 441	86 819
Depozyty terminowe	60 001	64 126
Pozostałe zobowiązania	213	216
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	49 287	52 667
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	34 540	40 070
Depozyty terminowe	13 965	11 613
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	48
Pozostałe zobowiązania	782	936
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	11 003	11 409
Środki na rachunkach bieżących i depozyty O/N	9 073	9 555
Depozyty terminowe	1 849	1 820
Pozostałe zobowiązania	81	34
Otrzymane kredyty i pożyczki ¹	3 643	3 563
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych ²	1 620	1 814
Unit-Linked	1 618	1 811
Polisolokaty	2	3
Razem	219 208	220 614

¹ Pozycja „Otrzymane kredyty i pożyczki” została zaprezentowana szczegółowo w nocie 36 „Otrzymane kredyty i pożyczki”

² W nocie „Zobowiązania wobec klientów” ujęto zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych (Unit-Linked i Polisolokaty)

ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW WEDŁUG SEGMENTU KLIENTA	30.06.2018	31.12.2017
bankowości detalicznej i prywatnej	145 360	142 484
korporacyjne	44 773	48 570
małych i średnich przedsiębiorstw	23 804	24 127
otrzymane kredyty i pożyczki	3 643	3 563
transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	48
pozostałe zobowiązania (w tym zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych)	1 628	1 822
Razem	219 208	220 614

36. OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI

OTRZYMANE KREDYTY I POŻYCZKI	30.06.2018	31.12.2017
Od banków	101	2 785
Nordea Bank AB	-	2 596
Od międzynarodowych instytucji finansowych	3 643	3 557
Europejski Bank Inwestycyjny	2 031	1 820
Bank Rozwoju Rady Europy	1 217	1 282
Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	136	169
Międzynarodowa Korporacja Finansowa	245	273
Międzynarodowe Instytucje Finansowe Ukrainy	14	13
Od innych instytucji finansowych	-	6
Razem	3 744	6 348

8 lutego 2018 roku Bank dokonał całkowitej i ostatecznej wcześniejszej spłaty linii kredytowej udzielonej przez Nordea Bank AB (publ) na podstawie umowy z 1 kwietnia 2014 roku. Linia kredytowa pierwotnie była udzielona na okres 7 lat, tym samym Bank dokonał jej przedterminowej spłaty 3 lata przed pierwotnym terminem zapadalności. W związku z dokonaną spłatą linii kredytowej, na podstawie odrębnej umowy nastąpi zwolnienie ustanowionego zabezpieczenia wierzytelności z tytułu portfela hipotecznego.

37. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ ¹	30.06.2018	31.12.2017
Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe	1 094	882
Zobowiązania z tytułu kontraktów inwestycyjnych ubezpieczyciela w podziale na:	289	303
produkt "Bezpieczny Kapitał"	278	292
produkty strukturyzowane	11	11
Razem	1 383	1 185

¹ Z noty „Zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej” przeniesiono do noty „Zobowiązania wobec klientów” zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych (Unit-Linked i Polisolokaty)

38. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	30.06.2018	31.12.2017
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:	28 079	23 932
obligacje wyemitowane przez PKO Finance AB	6 231	5 882
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Polski SA	5 442	5 204
obligacje wyemitowane przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA ¹	1 366	1 593
obligacje wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	2 899	2 406
obligacje wyemitowane przez KREDOBANK SA	6	-
hipoteczne listy zastawne wyemitowane przez PKO Bank Hipoteczny SA	12 135	8 847
Razem	28 079	23 932

¹ w tym obligacje przejęte przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA w ramach nabycia Raiffeisen-Leasing Polska SA.

INFORMACJA O EMISJI, WYKUPIE I SPŁACIE PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

DODATKOWE INFORMACJE	30.06.2018	31.12.2017
emisja dłużnych papierów wartościowych w okresie (wartość nominalna)		
w PLN	5 390	9 807
w walucie oryginalnej (EUR)	500	1 829
w walucie oryginalnej (CHF)	-	400
wykup dłużnych papierów wartościowych w okresie (wartość nominalna)		
w PLN	4 374	7 279
w walucie oryginalnej (EUR)	-	200

W I półroczu 2018 roku w Spółkach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA miały miejsce opisane poniżej emisje, wykupy i spłaty papierów wartościowych (z uwzględnieniem stanu na 30 czerwca 2018 roku).

OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK POLSKI SA

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Oprocentowanie	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
25.07.2017	stałe	0,75	750	EUR	25.07.2021	3 286	3 132
02.11.2017	stałe	0,30	400	CHF	02.11.2021	1 510	1 427
17.11.2017	zerokuponowe	-	650	PLN	17.05.2018	-	645
17.05.2018	zerokuponowe	-	650	PLN	16.11.2018	646	-
Razem						5 442	5 204

DOTYCZĄCE EMISJI OBLIGACJI PRZEZ POZOSTAŁE SPÓŁKI GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA

- PKO Bank Hipoteczny SA w I półroczu 2018 roku wyemitował 37 832 sztuki obligacji o łącznej wartości nominalnej 3 783,2 miliona PLN oraz wykupił 33 080 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 3 308 milionów PLN. Emisje obligacji spółki reguluje Umowa Programu Emisji Obligacji zawarta z PKO Bankiem Polskim SA. Jednocześnie zgodnie z Umową Gwarancyjną PKO Bank Polski SA pełni rolę gwaranta obligacji do łącznej wysokości 2 000 milionów PLN (w I półroczu 2017 roku PKO Bank Hipoteczny SA wyemitował 26 276 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 2 628 milionów PLN oraz wykupił 18 629 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 1 863 milionów PLN).
- PKO Leasing SA w I półroczu 2018 roku wyemitował 599 521 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 599,5 miliona PLN oraz wykupił 552 220 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 552,2 miliona PLN. Emisje obligacji spółki reguluje Umowa Emisji Obligacji zawarta z PKO Bankiem Polskim SA (w I półroczu 2017 roku PKO Leasing SA wyemitował 491 751 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 492 milionów PLN oraz wykupił 450 225 sztuk obligacji o łącznej wartości nominalnej 450 milionów PLN).
- KREDOBANK SA w I półroczu 2018 roku wyemitował 39 582 sztuki obligacji o łącznej wartości nominalnej 39,6 miliona UAH. Emisja obligacji została przeprowadzona na podstawie prospektu emisyjnego zatwierdzonego przez Krajową Komisję Papierów Wartościowych i Rynku Papierów Wartościowych Ukrainy (w I półroczu 2017 roku KREDOBANK SA nie wyemitował obligacji).

OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO FINANCE AB

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Oprocentowanie	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
25.07.2012	stałe	4,00	50	EUR	25.07.2022	225	211
26.09.2012	stałe	4,63	1 000	USD	26.09.2022	3 796	3 530
23.01.2014	stałe	2,32	500	EUR	23.01.2019	2 210	2 141
Razem						6 231	5 882

OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ PKO LEASING SA

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
01.12.2014 ¹	zmienne	1 183	PLN	02.10.2025	986	1 262
01.06.2016	zmienne	73	PLN	01.06.2019	73	73
09.11.2017	zerokuponowe	28	PLN	09.05.2018	-	28
10.11.2017	zerokuponowe	101	PLN	12.02.2018	-	101
05.12.2017	zerokuponowe	90	PLN	08.03.2018	-	90
20.12.2017	zerokuponowe	39	PLN	21.03.2018	-	39
12.02.2018	zerokuponowe	120	PLN	14.05.2018	-	-
08.03.2018	zerokuponowe	97	PLN	08.06.2018	-	-
21.03.2018	zerokuponowe	52	PLN	22.06.2018	-	-
10.04.2018	zerokuponowe	32	PLN	10.07.2018	32	-
09.05.2018	zerokuponowe	30	PLN	09.08.2018	30	-
14.05.2018	zerokuponowe	64	PLN	13.08.2018	64	-
25.05.2018	zerokuponowe	95	PLN	24.08.2018	95	-
08.06.2018	zerokuponowe	51	PLN	07.09.2018	51	-
20.06.2018	zerokuponowe	8	PLN	18.09.2018	8	-
22.06.2018	zerokuponowe	28	PLN	21.09.2018	27	-
Razem					1 366	1 593

¹ obligacje przejęte przez Grupę Kapitałową PKO Leasing SA w ramach nabycia Raiffeisen-Leasing Polska SA. Zabezpieczeniem spłaty obligacji są należności leasingowe będące przedmiotem sekurytyzacji (patrz nota 69 „Informacje o sekurytyzacji portfela leasingowego i pakietowej sprzedaży wierzytelności”).

OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK HIPOTECZNY SA

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
07.08.2017	zerokuponowe	45	PLN	23.01.2018	-	41
15.09.2017	zerokuponowe	642	PLN	15.03.2018	-	639
29.09.2017	zerokuponowe	50	PLN	05.03.2018	-	50
29.09.2017	zerokuponowe	24	PLN	23.01.2018	-	23
02.10.2017	zerokuponowe	100	PLN	05.03.2018	-	100
12.10.2017	zerokuponowe	30	PLN	16.04.2018	-	30
16.10.2017	zerokuponowe	515	PLN	16.04.2018	-	512
16.10.2017	zerokuponowe	15	PLN	16.10.2018	15	15
20.10.2017	zerokuponowe	88	PLN	05.02.2018	-	88
20.10.2017	zerokuponowe	163	PLN	23.01.2018	-	160
25.10.2017	zerokuponowe	50	PLN	05.02.2018	-	50
26.10.2017	zerokuponowe	4	PLN	26.10.2018	4	4
02.11.2017	zerokuponowe	50	PLN	15.02.2018	-	50
02.11.2017	zerokuponowe	20	PLN	30.10.2018	20	20
15.11.2017	zerokuponowe	187	PLN	15.05.2018	-	185
01.12.2017	zerokuponowe	118	PLN	23.01.2018	-	117
15.12.2017	zerokuponowe	25	PLN	25.06.2018	-	25
20.12.2017	zerokuponowe	37	PLN	05.04.2018	-	37
20.12.2017	zerokuponowe	30	PLN	20.06.2018	-	30
20.12.2017	zerokuponowe	60	PLN	25.06.2017	-	59
27.12.2017	zerokuponowe	100	PLN	27.06.2018	-	99
29.12.2017	zerokuponowe	73	PLN	29.03.2018	-	72
09.01.2018	zerokuponowe	20	PLN	25.04.2018	-	-
23.01.2018	zerokuponowe	157	PLN	16.05.2018	-	-
23.01.2018	zerokuponowe	191	PLN	23.07.2018	191	-
31.01.2018	zerokuponowe	100	PLN	25.05.2018	-	-
05.02.2018	zerokuponowe	153	PLN	07.05.2018	-	-
09.02.2018	zerokuponowe	4	PLN	08.02.2019	4	-
15.02.2018	zerokuponowe	60	PLN	21.05.2018	-	-
19.02.2018	zerokuponowe	4	PLN	10.12.2018	4	-
05.03.2018	zerokuponowe	150	PLN	30.05.2018	-	-
15.03.2018	zerokuponowe	45	PLN	25.05.2018	-	-
15.03.2018	zerokuponowe	746	PLN	21.09.2018	742	-
29.03.2018	zerokuponowe	40	PLN	01.10.2018	40	-
29.03.2018	zerokuponowe	22	PLN	29.05.2018	-	-
05.04.2018	zerokuponowe	53	PLN	06.07.2018	52	-
16.04.2018	zerokuponowe	620	PLN	22.10.2018	616	-
16.04.2018	zerokuponowe	30	PLN	06.07.2018	30	-
07.05.2018	zerokuponowe	163	PLN	08.08.2018	163	-
15.05.2018	zerokuponowe	195	PLN	21.11.2018	193	-
16.05.2018	zerokuponowe	130	PLN	16.07.2018	130	-
21.05.2018	zerokuponowe	49	PLN	31.08.2018	49	-
25.05.2018	zerokuponowe	250	PLN	17.12.2018	248	-
29.05.2018	zerokuponowe	35	PLN	2018.11.21	35	-
13.06.2018	zerokuponowe	32	PLN	13.09.2018	32	-
20.06.2018	zerokuponowe	70	PLN	21.12.2018	69	-
22.06.2018	zerokuponowe	20	PLN	22.08.2018	20	-
25.06.2018	zerokuponowe	145	PLN	21.12.2018	143	-
27.06.2018	zerokuponowe	100	PLN	28.12.2018	99	-
Razem					2 899	2 406

OBLIGACJE WYEMITOWANE PRZEZ KREDOBANK SA

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
01.12.2017	stałe	44	UAH	25.11.2022	6	-
Razem					6	-

DOTYCZĄCE EMISJI LISTÓW ZASTAWNYCH PRZEZ PKO BANK HIPOTECZNY SA:

W I półroczu 2018 roku PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził:

- jedną emisję zagraniczną listów zastawnych denominowaną w EUR, skierowaną do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 500 milionów EUR; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie niższej w stosunku do wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Luksemburgu oraz w Warszawie (w I półroczu 2017 roku dwie emisje zagraniczne denominowane w EUR, skierowane do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 500 milionów i okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 10 miesięcy od dnia emisji oraz 25 milionów EUR i okresie wykupu ustalonym na 7 lat od dnia emisji).

- dwie emisje krajowe listów zastawnych w PLN, skierowane do inwestorów instytucjonalnych, o łącznej wartości nominalnej 800 milionów PLN; listy zastawne zostały nabyte przez inwestorów po cenie równej ich wartości nominalnej i są notowane na giełdzie w Warszawie (w I półroczu 2017 roku dwie emisje krajowe denominowane w PLN, skierowane do inwestorów instytucjonalnych o łącznej wartości nominalnej 500 milionów PLN i okresie wykupu ustalonym na 5 lat i 20 dni od dnia emisji oraz 265 milionów PLN i okresie wykupu ustalonym na 4 lata i 3 miesiące od dnia emisji).

LISTY ZASTAWNE WYEMITOWANE PRZEZ PKO BANK HIPOTECZNY SA

Data emisji	Rodzaj oprocentowania	Oprocentowanie (indeks + marża)	Wartość nominalna	Waluta	Termin zapadalności	Wartość bilansowa na 30.06.2018	Wartość bilansowa na 31.12.2017
11.12.2015	zmiennie	WIBOR3M + 0,75	19	PLN	11.12.2020	19	18
27.04.2016	zmiennie	WIBOR3M + 0,65	485	PLN	28.04.2021	486	487
17.06.2016	zmiennie	WIBOR3M + 0,59	497	PLN	18.06.2021	497	498
24.10.2016	stałe	0,125	499	EUR	24.06.2022	2 172	2 079
02.02.2017	stałe	0,820	25	EUR	02.02.2024	109	105
30.03.2017	stałe	0,625	500	EUR	24.01.2023	2 183	2 093
28.04.2017	zmiennie	WIBOR3M + 0,69	500	PLN	18.05.2022	501	497
22.06.2017	stałe	2,69	265	PLN	10.09.2021	270	263
27.09.2017	stałe	0,75	498	EUR	27.08.2024	2 187	2 084
27.10.2017	zmiennie	WIBOR3M + 0,59	500	PLN	27.06.2023	494	498
02.11.2017	stałe	0,47	54	EUR	03.11.2022	237	225
22.03.2018	stałe	0,75	500	EUR	24.01.2024	2 178	-
27.04.2018	zmiennie	WIBOR3M + 0,49	700	PLN	25.04.2024	701	-
18.05.2018	zmiennie	WIBOR3M + 0,32	100	PLN	29.04.2022	101	-
Razem						12 135	8 847

39. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	Wartość nominalna	Oprocentowanie	Waluta	Okres	Warunki szczególne	Stan zobowiązania w PLN	
						30.06.2018	31.12.2017
Obligacje podporządkowane	1 700	3,36	PLN	28.08.2017 - 28.08.2027	prawo do dokonania przedterminowego wykupu w terminie 5 lat od daty emisji	1 719	1 720
Obligacje podporządkowane	1 000	3,31	PLN	05.03.2018 - 05.03.2028	prawo do dokonania przedterminowego wykupu w terminie 5 lat od daty emisji	1 011	-
Razem						2 730	1 720

Obligacje podporządkowane zostały za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego przeznaczone na podwyższenie funduszy uzupełniających Grupy Kapitałowej.

28 lutego 2018 roku Bank uplasował emisję obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej obligacji 1 000 milion PLN. Wartość nominalna jednej obligacji wynosi 500 000 PLN, a cena emisyjna obligacji równa jest wartości nominalnej obligacji. Obligacje są oprocentowane w półrocznych okresach odsetkowych, odsetki od obligacji będą naliczane od wartości nominalnej, według zmiennej stopy procentowej równej stawce WIBOR 6M powiększonej o marżę równą 150 p.b. p.a. w całym okresie emisji. 8 marca 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na przeznaczenie środków uzyskanych z emisji obligacji podporządkowanych na podwyższenie kapitału Tier 2 Banku.

24 marca 2017 roku Grupa Kapitałowa uzyskała zgodę na wcześniejszą spłatę pożyczki podporządkowanej o wartości 224 miliony CHF (równowartość 884 miliony PLN).

40. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA

POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	30.06.2018	31.12.2017
Koszty do zapłacenia	614	631
Przychody pobierane z góry	410	368
Zobowiązanie wobec akcjonariuszy z tytułu dywidendy	688	-
Zobowiązanie z tytułu podatku od niektórych instytucji finansowych	78	76
Rozliczenia międzybankowe	670	1 313
Zobowiązania w zakresie działalności inwestycyjnej i gospodarki własnej	129	295
Zobowiązania wobec dostawców	223	211
Zobowiązania i rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	798	534
Rozliczenia instrumentów finansowych (w tym nierozliczone premie z tytułu opcji)	286	281
Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny, w tym:	327	120
z tytułu składki naliczonej przez BFG/ do wniesienia na rzecz BFG (fundusz przymusowej restrukturyzacji)	167	-
utrzymywane w formie zobowiązań do zapłaty, w tym :	160	120
na fundusz przymusowej restrukturyzacji	63	63
na fundusz gwarancyjny banków	97	57
Rozliczenia publiczno-prawne	121	165
Zobowiązania z tytułu działalności dewizowej	282	350
Zobowiązania z tytułu kart płatniczych	176	259
Zobowiązania wobec instytucji ubezpieczeniowych	159	59
Rozliczenia z tytułu zakupu waluty	30	-
Pozostałe	255	400
Razem	5 246	5 062
w tym: inne zobowiązania finansowe	3 367	4 129

Na 30 czerwca 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała zobowiązań, w przypadku których nie wywiązywałaby się z płatności wynikających z zawartych umów. W pozycji „Zobowiązania z tytułu składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny” zawarte zostały zobowiązania z tytułu naliczonej przez BFG składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji za 2018 rok (w kwocie 167 milionów PLN, z terminem płatności do 19 lipca 2018 roku) oraz zobowiązania do zapłaty z tytułu składek wnoszonych na rzecz BFG (patrz nota 55 „Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań oraz przeniesione aktywa finansowe”).

41. REZERWY

ZASADY RACHUNKOWOŚCI

REZERWY NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA O CHARAKTERZE FINANSOWYM I GWARANCYJNYM

Rezerwę na pozabilansowe ekspozycje kredytowe tworzy się w wysokości równoważącej wynikającą z nich przewidywaną (możliwą do oszacowania) utratę korzyści ekonomicznych.

W analizie portfelowej przy ustalaniu rezerwy wykorzystuje się parametry portfelowe oszacowane z wykorzystaniem metod statystycznych, na bazie historycznych obserwacji ekspozycji o takiej samej charakterystyce, określające marginalne prawdopodobieństwo wystąpienia przesłanki utraty wartości, średni poziom wykorzystania zobowiązania pozabilansowego oraz poziom oczekiwanej straty w przypadku wystąpienia przesłanki utraty wartości w kolejnych miesiącach z przedziału czasowego od daty sprawozdawczej do horyzontu w kalkulacji oczekiwanej straty.

W odniesieniu do ekspozycji indywidualnie znaczących podlegających ocenie metodą zindywidualizowaną rezerwę ustala się indywidualnie - jako różnicę pomiędzy oczekiwaną wartością bilansowej ekspozycji kredytowej, która powstanie z udzielonego zobowiązania pozabilansowego w dacie wystąpienia zadłużenia przeterminowanego uznawanego za przesłankę utraty wartości, a wartością bieżącą oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych uzyskanych z tej ekspozycji.

INFORMACJE FINANSOWE

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2018 roku	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia ¹	Restrukturyzacja ¹	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze ¹	Razem
31 grudnia 2017, w tym:	21	46	-	86	62	215
Rezerwa krótkoterminowa	21	7	-	61	62	151
Rezerwa długoterminowa	-	39	-	25	-	64
Zmiany wynikające z reklasyfikacji, w tym	-	15	21	-	(36)	-
Rezerwa krótkoterminowa	-	15	21	-	(36)	-
Rezerwa długoterminowa	-	-	-	-	-	-
Zmiany wynikające z wdrożenia MSSF 9, w tym:	-	-	-	71	-	71
Rezerwa krótkoterminowa	-	-	-	47	-	47
Rezerwa długoterminowa	-	-	-	24	-	24
1 stycznia 2018 roku (zmieniony), w tym:	21	61	21	157	26	286
Rezerwa krótkoterminowa	21	22	21	108	26	198
Rezerwa długoterminowa	-	39	-	49	-	88
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	26	-	45	100	67	238
Wykorzystane kwoty	(6)	-	(11)	-	-	(17)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(1)	(15)	(9)	(96)	(14)	(135)
30 czerwca 2018 roku, w tym:	40	46	46	161	79	372
Rezerwa krótkoterminowa	40	7	46	127	79	299
Rezerwa długoterminowa	-	39	-	34	-	73

¹ Na 31 grudnia 2017 roku z pozycji „Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze” dokonano reklasyfikacji rezerw do pozycji „Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia” na kwotę 15 milionów PLN oraz „Restrukturyzacja” na kwotę 21 milionów PLN.

W pozycji „Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze” w wierszu „Zwiększenia, w tym zwiększenia z istniejących rezerw” została ujęta rezerwa na potencjalne zwroty klientom prowizji i opłat oraz na koszty wypełnienia zobowiązania wynikającego ze świadczenia bezpłatnych usług dla klientów w kwocie 62 miliony PLN (szczegółowy opis sprawy znajduje się w nocie 49 „Sprawy sporne”).

Za okres 6 miesięcy zakończony 30 czerwca 2017 roku	Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne i postępowania podatkowe	Rezerwy na emerytury i inne zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń po okresie zatrudnienia	Restrukturyzacja	Rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancje	Inne rezerwy, w tym rezerwy na sprawy sporne pracownicze	Razem
1 stycznia 2017 roku	24	60	59	67	19	229
Rezerwa krótkoterminowa	24	21	59	51	19	174
Rezerwa długoterminowa	-	39	-	16	-	55
Zwiększenia, w tym zwiększenia istniejących rezerw	11	-	-	113	1	125
Wykorzystane kwoty	(6)	-	(21)	-	-	(27)
Niewykorzystane kwoty rozwiązane w okresie	(16)	(2)	-	(100)	-	(118)
Inne zmiany i reklasyfikacje	-	-	-	(1)	-	(1)
30 czerwca 2017 roku, w tym:	13	58	38	79	20	208
Rezerwa krótkoterminowa	13	19	38	64	20	154
Rezerwa długoterminowa	-	39	-	15	-	54

42. KAPITAŁ WŁASNY I AKCJONARIAT BANKU

KAPITAŁ WŁASNY	30.06.2018	01.01.2018	31.12.2017
Kapitał zakładowy	1 250	1 250	1 250
Kapitał zapasowy	29 475	27 374	27 374
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	1 070	1 070	1 070
Pozostałe kapitały rezerwowe	3 710	3 645	3 645
Skumulowane inne dochody całkowite	(22)	(188)	(110)
Niepodzielony wynik finansowy	(385)	(633)	(66)
Wynik okresu bieżącego	1 690	3 104	3 104
Udziały niekontrolujące	(12)	(11)	(11)
Razem	36 776	35 611	36 256

Zgodnie z wiedzą PKO Banku Polskiego SA na dzień przekazania skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego akcjonariuszami posiadającymi bezpośrednio lub pośrednio znaczne pakiety akcji (co

najmniej 5%) są trzy podmioty: Skarb Państwa, Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny.

NAZWA PODMIOTU	liczba akcji	liczba głosów %	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym %
Na 30 czerwca 2018 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (do 23.06.2015 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny) ¹	100 514 482	8,04%	1 zł	8,04%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	89 163 966	7,13%	1 zł	7,13%
Pozostali akcjonariusze ²	692 402 572	55,40%	1 zł	55,40%
Razem	1 250 000 000	100,00%	---	100,00%
Na 31 grudnia 2017 roku				
Skarb Państwa	367 918 980	29,43%	1 zł	29,43%
Nationale Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny (do 23.06.2015 roku ING Otwarty Fundusz Emerytalny) ¹	103 388 120	8,27%	1 zł	8,27%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny ¹	95 163 966	7,61%	1 zł	7,61%
Pozostali akcjonariusze	683 528 934	54,68%	1 zł	54,68%
Razem	1 250 000 000	100,00%	---	100,00%

- 1) Wyliczenia według stanów posiadania akcji na koniec danego półrocza publikowanych przez PTE w informacjach półrocznych o strukturze aktywów funduszu i kursu z Cedyu Giełdowej.
- 2) W tym Bank Gospodarstwa Krajowego, który na 30.06.2018 roku posiadał 24 487 297 akcji, co stanowi 1,96% udziału w liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Seria	Rodzaj akcji	Ilość akcji	Wartość nominalna 1 akcji	Wartość serii według wartości nominalnej
Seria A	akcje zwykłe imienne	312 500 000	1 zł	312 500 000 zł
Seria A	akcje zwykłe na okaziciela	197 500 000	1 zł	197 500 000 zł
Seria B	akcje zwykłe na okaziciela	105 000 000	1 zł	105 000 000 zł
Seria C	akcje zwykłe na okaziciela	385 000 000	1 zł	385 000 000 zł
Seria D	akcje zwykłe na okaziciela	250 000 000	1 zł	250 000 000 zł
Razem	---	1 250 000 000	---	1 250 000 000 zł

W I półroczu 2018 roku i w 2017 roku nie wystąpiły zmiany w wysokości kapitału zakładowego Banku. Wyemitowane akcje Banku nie są uprzywilejowane i są w pełni opłacone.

Ze wszystkich akcji PKO Banku Polskiego SA wynikają te same prawa i obowiązki. Akcje nie są uprzywilejowane w zakresie prawa głosu i w zakresie dywidendy. Statut PKO Banku Polskiego SA ogranicza jednak prawa głosu przysługujące akcjonariuszom dysponującym powyżej 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu i zakazuje wykonywania więcej niż 10% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu przez takich akcjonariuszy.

Powyższe nie dotyczy:

- 1) akcjonariuszy, którzy w dniu podjęcia uchwały Walnego Zgromadzenia wprowadzającej ograniczenie prawa głosowania akcjonariuszy są uprawnieni z akcji reprezentujących więcej niż 10% ogólnej liczby głosów istniejących w Banku (tj. Skarb Państwa i BGK),
- 2) akcjonariuszy, którzy są uprawnieni z akcji imiennych serii A (Skarb Państwa),
- 3) akcjonariuszy działających z akcjonariuszami, o których mowa w pkt 2 powyżej na podstawie zawartych porozumień dotyczących wspólnego wykonywania prawa głosu z akcji.

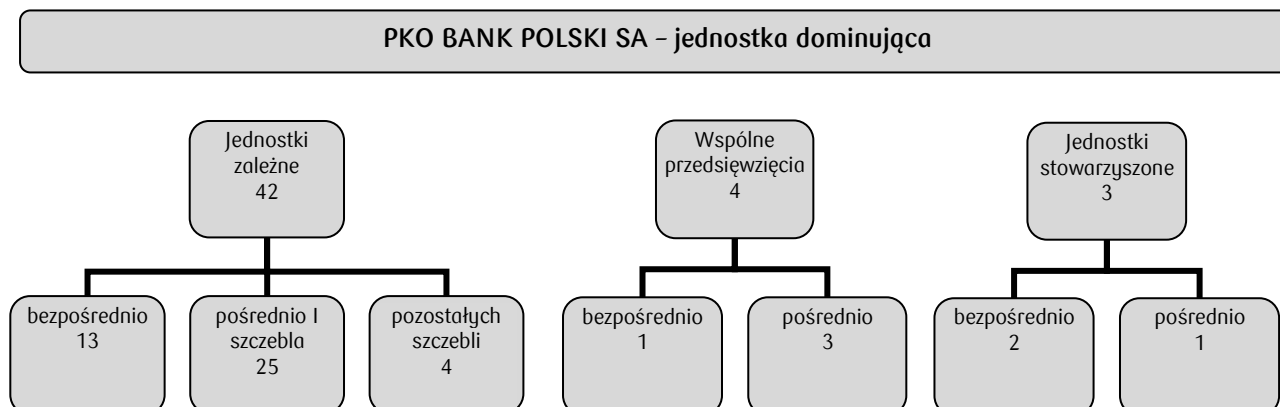
Zgodnie z § 6 ust. 2 Statutu PKO Banku Polskiego SA zamiana akcji imiennych serii A na akcje na okaziciela oraz przeniesienie tych akcji wymaga zgody wyrażonej w uchwale Rady Ministrów. Zamiana na akcje na okaziciela lub przeniesienie akcji imiennych serii A po uzyskaniu powyższej zgody powoduje wygaśnięcie ograniczeń przewidzianych w zdaniu poprzednim w stosunku do akcji będących przedmiotem zamiany na akcje na okaziciela lub przeniesienia, w zakresie w jakim zgoda została udzielona.

Zgodnie z § 6 ust. 3 z zastrzeżeniem art. 28 ust. 2 Prawa bankowego, zamiana akcji na okaziciela na akcje imienne jest niedopuszczalna.

Zgodnie z treścią art. 13 pkt 20 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku o zasadach zarządzania mieniem państwowym nie mogą być zbyte akcje PKO Banku Polskiego SA należące do Skarbu Państwa. Dodatkowo na podstawie art. 14 ww. ustawy akcje PKO Banku Polskiego SA, (który zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie określenia wykazu spółek o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa został uznany za spółkę o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa), należące do Skarbu Państwa nie mogą być przedmiotem darowizny na rzecz jednostki samorządu terytorialnego lub związku jednostek samorządu terytorialnego.

INFORMACJE O PODMIOTACH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA, WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH I JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH

43. SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA I ZAKRES DZIAŁALNOŚCI PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ

W skład Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA wchodzi następujące jednostki zależne:

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITALE	
			30.06.2018	31.12.2017
JEDNOSTKI ZALEŻNE BEZPOŚREDNIO				
1	PKO Bank Hipoteczny SA	Gdynia	100	100
2	PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA ¹	Warszawa	97,5060	100
3	PKO Leasing SA	Łódź	100	100
4	PKO BP BANKOWY PTE SA	Warszawa	100	100
5	PKO BP Finat Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
6	PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	100	100
7	PKO Towarzystwo Ubezpieczeń SA	Warszawa	100	100
8	PKO Finance AB	Sztokholm, Szwecja	100	100
9	KREDOBANK SA	Lwów, Ukraina	100	99,6293
10	Qualia Development Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
11	ZenCard Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
12	Merkury - fiz an ²	Warszawa	100	100
13	NEPTUN - fizan ²	Warszawa	100	100

1) Drugim akcjonariuszem spółki jest PKO BP Finat Sp. z o.o.

2) PKO Bank Polski SA posiada certyfikaty inwestycyjne funduszu; w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział posiadanych certyfikatów inwestycyjnych funduszu.

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI JEDNOSTKI ZALEŻNE POŚREDNIO	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITALE *	
			30.06.2018	31.12.2017
GRUPA PKO Leasing SA				
1	PKO Leasing Sverige AB	Sztokholm, Szwecja	100	100
2	PKO Faktoring SA	Warszawa	100	100
3	PKO Leasing Nieruchomości Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
4	PKO Agencja Ubezpieczeniowa Sp. z o.o. 4.1 PKO Leasing Finanse Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
5	ROOF Poland Leasing 2014 DAC ¹	Dublin, Irlandia	-	-
GRUPA PKO BP Finat Sp. z o.o.				
	GAMMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA ²	Warszawa	-	100
	Net Fund Administration Sp. z o.o. ³	Warszawa	-	100
GRUPA PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA				
6	Ubezpieczeniowe Usługi Finansowe Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
GRUPA KREDOBANK SA				
7	Finansowa Kompania „Idea Kapital” Sp. z o.o.	Lwów, Ukraina	100	100
GRUPA Qualia Development Sp. z o.o. ⁴				
8	Qualia Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
9	Qualia 2 Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
10	Qualia 3 Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
11	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k. ⁵	Warszawa	99,9975	99,9975
12	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k. ⁶	Warszawa	99,9750	99,9750
13	Residence Management Sp. z o.o. ⁷	Warszawa	100	100
14	Qualia - Residence Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
15	Sarnia Dolina Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	FORT MOKOTÓW Sp. z o.o. w likwidacji ⁸	Warszawa	-	51
	Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. ⁹	Warszawa	-	99,9123
Merkury - fiz an				
16	„Zarząd Majątkiem Górczewska” Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
17	Molina Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
18	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 1 S.K.A.	Warszawa	100	100
19	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 2 S.K.A.	Warszawa	100	100
20	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 3 S.K.A.	Warszawa	100	100
21	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 4 S.K.A.	Warszawa	100	100
22	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 5 S.K.A.	Warszawa	100	100
23	Molina spółka z ograniczoną odpowiedzialnością 6 S.K.A.	Warszawa	100	100
NEPTUN - fiz an				
24	Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA	Warszawa	100	100
	24.1 „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością ¹⁰	Kijów, Ukraina	99,90	99,90
	24.2 Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. ¹¹	Kijów, Ukraina	95,4676	-
25	„CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.	Sopot	72,9766	72,9766
	25.1 „Sopot Zdrój” Sp. z o.o.	Sopot	100	100
	„Promenada Sopocka” Sp. z o.o. ¹²	Sopot	-	100

* udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) PKO Leasing SA, zgodnie z MSSF 10, sprawuje kontrolę nad spółką, mimo że nie posiada w spółce zaangażowania kapitałowego.
- 2) Poprzednia nazwa: KBC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA; spółka została połączona z PKO Towarzystwem Funduszy Inwestycyjnych SA.
- 3) Spółka została połączona z PKO BP Finat Sp. z o.o.
- 4) W spółkach komandytowych Grupy Qualia Development Sp. z o.o. komandytariuszem jest Qualia Development Sp. z o.o., a komplementariuszem Qualia Sp. z o.o.; zgodnie z umowami wyżej wymienionych spółek komandytariusz uczestniczy w zyskach, stratach oraz w majątku spółki komandytowej w przypadku jej likwidacji w 99,9%, a komplementariusz w 0,1%; w zestawieniu w pozycji udział w kapitale prezentowany jest udział komandytariusza w wartości wniesionych wkładów.
- 5) Poprzednia nazwa: Qualia 3 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k.
- 6) Poprzednia nazwa: Qualia 2 spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k.
- 7) Poprzednia nazwa: Qualia Hotel Management Sp. z o.o.
- 8) Zakończono likwidację spółki; spółka została wykreślona z rejestru przedsiębiorców.
- 9) Spółka została sprzedana.
- 10) Drugim udziałowcem spółki jest Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o.
- 11) Drugim udziałowcem spółki jest „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością; do 6 czerwca 2018 roku spółka była spółką bezpośrednio zależną od PKO Banku Polskiego SA.
- 12) Spółka została sprzedana.

NAZWA PODMIOTÓW ZALEŻNYCH	PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI
PKO BANK HIPOTECZNY SA	Spółka specjalizuje się w udzielaniu mieszkaniowych kredytów hipotecznych dla klientów indywidualnych, jak również nabywa wierzytelności z tytułu takich kredytów od Banku. Podstawowym celem spółki jest emisja listów zastawnych na rynku krajowym i zagranicznym, które mają stanowić główne źródło długoterminowego finansowania kredytów zabezpieczonych nieruchomościami.
PKO TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH SA	Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest tworzenie, reprezentowanie wobec osób trzecich i zarządzanie otwartymi i zamkniętymi funduszami inwestycyjnymi oraz zarządzanie portfelami klientów, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych. Spółka oferuje również specjalistyczne programy inwestycyjne oraz prowadzi pracownicze programy emerytalne (PPE).
PKO LEASING SA	<p>Spółka wraz z podmiotami zależnymi - PKO Leasing Sverige AB oraz PKO Leasing Nieruchomości Sp. z o.o. świadczy usługi leasingowe. Spółki oferują leasing finansowy i operacyjny: samochodów osobowych, dostawczych, pojazdów ciężarowych, maszyn, urządzeń, linii technologicznych, sprzętu medycznego, nieruchomości, sprzętu i oprogramowania IT, statków, samolotów oraz sprzętu kolejowego. W ofercie znajduje się usługa zarządzania flotą pojazdów.</p> <p>Ponadto spółka zależna - PKO Leasing Finanse Sp. z o.o. zajmuje się przechowywaniem, przygotowaniem i aktywną sprzedażą przedmiotów powindykacyjnych i pokontraktowych, a spółka PKO Agencja Ubezpieczeniowa Sp. z o.o. świadczy wyspecjalizowane usługi w zakresie tworzenia produktów i programów ubezpieczeniowych dla klientów instytucji finansowych. W Grupie Kapitałowej PKO Leasing SA znajduje się również spółka celowa z siedzibą w Irlandii powołana na potrzeby sekurytyzacji wierzytelności leasingowych.</p> <p>W skład Grupy wchodzi także spółka PKO Faktoring SA, która świadczy usługi faktoringu krajowego i eksportowego z przejęciem ryzyka i bez przejęcia ryzyka, faktoringu odwrotnego oraz usługę programu faktoringowego dla dostawców.</p>
PKO BP BANKOWY PTE SA	Przedmiotem działalności spółki jest tworzenie i zarządzanie otwartym i dobrowolnym funduszem emerytalnym oraz ich reprezentowanie wobec osób trzecich. Spółka zarządza PKO BP Bankowym Otwartym Funduszem Emerytalnym (OFE) oraz PKO Dobrowolnym Funduszem Emerytalnym (DFE), w ramach którego oferowane jest Indywidualne Konto Emerytalne (IKE) i Indywidualne Konto Zabezpieczenia Emerytalnego (IKZE).
PKO BP FINAT SP. Z O.O.	PKO BP Finat Sp. z o.o. świadczy kompleksowe usługi firmom z sektora finansowego m.in.: usługi agenta transferowego oraz księgowości funduszy i spółek. Specjalizuje się również w outsourcingu kompetencyjnym specjalistów IT, zespołów projektowych oraz procesów informatycznych. Na podstawie zezwolenia KNF spółka świadczy również usługi w charakterze krajowej instytucji płatniczej. Jej klientami są zarówno spółki z Grupy Kapitałowej Banku, jak również spółki spoza Grupy Kapitałowej. Od 2016 roku spółka prowadzi obsługę ubezpieczeń grupowych dedykowanych do produktów oferowanych przez Bank.
PKO ŻYCIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA	Przedmiotem działalności spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu I ubezpieczeń – ubezpieczenia na życie. Rzeczowy zakres działalności spółki obejmuje polisy we wszystkich grupach, które mieszczą się w przedmiocie licencji KNF (1, 2, 3, 4, 5 Działu I). Spółka oferuje szeroką gamę produktów ubezpieczeniowych. Koncentruje się na ubezpieczaniu życia i zdrowia swoich klientów. Posiada w ofercie produkty samodzielne, jak również stanowiące uzupełnienie produktów bankowych oferowanych przez Bank.
PKO TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ SA	<p>Przedmiotem działalności spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu II ubezpieczeń – pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. Rzeczowy zakres działalności spółki obejmuje polisy we wszystkich grupach, które mieszczą się w przedmiocie licencji KNF (1, 2, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 16, 17, 18 Działu II).</p> <p>PKO TU SA koncentruje się na ubezpieczaniu ryzyka utraty dochodu, następstw nieszczęśliwych wypadków i choroby oraz ubezpieczaniu nieruchomości dla pożyczkobiorców i osób zaciągających kredyty hipoteczne. Spółka oferuje szeroką gamę</p>

	<p>produktów ubezpieczeniowych skierowanych do klientów Banku oraz innych podmiotów w Grupie Kapitałowej Banku.</p>
PKO FINANCE AB	<p>Spółka prowadzi działalność finansową, głównie poprzez pozyskiwanie środków finansowych z rynków międzynarodowych w drodze emisji obligacji oraz poprzez pożyczanie pozyskanych funduszy spółkom Grupy Kapitałowej Banku, w tym PKO Bankowi Polskiemu SA.</p>
KREDOBANK SA	<p>KREDOBANK SA jest bankiem uniwersalnym, ukierunkowanym na obsługę klientów detalicznych oraz klientów małych i średnich przedsiębiorstw prowadzących działalność głównie w zachodniej części Ukrainy i w Kijowie. Jednocześnie dąży do pozyskania klientów korporacyjnych o wysokiej wiarygodności kredytowej.</p> <p>Spółka oferuje usługi w zakresie między innymi: prowadzenia rachunków osób fizycznych i podmiotów gospodarczych, gromadzenia depozytów, udzielania kredytów, poręczeń i gwarancji, leasingu, obrotu czekowego i wekslowego, operacji na rynku walutowym, a także operacji na rynku papierów wartościowych.</p> <p>Przedmiotem działalności spółki Finansowa Kompania „Idea Kapitał” Sp. z o.o., spółki zależnej od KREDOBANK SA, jest obsługa prawna nabytych roszczeń pieniężnych z tytułu umów kredytowych.</p>
QUALIA DEVELOPMENT SP. Z O.O.	<p>Przedmiotem działalności spółek Grupy Kapitałowej Qualia Development Sp. z o.o. jest sprzedaż lokali oraz nieruchomości, a także obsługa posprzedażowa produktów deweloperskich w okresie rękojmi. Ponadto Grupa zajmuje się prowadzeniem działalności polegającej na wynajmie apartamentów.</p> <p>W I półroczu 2018 roku Grupa kontynuowała działania związane ze sprzedażą produktów deweloperskich oraz sprzedażą wybranych nieruchomości i spółek.</p>
ZENCARD SP. Z O.O.	<p>Spółka prowadzi działalność usługową w zakresie technologii informatycznych i komputerowych. Specjalizuje się w tworzeniu rozwiązań związanych z wykorzystaniem kart płatniczych w programach rabatowo-loyalnościowych.</p> <p>Spółka zbudowała platformę do tworzenia przez sprzedawców programów rabatowo-loyalnościowych, umożliwiającą jednocześnie wirtualizację kart lojalnościowych. Platforma ta zintegrowana jest z terminalem płatniczym i pozwala na rezygnację z wielu oddzielnych kart lojalnościowych, czy oddzielnych aplikacji instalowanych na telefonie, na rzecz karty płatniczej klienta będącej jednocześnie wirtualną kartą lojalnościową każdego ze sprzedawców. Partnerem strategicznym spółki jest CEUP eService Sp. z o.o., jeden z największych agentów rozliczeniowych w Polsce.</p>
MERKURY - FIZ AN	<p>Przedmiotem działalności funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA. Fundusz prowadzi działalność inwestycyjną poprzez spółki zależne, których przedmiotem działalności jest kupno i sprzedaż nieruchomości na rachunek własny oraz zarządzanie nieruchomościami.</p>
NEPTUN - FIZAN	<p>Przedmiotem działalności funduszu jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA. PKO Bank Polski SA na rzecz funduszu sukcesywnie zbywa akcje i udziały spółek, których działalność nie jest komplementarna do oferty usług finansowych Banku.</p>

44. INWESTYCJE W JEDNOSTKI STOWARZYSZONE I WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA

Lp.	NAZWA JEDNOSTKI	SIEDZIBA	% UDZIAŁ W KAPITALE*	
			30.06.2018	31.12.2017
Wspólne przedsięwzięcia PKO Banku Polskiego SA				
1	Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	Warszawa	34	34
	1 EVO Payments International Sp. z o.o.	Warszawa	100	100
	2 EVO Payments International s.r.o.	Praga, Czechy	100	100
Wspólne przedsięwzięcie NEPTUN - fizan				
3	„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	Poznań	41,4455	41,4455
Jednostki stowarzyszone PKO Banku Polskiego SA				
1	Bank Pocztowy SA	Bydgoszcz	25,0001	25,0001
	1 Spółka Dystrybucyjna Banku Poczтового Sp. z o.o. w likwidacji ¹	Warszawa	100	100
	Centrum Operacyjne Sp. z o.o. w likwidacji ²	Bydgoszcz	-	100
2	„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	Poznań	33,33	33,33
	FERRUM SA ³	Katowice	-	22,14
	FERRUM MARKETING Sp. z o.o.	Katowice	-	100
	Zakład Konstrukcji Spawanych FERRUM SA	Katowice	-	100
	Walcownia Rur FERRUM Sp. z o.o. w likwidacji	Katowice	-	100

* udział w kapitale podmiotu bezpośrednio dominującego

- 1) W maju 2018 roku Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników spółki podjęło uchwałę o rozwiązaniu spółki.
- 2) Zakończono likwidację spółki; spółka została wykreślona z rejestru przedsiębiorców.
- 3) 27 lutego 2018 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego FERRUM SA, w wyniku którego udział PKO Banku Polskiego SA w kapitale zakładowym spółki i w głosach na walnym zgromadzeniu spadł z 22,14% do 9,38% - spółka (wraz z jej podmiotami zależnymi) przestała być jednostką stowarzyszoną Banku.

NAZWA WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ I JEDNOSTEK STOWARZYSZONYCH	PRZEDMIOT DZIAŁALNOŚCI
CENTRUM ELEKTRONICZNYCH USŁUG PŁATNICZYCH ESERVICE SP. Z O.O.	Spółka oferuje usługę przetwarzania transakcji dokonywanych instrumentami płatniczymi zarówno w terminalach POS w kraju i poza jego granicami, jak również w internecie, wynajem terminali, usługę doładowań kart telefonów komórkowych oraz obsługę kart podarunkowych. PKO Bank Polski SA wspólnie ze spółką oferują kompleksowe usługi w zakresie pozyskania oraz obsługi podmiotów pod kątem posiadania terminali POS oraz rozliczania transakcji dokonywanych instrumentami płatniczymi z wykorzystaniem tych terminali.
„CENTRUM OBSŁUGI BIZNESU” SP. Z O.O.	Spółka to wspólna inwestycja PKO Banku Polskiego SA, Buildco Poznań SA oraz Miasta Poznań polegająca na wybudowaniu hotelu w Poznaniu. Bank jest uczestnikiem konsorcjum bankowego, które udzieliło spółce kredytu inwestycyjnego na realizację powyższego projektu. Hotel został wybudowany i rozpoczął działalność w lutym 2007 roku.
BANK POCZTOWY SA	Bank Pocztowy SA specjalizuje się w standardowych produktach bankowych oferowanych dla klientów detalicznych z uzupełnioną ofertą dla mikroprzedsiębiorstw oraz klientów instytucjonalnych. Prowadzi również działalność w segmencie rozliczeniowym i skarbowym. Korzysta z potencjału głównego akcjonariusza - Poczty Polskiej SA i rozwija ofertę produktową we współpracy z podmiotami całej grupy kapitałowej.
„POZNAŃSKI FUNDUSZ PORĘCZEŃ KREDYTOWYCH” SP. Z O.O.	Spółka specjalizuje się we wspieraniu rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw poprzez udzielanie poręczeń oraz świadczenie szeregu usług dla biznesu. Spółka poręcza kredyty i pożyczki udzielane przez banki, w tym również przez PKO Bank Polski SA oraz gwarancje bankowe, transakcje leasingowe i faktoringowe, a także zapłatę wadium. Współpracuje m.in. z PKO Leasing SA.

INFORMACJE FINANSOWE

WSPÓLNE PRZEDSIĘWZIĘCIA	30.06.2018	31.12.2017
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	17	17
Zmiana w udziale w aktywach netto	(15)	(14)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(2)	(3)
Grupa Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	244	244
Wartość udziału na dzień objęcia współkontrolą	197	197
Zmiana w udziale w aktywach netto	47	47
Razem	244	244

JEDNOSTKI STOWARZYSZONE	30.06.2018	31.12.2017
Grupa Bank Pocztowy SA	130	130
Cena nabycia	184	184
Zmiana w udziale w aktywach netto	85	83
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(139)	(137)
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-
Cena nabycia	2	2
Zmiana w udziale w aktywach netto	4	4
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(6)	(6)
Grupa FERRUM SA	-	19
Cena nabycia	-	25
Zmiana w udziale w aktywach netto	-	(6)
Razem	130	149

ZMIANA WARTOŚCI INWESTYCJI WE WSPÓLNYCH PRZEDSIĘWZIĘCIACH	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na początek okresu	244	227
Udział w zyskach i stratach	12	14
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	1	(1)
Dywidenda	(13)	(3)
Wartość inwestycji we wspólnych przedsięwzięciach na koniec okresu	244	237

ZMIANA WARTOŚCI INWESTYCJI W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na początek okresu	149	159
Udział w zyskach i stratach	2	(3)
Wynik z tytułu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	(2)	(12)
Udział w innych dochodach całkowitych jednostki stowarzyszonej	2	(1)
Zmiana kwalifikacji akcji z podmiotów stowarzyszonych do aktywów finansowych	(21)	-
Wartość inwestycji w jednostkach stowarzyszonych na koniec okresu	130	143

ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI - UZGODNIENIE RUCHU	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Wartość na początek okresu	146	120
Utworzenie w okresie	2	13
Rozwiązanie w okresie	(1)	-
Wartość na koniec okresu	147	133
Utworzenie netto - wpływ na rachunek zysków i strat	(1)	(13)

Poniżej przedstawiono podsumowanie danych finansowych odrębnie dla każdego wspólnego przedsięwzięcia oraz każdej jednostki stowarzyszonej Grupy Kapitałowej. Wykazane kwoty pochodzą ze sprawozdań finansowych poszczególnych jednostek sporządzonych zgodnie z MSSF lub PSR, w tym dane za 2017 rok i 2016 rok ze sprawozdań finansowych zaudytowanych.

Grupa Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o. (według MSSF)	30.06.2018	31.12.2017
Aktywa obrotowe	188	198
Aktywa trwałe	228	228
Zobowiązania krótkoterminowe	149	161
Zobowiązania długoterminowe	27	26
	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przychody	240	229
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	37	41
Zysk (strata) z działalności zaniechanej (po opodatkowaniu)	37	41
Zysk (strata) za okres obrotowy	37	41
Pozostałe dochody całkowite	2	-
Całkowite dochody razem	39	41
Otrzymane dywidendy od jednostki zakwalifikowanej jako wspólne przedsięwzięcie	13	3

„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. o.o. (według PSR)	30.06.2018	31.12.2017
Aktywa obrotowe	9	10
Aktywa trwałe	81	82
Zobowiązania krótkoterminowe	27	24
Zobowiązania długoterminowe	58	60
	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przychody	13	15
Zysk (strata) za okres obrotowy	(2)	3

Grupa Bank Pocztowy SA (według MSSF, dane publikowane przez Spółkę)	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa ogółem	7 461	6 937
Zobowiązania ogółem	6 827	6 413
	01.01- 31.12.2017	01.01- 31.12.2016
Przychody	457	469
Zysk (strata) z działalności kontynuowanej	5	3
Zysk (strata) za okres obrotowy	5	3
Pozostałe dochody całkowite	16	(21)
Całkowite dochody razem	21	(19)

„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o. (według PSR)	30.06.2018	31.12.2017
Aktywa obrotowe	27	24
Zobowiązania krótkoterminowe	4	3
Zobowiązania długoterminowe	5	2
	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Przychody	1	1
Zysk (strata) za okres obrotowy	-	-
Zysk (strata) z działalności zaniechanej (po opodatkowaniu)	-	-
Pozostałe dochody całkowite	-	-

45. ZMIANY W SPÓŁKACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ

ZMIANY W PODMIOTACH WCHODZĄCYCH W SKŁAD GRUPY KAPITAŁOWEJ ORAZ W INNYCH PODMIOTACH PODPORZĄDKOWANYCH

W I półroczu 2018 roku miały miejsca niżej opisane wybrane zdarzenia mające wpływ na zmianę struktury Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA¹.

POŁĄCZENIE NET FUND ADMINISTRATION SP. Z O.O. I PKO BP FINAT SP. Z O.O.

4 czerwca 2018 roku w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS) właściwym dla spółki przejmującej zostało zarejestrowane połączenie Net Fund Administration Sp. z o.o. jako spółki przejmowanej i PKO BP Finat Sp. z o.o. jako spółki przejmującej. Połączenie zostało dokonane zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych (łączenie przez przejęcie) poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą bez podwyższania kapitału zakładowego spółki przejmującej. Po połączeniu PKO Bank Polski SA nadal posiada udziały spółki PKO BP Finat Sp. z o.o. stanowiące 100% kapitału zakładowego spółki i uprawniające do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników.

POŁĄCZENIE GAMMA TFI SA I PKO TFI SA

4 czerwca 2018 roku w KRS właściwym dla spółki przejmującej zostało zarejestrowane połączenie GAMMA Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA (do 27 lutego 2018 roku występującej pod nazwą KBC Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA) jako spółki przejmowanej i PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA jako spółki przejmującej. Połączenie zostało dokonane zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych (łączenie przez przejęcie) poprzez przeniesienie całego majątku spółki przejmowanej na spółkę przejmującą, z jednoczesnym podniesieniem kapitału zakładowego spółki przejmującej i wymianą akcji spółki przejmowanej na akcje spółki przejmującej. Po połączeniu PKO Bank Polski SA posiada akcje spółki PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA stanowiące 97,506% kapitału zakładowego spółki i uprawniające do 97,506% głosów na walnym zgromadzeniu. Pozostałe akcje posiada PKO BP Finat Sp. z o.o.

KREDOBANK SA

W I półroczu 2018 roku PKO Bank Polski SA przeprowadził procedurę przymusowego odkupienia akcji KREDOBANK SA od akcjonariuszy mniejszościowych. W marcu 2018 roku Bank przekazał do KREDOBANK SA nieodwołalne żądanie wykupu akcji na podstawie w art. 65-2 Ustawy Ukrainy „O spółkach akcyjnych”.

17 kwietnia 2018 roku na rachunku powierniczym PKO Banku Polskiego SA na Ukrainie zostały zaewidencjonowane wszystkie akcje KREDOBANK SA odkupione w ramach wyżej wymienionej procedury - PKO Bank Polski SA stał się akcjonariuszem posiadającym akcje KREDOBANK SA stanowiące 100% udziału w kapitale zakładowym spółki i uprawniające do 100% głosów na walnym zgromadzeniu.

FINANSOWA KOMPANIA „PRYWATNE INWESTYCJE” SP. Z O.O.

28 maja 2018 roku PKO Bank Polski SA zawarł ze spółką Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA (spółka bezpośrednio zależna od NEPTUN – fizan) umowę sprzedaży spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o., tj. udziałów stanowiących 95,4676% w kapitale zakładowym spółki i w głosach na zgromadzeniu wspólników.

7 czerwca 2018 roku w Jednolitym państwowym rejestrze osób prawnych, osób fizycznych – przedsiębiorców i organizacji Ukrainy został zarejestrowany statut spółki Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. uwzględniający wyżej wymienioną zmianę głównego udziałowca spółki. Drugim udziałowcem nadal pozostaje „Inter-Risk Ukraina” Spółka z dodatkową odpowiedzialnością.

QUALIA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ – ZAKOPANE SP. K. (SPÓŁKA ZAKOPANE)

8 marca 2018 roku spółka Qualia Development Sp. z o.o. sprzedała ogół praw i obowiązków komandytariusza w spółce Zakopane oraz spółka Qualia Sp. z o.o. sprzedała ogół praw i obowiązków komplementariusza w spółce Zakopane. Spółka Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Zakopane Sp. k. przestała być spółką zależną od Qualia Development Sp. z o.o.

Jednocześnie Qualia - Residence Sp. z o.o. 8 marca 2018 roku sprzedała nieruchomości gruntową położoną w Zakopanem przy ul. Piłsudskiego 14.

¹ Informacje dot. wszystkich zmian w strukturze Grupy Kapitałowej oraz wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych zostały przedstawione odpowiednio w zestawieniu składu Grupy Kapitałowej prezentowanego w nocie 43 oraz w zestawieniu jednostek stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć prezentowanych w nocie 44.

„PROMENADA SOPOCKA” SP. Z O.O.

28 czerwca 2018 roku spółka „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o. sprzedała udziały w spółce „Promenada Sopocka” Sp. z o.o. stanowiące 100% kapitału zakładowego spółki i uprawniające do 100% głosów na zgromadzeniu wspólników. Spółka „Promenada Sopocka” Sp. z o.o. przestała być spółką zależną od „CENTRUM HAFFNERA” Sp. z o.o.

ZDARZENIA, KTÓRE BĘDĄ MIAŁY WPŁYW NA ZMIANĘ STRUKTURY GRUPY W KOLEJNYM OKRESIE

W I półroczu 2018 roku prowadzono prace związane z połączeniem (łączenie przez przejęcie) spółki Qualia Sp. z o.o. (jako spółki przejmującej) i spółek: Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Nowy Wilanów Sp. k., Qualia spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Neptun Park Sp. k., Qualia 2 Sp. z o.o. oraz Qualia 3 Sp. z o.o. (jako spółek przejmowanych). Plan połączenia został opublikowany 11 maja 2018 roku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Odebrano się zgromadzenia wspólników/zebrania wspólników spółek komandytowych, na których podjęto uchwały dotyczące połączenia wyżej wymienionych spółek oraz podwyższenia kapitału zakładowego i zmiany umowy spółki przejmującej. 31 lipca 2018 roku zmiany zostały zarejestrowane w KRS właściwym dla spółki przejmującej.

POZOSTAŁE NOTY

46. DYWIDENDY Z PODZIAŁEM NA AKCJE I PODZIAŁ ZYSKU

16 marca 2018 roku Bank otrzymał indywidualne zalecenie KNF zwiększenia funduszy własnych poprzez zatrzymanie co najmniej 75% zysku wypracowanego w 2017 roku. Jednocześnie KNF potwierdziła, iż Bank spełnia wymogi do wypłaty dywidendy na poziomie do 25% zysku netto za 2017 rok.

18 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku Banku za rok 2017 (8/2018) zgodnie z którą zysk w wysokości 2 774 milionów PLN podzielono w następujący sposób:

1) na dywidendę dla akcjonariuszy	687,5 miliona PLN;
2) na kapitał zapasowy	2 050,0 milionów PLN;
3) na kapitał rezerwowy	36,5 miliona PLN.

Tym samym na dywidendę przeznaczono 24,8% zysku za 2017 rok, co stanowi 0,55 zł brutto na jedną akcję. Ponadto Zwyczajne Walne Zgromadzenie PKO Banku Polskiego SA uchwaliło, że dniem dywidendy (dniem nabycia praw do dywidendy) będzie 8 sierpnia 2018 roku, a dniem wypłaty dywidendy będzie 22 sierpnia 2018 roku.

Uchwała Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w sprawie podziału zysku za 2017 rok jest spójna z zaleceniem KNF.

47. ZOBOWIĄZANIA WARUNKOWE ORAZ POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE

PROGRAMY KORPORACYJNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH OBJĘTE SUBEMISJĄ (MAKSYMALNE ZOBOWIĄZANIE GRUPY DO OBJĘCIA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH)

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Maksymalne zobowiązanie do objęcia papierów wartościowych	Okres obowiązywania umowy
Stan na 30 czerwca 2018 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 950	31.12.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	1 055	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	53	31.12.2022
Razem		3 058	

Emitent papierów wartościowych z gwarancją objęcia emisji	Rodzaj gwarantowanych papierów wartościowych	Maksymalne zobowiązanie do objęcia papierów wartościowych	Okres obowiązywania umowy
Stan na dzień 31 grudnia 2017 roku			
Spółka A	obligacje korporacyjne	1 453	31.12.2020
Spółka B	obligacje korporacyjne	769	31.07.2020
Spółka C	obligacje korporacyjne	58	31.12.2022
Razem		2 280	

Wszystkie umowy dotyczą Umów Organizacji, Prowadzenia i Obsługi Programu Emisji Obligacji.

Wszystkie papiery wartościowe objęte przez Grupę Kapitałową subemisją zaliczają się do papierów z nieograniczoną zbywalnością, nienotowanych na giełdach i niezajdujących się w regulowanym obrocie pozagiełdowym.

ZOBOWIĄZANIA UMOWNE

WARTOŚĆ ZOBOWIĄZAŃ UMOWNYCH DOTYCZĄCYCH:	30.06.2018	31.12.2017
wartości niematerialnych	40	21
rzeczowych aktywów trwałych	102	78
Razem	142	99

UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE I UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA GWARANCYJNE

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE NA 30.06.2018	Zobowiązania pozabilansowe według MSSF 9	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe według MSSF 9	Razem pozabilansowe zobowiązania udzielone
Udzielone zobowiązania finansowe:			
Linie i limity kredytowe			
mieszkaniowe	4 859	(18)	4 841
gospodarcze	32 230	(64)	32 166
konsumpcyjne	8 723	(27)	8 696
Razem	45 812	(109)	45 703
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	20 271	(38)	20 233
Udzielone gwarancje i poręczenia:			
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	5 591	(49)	5 542
dla podmiotów finansowych	410	(7)	403
dla podmiotów niefinansowych	5 125	(41)	5 084
dla podmiotów budżetowych	56	(1)	55
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	2 635	-	2 635
dla podmiotów niefinansowych	2 635	-	2 635
Udzielone akredytywy	1 292	(3)	1 289
dla podmiotów niefinansowych	1 292	(3)	1 289
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów	256	-	256
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	1 036	-	1 036
Razem	10 810	(52)	10 758
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 618	(12)	2 606

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE NA 01.01.2018	Zobowiązania pozabilansowe według MSSF 9	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe według MSSF 9	Razem pozabilansowe zobowiązania udzielone
Udzielone zobowiązania finansowe:			
Linie i limity kredytowe			
mieszkaniowe	5 195	(15)	5 180
gospodarcze	30 928	(71)	30 857
konsumpcyjne	8 348	(25)	8 323
Razem	44 471	(111)	44 360
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	33 607	(70)	33 537
Udzielone gwarancje i poręczenia:			
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	5 813	(42)	5 771
dla podmiotów finansowych	320	(5)	315
dla podmiotów niefinansowych	5 462	(36)	5 426
dla podmiotów budżetowych	31	(1)	30
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	2 350	-	2 350
dla podmiotów niefinansowych	2 350	-	2 350
Udzielone akredytywy	1 409	(4)	1 405
dla podmiotów finansowych	1 409	(4)	1 405
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów	252	-	252
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	316	-	316
Razem	10 140	(46)	10 094
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 630	(14)	2 616

Informacje na temat rezerw utworzonych na pozabilansowe zobowiązania gwarancyjne i finansowe znajdują się w nocie 41 „Rezerwy”.

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE NA 31.12.2017	Zobowiązania pozabilansowe według MSR 37	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe według MSR 37	Razem pozabilansowe zobowiązania udzielone
Udzielone zobowiązania finansowe:			
Linie i limity kredytowe			
mieszkaniowe	5 195	(6)	5 189
gospodarcze	30 928	(43)	30 885
konsumpcyjne	8 348	(10)	8 338
Razem	44 471	(59)	44 412
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	33 607	(51)	33 556
Udzielone gwarancje i poręczenia:			
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	5 813	(25)	5 788
dla podmiotów finansowych	320	(3)	317
dla podmiotów niefinansowych	5 462	(21)	5 441
dla podmiotów budżetowych	31	(1)	30
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	2 350	-	2 350
dla podmiotów niefinansowych	2 350	-	2 350
Udzielone akredytywy	1 409	(2)	1 407
dla podmiotów niefinansowych	1 409	(2)	1 407
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	252	-	252
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	316	-	316
Razem	10 140	(27)	10 113
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 630	(9)	2 621

ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW WYMAGALNOŚCI

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI NA 30.06.2018	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania pozabilansowe według MSSF 9						
zobowiązania udzielone - finansowe	12 022	3 192	12 623	9 915	8 060	45 812
zobowiązania udzielone - gwarancje i poręczenia	509	805	4 056	4 604	836	10 810
Razem	12 531	3 997	16 679	14 519	8 896	56 622

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE WEDŁUG TERMINÓW ZAPADALNOŚCI NA 31.12.2017	do 1 miesiąca łącznie	powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy łącznie	powyżej 3 miesięcy do 1 roku łącznie	powyżej 1 roku do 5 lat łącznie	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania pozabilansowe według MSR 37						
zobowiązania udzielone - finansowe	9 014	524	12 135	15 000	7 798	44 471
zobowiązania udzielone - gwarancje i poręczenia	752	554	3 213	4 726	895	10 140
Razem	9 766	1 078	15 348	19 726	8 693	54 611

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE NA 30.06.2018	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych zagrożonych utratą wartości (faza 3)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość nominalna	Razem rezerwa	Razem wartość netto
Udzielone zobowiązania finansowe:									
Linie i limity kredytowe	41 154	(61)	4 149	(29)	509	(19)	45 812	(109)	45 703
mieszkaniowe	4 335	(9)	514	(6)	10	(3)	4 859	(18)	4 841
gospodarcze	29 226	(42)	2 513	(8)	491	(14)	32 230	(64)	32 166
konsumpcyjne	7 593	(10)	1 122	(15)	8	(2)	8 723	(27)	8 696
Razem	41 154	(61)	4 149	(29)	509	(19)	45 812	(109)	45 703
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	18 572	(18)	1 570	(16)	129	(4)	20 271	(38)	20 233
w tym: zobowiązania pozabilansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCl	-	-	-	-	100	-	100	-	100
Udzielone gwarancje i poręczenia:									
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym dla podmiotów finansowych	3 981	(19)	1 461	(3)	149	(27)	5 591	(49)	5 542
dla podmiotów finansowych	410	(7)	-	-	-	-	410	(7)	403
dla podmiotów niefinansowych	3 515	(12)	1 461	(3)	149	(26)	5 125	(41)	5 084
dla podmiotów budżetowych	56	-	-	-	-	(1)	56	(1)	55
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	2 635	-	-	-	-	-	2 635	-	2 635
dla podmiotów niefinansowych	2 635	-	-	-	-	-	2 635	-	2 635
Udzielone akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 282	(2)	9	(1)	1	-	1 292	(3)	1 289
dla podmiotów niefinansowych	1 282	(2)	9	(1)	1	-	1 292	(3)	1 289
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	256	-	-	-	-	-	256	-	256
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	1 036	-	-	-	-	-	1 036	-	1 036
Razem	9 190	(21)	1 470	(4)	150	(27)	10 810	(52)	10 758
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	1 702	(3)	860	(2)	56	(7)	2 618	(12)	2 606
w tym: zobowiązania pozabilansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia - POCl	-	-	-	-	-	-	-	-	-

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE NA 01.01.2018	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 1)	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 2)	Wartość nominalna zobowiązań pozabilansowych zagrożonych utratą wartości (faza 3)	Rezerwa na oczekiwane straty kredytowe (faza 3)	Razem wartość nominalna	Razem rezerwa	Razem wartość netto
Udzielone zobowiązania finansowe:									
Linie i limity kredytowe	42 548	(70)	1 626	(17)	297	(24)	44 471	(111)	44 360
mieszkaniowe	5 163	(11)	27	(1)	5	(3)	5 195	(15)	5 180
gospodarcze	30 150	(49)	494	(3)	284	(19)	30 928	(71)	30 857
konsumpcyjne	7 235	(10)	1 105	(13)	8	(2)	8 348	(25)	8 323
							-	-	-
Razem	42 548	(70)	1 626	(17)	297	(24)	44 471	(111)	44 360
w tym: udzielone zobowiązania nieodwołalne	31 722	(40)	1 589	(14)	296	(16)	33 607	(70)	33 537
w tym: zobowiązania pozabilansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia (POCI)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Udzielone gwarancje i poręczenia:									
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	5 360	(31)	44	(1)	409	(10)	5 813	(42)	5 771
dla podmiotów finansowych	320	(5)	-	-	-	-	320	(5)	315
dla podmiotów niefinansowych	5 009	(25)	44	(1)	409	(10)	5 462	(36)	5 426
dla podmiotów budżetowych	31	(1)	-	-	-	-	31	(1)	30
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe dla podmiotów niefinansowych	2 350	-	-	-	-	-	2 350	-	2 350
Udzielone akredytywy dla podmiotów niefinansowych	1 406	(3)	3	(1)	-	-	1 409	(4)	1 405
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	1 406	(3)	3	(1)	-	-	1 409	(4)	1 405
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	252	-	-	-	-	-	252	-	252
	316	-	-	-	-	-	316	-	316
							-	-	-
Razem	9 684	(34)	47	(2)	409	(10)	10 140	(46)	10 094
w tym: udzielone gwarancje dobrego wykonania umowy	2 283	(8)	31	-	316	(6)	2 630	(14)	2 616
w tym: zobowiązania pozabilansowe z utratą wartości w momencie początkowego ujęcia (POCI)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
PKO BANKU POLSKIEGO SA ZA OKRES SZESZCIU MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU
(W MILIONACH ZŁOTYCH)

Bank Polski

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI NA 30.06.2018	Wartość nominalna							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Udzielone zobowiązania finansowe:								
Linie i limity kredytowe	43 364	2 070	344	3	2	29	-	45 812
mieszkaniowe	4 368	485	3	-	-	3	-	4 859
gospodarcze	30 496	1 482	225	2	1	24	-	32 230
konsumpcyjne	8 500	103	116	1	1	2	-	8 723
Razem	43 364	2 070	344	3	2	29	-	45 812
Udzielone gwarancje i poręczenia:								
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	4 232	1 322	23	7	-	7	-	5 591
dla podmiotów finansowych	410	-	-	-	-	-	-	410
dla podmiotów niefinansowych	3 775	1 319	17	7	-	7	-	5 125
dla podmiotów budżetowych	47	3	6	-	-	-	-	56
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	2 635	-	-	-	-	-	-	2 635
dla podmiotów niefinansowych	2 635	-	-	-	-	-	-	2 635
Udzielone akredytywy	1 282	9	-	1	-	-	-	1 292
dla podmiotów niefinansowych	1 282	9	-	1	-	-	-	1 292
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	256	-	-	-	-	-	-	256
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	1 036	-	-	-	-	-	-	1 036
Razem	9 441	1 331	23	8	-	7	-	10 810

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI NA 30.06.2018	Wartość rezerw							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Udzielone zobowiązania finansowe:								
Linie i limity kredytowe	(91)	(15)	(1)	(1)	-	(1)	-	(109)
mieszkaniowe	(13)	(5)	-	-	-	-	-	(18)
gospodarcze	(54)	(7)	(1)	(1)	-	(1)	-	(64)
konsumpcyjne	(24)	(3)	-	-	-	-	-	(27)
Razem	(91)	(15)	(1)	(1)	-	(1)	-	(109)
Udzielone gwarancje i poręczenia:								
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	(43)	(3)	-	(2)	-	(1)	-	(49)
dla podmiotów finansowych	(7)	-	-	-	-	-	-	(7)
dla podmiotów niefinansowych	(35)	(3)	-	(2)	-	(1)	-	(41)
dla podmiotów budżetowych	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	-	-	-	-	-	-	-	-
dla podmiotów niefinansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Udzielone akredytywy	(3)	-	-	-	-	-	-	(3)
dla podmiotów niefinansowych	(3)	-	-	-	-	-	-	(3)
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	-	-	-	-	-	-	-	-
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem	(46)	(3)	-	(2)	-	(1)	-	(52)

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA UDZIELONE - PRZESUNIĘCIA POMIĘDZY FAZAMI UTRATY WARTOŚCI NA 30.06.2018	Wartość netto							RAZEM
	WARTOŚCI NIE PODLEGAJĄCE TRANSFEROM	Przesunięcia między fazą 1 a fazą 2		Przesunięcia między fazą 2 a fazą 3		Przesunięcia między fazą 1 a fazą 3		
		z fazy 1 do fazy 2	z fazy 2 do fazy 1	z fazy 2 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 2	z fazy 1 do fazy 3	z fazy 3 do fazy 1	
Udzielone zobowiązania finansowe:								
Linie i limity kredytowe	43 273	2 055	343	2	2	28	-	45 703
mieszkaniowe	4 355	480	3	-	-	3	-	4 841
gospodarcze	30 442	1 475	224	1	1	23	-	32 166
konsumpcyjne	8 476	100	116	1	1	2	-	8 696
Razem	43 273	2 055	343	2	2	28	-	45 703
Udzielone gwarancje i poręczenia:								
Udzielone gwarancje w obrocie krajowym i zagranicznym	4 189	1 319	23	5	-	6	-	5 542
dla podmiotów finansowych	403	-	-	-	-	-	-	403
dla podmiotów niefinansowych	3 740	1 316	17	5	-	6	-	5 084
dla podmiotów budżetowych	46	3	6	-	-	-	-	55
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje korporacyjne krajowe	2 635	-	-	-	-	-	-	2 635
dla podmiotów niefinansowych	2 635	-	-	-	-	-	-	2 635
Udzielone akredytywy	1 279	9	-	1	-	-	-	1 289
dla podmiotów niefinansowych	1 279	9	-	1	-	-	-	1 289
Udzielone gwarancje i poręczenia - gwarancja zapłaty dla podmiotów finansowych	256	-	-	-	-	-	-	256
Udzielone gwarancje i poręczenia - obligacje komunalne krajowe	1 036	-	-	-	-	-	-	1 036
Razem	9 395	1 328	23	6	-	6	-	10 758

Przesunięcia pomiędzy fazami utraty wartości zostały zaprezentowane w wartości nominalnej i rezerwy na 30 czerwca 2018 roku. W przypadku gdy zobowiązania pozabilansowe wielokrotnie zmieniły fazy przesunięcie zostało zaprezentowane jako transfer z fazy w której znajdowały się na 1 stycznia 2018 roku lub w momencie ich początkowego ujęcia do fazy utraty wartości na 30 czerwca 2018 roku.

48. POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE

POZABILANSOWE ZOBOWIĄZANIA OTRZYMANE WEDŁUG WARTOŚCI NOMINALNEJ	30.06.2018	31.12.2017
Finansowe	485	95
Gwarancyjne	9 955	14 227
Razem	10 440	14 322

Na 30 czerwca 2018 roku nastąpił wzrost pozabilansowych zobowiązań finansowych otrzymanych z tytułu depozytów terminowych w złotych od sektora finansowego z datą waluty po dacie bilansowej w wysokości 390 milionów PLN.

W I półroczu 2018 roku została wypowiedziana przez Bank umowa gwarancji od kontrahenta zapewniająca nierzeczywistą ochronę kredytową w odniesieniu do portfela wyselekcjonowanych korporacyjnych wierzytelności kredytowych Banku w wysokości 4 505 milionów PLN oraz upłynął termin zapadalności otrzymanych poręczeń Skarbu Państwa na kredyty mieszkaniowe „starego portfela” na mocy ustawy z 29 listopada 2000 roku o objęciu poręczeniami Skarbu Państwa spłaty niektórych kredytów mieszkaniowych w wysokości 204 miliony PLN.

W wyniku postanowień Umowy zobowiązującej Grupę Kapitałową Nordea Bank AB (publ) do partycypacji w ryzyku utraty wartości Portfela Hipotecznego (walutowego), PKO Bank Polski SA oraz Nordea Bank AB (publ) 1 kwietnia 2014 roku zawarły umowę dotyczącą podziału ryzyka kredytowego („Umowa Podziału Ryzyka”), zgodnie z którą Nordea Bank AB (publ) ponosił do 31 marca 2018 roku 50% nadwyżki kosztu ryzyka Portfela Hipotecznego ponad roczny poziom kosztów ryzyka ustalony na poziomie 40 punktów bazowych za każdy rok powyższego czteroletniego okresu obowiązywania Umowy Podziału Ryzyka, której wartość godziwa na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 0 milionów PLN. W trakcie trwania umowy nie odnotowano przypadku wystąpienia straty skutkującej koniecznością wypłacenia przez Nordea AB środków na rzecz Banku.

49. SPRAWY SPORNE

Według stanu na 30 czerwca 2018 roku, łączna wartość przedmiotu sporu postępowań sądowych (procesów), w których spółki Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) są pozwany wynosiła 1 749 milionów PLN, w tym 13 milionów PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na 31 grudnia 2017 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 1 709 milionów PLN), a kwota łącznej wartości postępowań sądowych (procesów) z powództwa spółek Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA (łącznie z Bankiem) na 30 czerwca 2018 roku wynosiła 1 149 milionów PLN, w tym 20 milionów PLN dotyczyło postępowań sądowych na Ukrainie (na 31 grudnia 2017 roku łączna wartość wyżej wymienionych postępowań sądowych wynosiła 1 363 miliony PLN).

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych:

a) POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STOSOWANIA PRAKTYK NARUSZAJĄCYCH KONKURENCJĘ

POSTĘPOWANIE PRZECIW PRAKTYKOM OGRANICZAJĄCYM KONKURENCJĘ NA RYNKU PŁATNOŚCI ZA POMOCĄ KART PŁATNICZYCH W POLSCE

Bank jest stroną postępowania wszczętego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK) postanowieniem z 23 kwietnia 2001 roku na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard. Postępowanie dotyczy praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku podmiotom zewnętrznym. 29 grudnia 2006 roku UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję oraz nakazał ich zaniechania, jednocześnie nakładając m.in. na Bank karę pieniężną w kwocie 16,6 miliona PLN. Bank odwołał się od wyżej wymienionej decyzji Prezesa UOKiK do Sądu

Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z 21 listopada 2013 roku SOKiK zmniejszył karę wymierzoną Bankowi do kwoty 10,4 miliona PLN.

7 lutego 2014 roku została złożona apelacja od tego wyroku w imieniu Banku oraz ośmiu innych powodów. Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 6 października 2015 roku przywrócił pierwotną wysokość nałożonych kar pieniężnych określonych w decyzji UOKiK, tj. karę w kwocie 16,6 miliona PLN (kara nałożona na PKO Bank Polski SA) i karę w kwocie 4,8 miliona PLN (kara nałożona na Nordea Bank Polska SA). Kary zostały zapłacone przez Bank w październiku 2015 roku. Na skutek wniesionej przez Banki skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy wyrokiem z 25 października 2017 roku uchylił zaskarżony wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. Kary zapłacone przez Bank zostały zwrócone Bankowi w 21 marca 2018 roku. Sprawa toczy się obecnie przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie. Termin rozprawy wyznaczono na 24 października 2018 roku. Na 30 czerwca 2018 roku Bank utworzył rezerwę na te postępowania w wysokości 21 milionów PLN.

Na 30 czerwca 2018 roku Grupa Kapitałowa była stroną m.in. następujących postępowań:

POSTĘPOWANIA WYWOŁANEGO DECYZJĄ PREZESA UOKiK W ZWIĄZKU Z PODEJRZENIEM STOSOWANIA NIEDOZWOLONYCH POSTANOWIEŃ UMOWNYCH WE WZORCACH UMÓW O KREDYT KONSUMENCKI, Z WYŁĄCZENIEM UMÓW O KARTY KREDYTOWE, KTÓRĄ BANK ZASKARŻYŁ DO SOKiK

Decyzją z 31 grudnia 2013 roku Prezes UOKiK uznał działania Banku za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nałożył na Bank karę pieniężną w wysokości 29 milionów PLN. Bank odwołał się od tej decyzji do SOKiK. Wyrokiem z 9 lipca 2015 roku SOKiK uchylił w całości decyzję Prezesa UOKiK. 21 sierpnia 2015 roku Prezes UOKiK wniósł apelację od tego wyroku. 31 maja 2017 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie podtrzymał rozstrzygnięcie SOKiK w części, tj. podtrzymał rozstrzygnięcie o uchyleniu kary w wysokości 17 milionów PLN. W przedmiocie drugiej zarzucanej praktyki (jednodniowy formularz informacyjny o jednodniowym terminie ważności), Sąd Apelacyjny uznał apelację UOKiK za zasadną, ponieważ stosowanie formularza o jednodniowym okresie „ważności” nie pozwalało konsumentom na zapoznanie się z warunkami kredytu i porównanie ofert różnych banków. Sąd Apelacyjny obniżył jednak nałożoną przez UOKiK karę z 12 milionów PLN do 6 milionów PLN. Kara została zapłacona w lipcu 2017 roku (koszt został poniesiony w drugim kwartale 2017 roku). 23 października 2017 roku Bank wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. Skargę kasacyjną wniósł także Prezes UOKiK. Bank oczekuje na decyzje Sądu Najwyższego w sprawie przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy.

• **PRZED SOKiK DWA POSTĘPOWANIA Z POWÓDZTWA OSÓB FIZYCZNYCH O:**

- 1) uznanie za niedozwolone i zakazanie Bankowi wykorzystania w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umownego dotyczącego kredytu denominowanego w CHF; kwestionowane są postanowienia dotyczące zasad ustalania przez Bank kursów walut na potrzeby wypłaty kredytu oraz na potrzeby przeliczania rat kredytu oraz postanowienia dotyczące wysokości oprocentowania (postępowanie zawieszono),
- 2) uznanie za niedozwolone postanowień zawartych we wzorcu umownym obejmującym treść Umowy o kredyt mieszkaniowy Nordea-Habitat oraz umowy poręczenia,

Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy na te postępowania.

• **PRZED PREZESEM UOKiK**

Przed Prezesem UOKiK prowadzone są trzy postępowania wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK:

- 1) postępowanie wszczęte z urzędu 12 października 2016 roku w sprawie stosowania przez PKO BP SA praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucane Bankowi naruszenia polegają na informowaniu konsumentów o zmianach umów o świadczenie usług płatniczych wyłącznie za pomocą wiadomości przesyłanych w bankowości elektronicznej. Drugie z zarzucanych naruszeń dotyczy niewskazywania w korespondencji związanej z jednostronną zmianą warunków umowy istotnych informacji umożliwiających ustalenie przez konsumentów dopuszczalności proponowanych zmian, tj. niewskazywanie podstaw prawnych i faktycznych będących powodem zmian. 27 czerwca 2018 roku Bank utworzył rezerwę w wysokości 62 miliony PLN w związku ze złożeniem wniosku o wydanie decyzji zobowiązującej. Termin zakończenia postępowania został przedłużony do 12 listopada 2018 roku,
- 2) postępowanie wszczęte z urzędu 28 czerwca 2017 roku o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zarzucane Bankowi naruszenie polega na stosowaniu we wzorcach umów kredytów i pożyczek hipotecznych waloryzowanych/indeksowanych/denominowanych do walut postanowień umownych, które mogą zostać uznane za niedozwolone. Trwają działania w celu doprowadzenia do zakończenia postępowania. Termin zakończenia postępowania został wyznaczony na 31 grudnia 2018 roku. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy,

- 3) postępowanie wszczęte z urzędu 26 lipca 2018 roku w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zarzucane Bankowi naruszenie polega na pobieraniu od konsumentów wyższych rat kredytów oraz pożyczek denominowanych do walut obcych niż wynikających z pouczeń o ryzyku kursowym przedstawianych konsumentom przed zawarciem umów oraz przerwania na konsumenta możliwego ryzyka walutowego. Bank ustosunkował się do zarzutów w piśmie z 23 września 2017 roku.

Termin zakończenia postępowania został przedłużony do 31 sierpnia 2018 roku. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy.

Ponadto przed Prezesem UOKiK prowadzonych jest siedemnaście postępowań wyjaśniających związanych z działalnością Banku oraz dziewięć wystąpień Prezesa UOKiK bez wszczynania postępowania (w trybie art. 49a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy na te postępowania.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie są stroną istotnych postępowań w sprawie stosowania praktyk naruszających konkurencję. Postępowanie UOKiK dotyczące opłat za wcześniejszą rezygnację w polisach z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, prowadzone wobec spółki PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA opisywane w poprzednich sprawozdaniach finansowych Grupy Kapitałowej, formalnie zostało zakończone, przy czym działania podjęte przez Spółkę, w wyniku realizacji decyzji zobowiązującej wydanej w powyższym zakresie przez Prezesa UOKiK w 2015 roku oraz porozumienia zawartego z Prezesem UOKiK w 2016 roku, są kontynuowane.

W zakresie działalności prowadzonej przez spółki zależne PKO Banku Polskiego SA przed Prezesem UOKiK prowadzone są trzy postępowania wyjaśniające oraz jedno wystąpienie Prezesa UOKiK bez wszczynania postępowania (w trybie art. 49a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów). Na wyżej wymienione postępowania nie są utworzone rezerwy.

b) NAJISTOTNIEJSZE POSTĘPOWANIA PRZECIWKO BANKOWI Z POWÓDZTWA OSÓB FIZYCZNYCH

- 1) w październiku 2013 roku do Banku wpłynął pozew o zapłatę kwoty 31 milionów PLN za szkody poniesione w wyniku bezzasadnego nieudzielenia kredytów kłeskowych, na skutek rzekomego braku współpracy po stronie Banku, co w konsekwencji doprowadzić miało do odebrania rodzinnego gospodarstwa rolnego powodom. Sprawa obecnie toczy się przed Sądem I instancji. Na 30 czerwca 2018 roku Bank utworzył rezerwę na te postępowania w wysokości 1 miliona PLN,
- 2) w listopadzie 2013 roku Miejski Rzecznik Konsumentów Miasta Stołecznego Warszawy złożył w imieniu 66 osób (klientów dewelopera) pozew o ustalenie nieistnienia prawa – hipoteki umownej łącznej zwykłej w kwocie 12 milionów PLN ujawnionej w księgach wieczystych nieruchomości będących własnością osób, w których imieniu występuje ewentualnie o zobowiązanie Banku do złożenia oświadczenia woli tj. wyrażenia zgody na wykreślenie ww. hipoteki. Wyrokiem z 30 września 2016 roku Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił powództwo stwierdzając nieistnienie hipotek umownych ustanowionych na lokalach z powołaniem się na brak istnienia umowy zawartej pomiędzy Bankiem i deweloperem o podział hipoteki w przypadku wyodrębnienia poszczególnych lokali. Bank wniósł apelację od ww. wyroku i w chwili obecnej oczekuje na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy,
- 3) w sierpniu 2016 roku do Banku wpłynął pozew o zapłatę kwoty 20 milionów PLN z tytułu odszkodowania za szkodę powstałą w majątku Klientki Banku w związku z nierzetelną zdaniem Powódki informacją podatkową PIT 8 C za rok 2007, 2008 oraz 2009 wystawioną przez Dom Maklerski PKO BP; sprawa obecnie toczy się przed Sądem I instancji. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy,
- 4) w marcu 2016 roku do Banku wpłynęła sprawa z powództwa Syndyka masy upadłości Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej o uznanie za bezskuteczną w stosunku Spółki Akcyjnej czynności prawnej polegającej na ustanowieniu na rzecz Banku hipoteki umownej łącznej w kwocie 53 miliony PLN ustanowionej na nieruchomościach w celu zabezpieczenia czterech umów kredytu inwestorskiego. Wyrokiem z 20 września 2017 roku Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo przeciwko Bankowi. Powód wniósł apelację od ww. wyroku, która została uwzględniona wyrokiem z 22 maja 2018 roku. 31 lipca 2018 roku Sąd doręczył Bankowi wyrok wraz z uzasadnieniem. Bank analizuje sprawę pod kątem wniesienia skargi kasacyjnej. Mając na uwadze charakter roszczenia sprawa nie wymagała zawiązania innych rezerw niż na koszty postępowania,
- 5) w lutym 2016 roku do Banku wpłynął pozew Spółki Akcyjnej w likwidacji o ustalenie nieważności umowy poręczenia tej Spółki Akcyjnej za spłatę pożyczki udzielonej przez SKOK Wesola w Mysłowicach (którego następcą prawnym jest Bank) prezesowi zarządu jedyne go akcjonariusza powoda oraz oświadczenia o poddaniu się egzekucji w związku z tym poręczeniem; powództwo zostało prawomocnie oddalone przez sądy obu instancji z uwagi na brak interesu prawnego powoda; w sprawie została złożona skarga kasacyjna; Sąd

Najwyższy nie podjął jeszcze rozstrzygnięcia w kwestii przyjęcia skargi do rozpoznania. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy,

- 6) we wrześniu 2016 roku do Banku wpłynął pozew o zapłatę kwoty 15 milionów PLN tytułem odszkodowania za szkodę wynikłą z faktu nieuruchomienia przez Bank środków z kredytu inwestycyjnego, w którym powód wywodzi, że celem tej umowy kredytu miała być konsolidacja wcześniejszych zobowiązań i ustalenie nowych warunków spłaty zadłużenia, zaś brak uruchomienia kredytu skutkowało postawieniem zobowiązań w stan wymagalności i ich objęcie bankowym postępowaniem restrukturyzacyjnym; postępowanie obecnie toczy się przed Sądem I instancji. Na 30 czerwca 2018 roku Bank nie utworzył rezerwy,
- 7) na 30 czerwca 2018 roku przeciwko Bankowi toczyło się 565 postępowań sądowych wszczętych przez klientów Banku w związku z zawartymi umowami o kredyt udzielony w walucie frank szwajcarski, przedmiotem wystąpień klientów Banku są przede wszystkim roszczenia o stwierdzenie nieważności całości lub części umowy lub o zapłatę z tytułu zwrotu rzekomo nienależnego świadczenia, w związku z abuzywnym charakterem klauzul walutowych; dotychczasowe prawomocne rozstrzygnięcia są korzystne dla Banku, w żadnej ze spraw nie zapadł prawomocny wyrok potwierdzający słuszność twierdzeń klientów, jak również żadna z klauzul stosowanych w umowach nie została wpisana do rejestru klauzul niedozwolonych.

c) ROSZCZENIA REPRYWATYZACYJNE W STOSUNKU DO NIERUCHOMOŚCI UŻYTKOWANYCH PRZEZ GRUPĘ KAPITAŁOWĄ

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego prowadzone są:

- dwa postępowania, w tym jedno zawieszone, w stosunku do nieruchomości Banku, których przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji odmawiających przyznania prawa własności czasowej, oddającej nieruchomości w zarząd i o nabyciu z mocy prawa użytkownika wieczystego gruntu i prawa własności budynku, zwrot nieruchomości oraz regulacja stanów prawnych nieruchomości.
- trzynaście postępowań, w tym jedno zawieszone w stosunku do nieruchomości pozostałych spółek Grupy Kapitałowej Banku, których przedmiotem jest stwierdzenie nieważności decyzji administracyjnych lub zwrot nieruchomości.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA uważa, że prawdopodobieństwo zaistnienia poważnych roszczeń wobec Grupy Kapitałowej z tytułu powyższych postępowań jest niewielkie.

50. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO SPRAWOZDANIA Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz środki pieniężne na rachunku nostro i lokata w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy licząc od daty nabycia.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2017
Gotówka, rachunek bieżący w Banku Centralnym	8 523	15 845	13 637
Lokaty w Banku Centralnym	1 450	1 965	-
Bieżące należności od banków	4 685	5 036	3 176
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	248	154	151
Razem	14 906	23 000	16 964

ŚRODKI PIENIĘŻNE O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA

Środki pieniężne w kwocie 248 milionów PLN (na 31 grudnia 2017 roku: 154 miliony PLN), w tym:

- w kwocie 8 milionów PLN (na 31 grudnia 2017 roku: 11 milionów PLN) stanowiące zabezpieczenia wykonywanych przez Dom Maklerski PKO BP SA operacji papierami wartościowymi są zdeponowane w KDPW_CCP w ramach Funduszu Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Giełdowych. Każdy uczestnik bezpośredni, który posiada status uczestnika rozliczającego zobowiązany jest do dokonania wpłaty do funduszu rozliczeniowego gwarantującego rozliczanie transakcji giełdowych objętych tym funduszem. Wysokość wpłat uzależniona jest od wartości obrotu danego uczestnika i jest codziennie aktualizowana przez KDPW_CCP,
- w kwocie 7 milionów PLN (na 31 grudnia 2017 roku: 9 milionów PLN) stanowiące środki wpłacone przez uczestników IKE, IKZE, PPE i PSO, które nie zostały do 30 czerwca 2018 roku i odpowiednio 31 grudnia 2017 roku przeliczone przez agenta transferowego na jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,

- w kwocie 233 miliony PLN (na 31 grudnia 2017 roku: 134 miliony PLN) stanowiące zabezpieczenie transakcji sekurytyzacji.

51. TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA I JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI

TRANSAKcje ZE SKARBEM PAŃSTWA

Skarb Państwa jest jednostką sprawującą kontrolę nad Bankiem jako podmiot posiadający 29,43% udziału w kapitale podstawowym Banku. Szczegółowo akcjonariat Banku został opisany w nocie 42 „Kapitał własny i akcjonariat Banku” niniejszego sprawozdania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy Kapitałowej wykazano należności i papiery wartościowe oraz zobowiązania z tytułu transakcji ze Skarbem Państwa, jednostkami budżetowymi oraz podmiotami, w których udziałowcem jest Skarb Państwa.

Na mocy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz zmianie niektórych ustaw, PKO Bank Polski SA otrzymuje środki z budżetu państwa tytułem wykupu odsetek od kredytów mieszkaniowych.

PRZYCHODY Z TYTUŁU PRZEJŚCIOWEGO WYKUPU PRZEZ BUDŻET PAŃSTWA ODSETEK OD KREDYTÓW MIESZKANIOWYCH „STAREGO” PORTFELA	01.01-30.06.2018	01.01-30.06.2017
Przychody memoriałowe	82	56
Przychody otrzymane kasowo	60	13
Różnica – pozycja „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”	22	43

Od 1 stycznia 2018 roku w oparciu o przepisy ustawy z 30 listopada 1995 roku o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, udzielaniu premii gwarancyjnych oraz refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych, kredytobiorcy nabywać będą prawo do umorzenia w ciężar budżetu państwa pozostałego zadłużenia, co skutkować będzie sukcesywnym (do 2026 roku) całkowitym rozliczeniem zadłużeń z tytułu kredytów mieszkaniowych tzw. „starego” portfela. Bank prowadzi rozliczenia związane z wykupem odsetek od kredytów mieszkaniowych przez Budżet Państwa i z tego tytułu w I półroczu 2018 roku oraz w I półroczu 2017 roku otrzymał prowizję w wysokości 1 miliona PLN.

Od 1 stycznia 1996 roku Bank jest generalnym dystrybutorem znaków wartościowych, z którego tytułu otrzymuje prowizję od Budżetu Państwa – w I półroczu 2018 roku Bank otrzymał prowizję z tego tytułu w wysokości 1 miliona PLN, a w I półroczu 2017 roku wynosiły one 3 miliony PLN.

Dom Maklerski PKO Banku Polskiego SA pełni funkcję agenta emisji skarbowych obligacji detalicznych na podstawie umowy zawartej 11 lutego 2003 roku z Ministrem Finansów. Dom Maklerski PKO Banku Polskiego na podstawie tej umowy otrzymuje wynagrodzenie z tytułu pełnienia funkcji agenta emisji - w I półroczu 2018 roku wynosiło 35 milionów PLN, a w I półroczu 2017 roku wynosiło 24 miliony PLN.

ISTOTNE TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI ZE SKARBEM PAŃSTWA

Transakcje zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od rynkowych.

	Zaangażowanie bilansowe, w tym z tytułu kredytów i instrumentów dłużnych		Zaangażowanie pozabilansowe		Zobowiązanie z tytułu depozytów	
	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2018	31.12.2017	30.06.2018	31.12.2017
kontrahent 1	-	-	2 450	2 450	-	-
kontrahent 2	2 937	2 936	-	-	-	-
kontrahent 3	999	1 004	1 859	1 825	4	55
kontrahent 4	2 038	2 024	310	308	268	186
kontrahent 5	927	284	1 383	1 463	319	290
kontrahent 6	263	29	1 651	1 832	3 544	4 093
kontrahent 7	1	286	1 252	815	369	-
kontrahent 8	218	215	986	351	300	208
kontrahent 9	614	333	443	1 269	1	-
kontrahent 10	205	221	565	575	4	2

W I półroczu 2018 roku przychody z tytułu odsetek i prowizji z tytułu transakcji z wymienionymi wyżej 10 kontrahentami wyniosły 73 miliony PLN (w 2017 roku 13 milionów PLN), zaś koszty z tytułu odsetek wynosiły 16 milionów PLN (w 2017 roku 1 milion PLN). Odpowiednio na 30 czerwca 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku na powyższe należności nie zostały utworzone odpisy z tytułu utraty wartości metodą zindywidualizowaną.

Pozostałe transakcje z jednostkami powiązаныmi ze Skarbem Państwa obejmowały udzielone kredyty i pożyczki, linie kredytowe, udzielone gwarancje oraz złożone depozyty.

TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI KAPITAŁOWO

Wszystkie opisane poniżej transakcje ze wspólnymi przedsięwzięciami i jednostkami stowarzyszonymi zostały zawarte na warunkach nieodbiegających od warunków rynkowych. Terminy spłat transakcji mieszczą się w przedziale od jednego miesiąca do piętnastu lat.

30 CZERWCA 2018 ROKU/ PODMIOT	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	86	19	38	27
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	26	26	8	-
Bank Poczty SA	-	-	-	2
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	9	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	112	45	55	29

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2018 ROKU/ PODMIOT	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	196	168	54	54
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	2	2	-	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	198	170	54	54

31 GRUDNIA 2017 ROKU/ PODMIOT	Należności	w tym kredyty	Zobowiązania	Udzielone zobowiązania pozabilansowe
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	49	6	37	25
„Centrum Obsługi Biznesu” Sp. z o.o.	19	19	9	-
Bank Poczty SA	-	-	-	1
„Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych” Sp. z o.o.	-	-	16	-
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	68	25	62	26

ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2017 ROKU/ PODMIOT	Przychody ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji	Koszty ogółem	w tym z tytułu odsetek i prowizji
Centrum Elektronicznych Usług Płatniczych eService Sp. z o.o.	129	126	50	50
Razem wspólne przedsięwzięcia i jednostki stowarzyszone	129	126	50	50

TRANSAKcje Z JEDNOSTKAMI POWIĄZANYMI OSOBOWO

Na 30 czerwca 2018 i 31 grudnia 2017 roku jednostką powiązaną z Grupą Kapitałową poprzez kluczowy personel kierowniczy PKO Banku Polskiego SA bądź bliskich członków rodziny kluczowego personelu kierowniczego pozostawał jeden podmiot. W I półroczu 2018 roku oraz w I półroczu 2017 roku w Banku nie wystąpiły transakcje wzajemne z tym podmiotem.

ŚWIADCZENIA DLA KLUCZOWEGO PERSONELU KIEROWNICZEGO PKO BANKU POLSKIEGO SA

Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej otrzymane od Banku

WYNAGRODZENIA OTRZYMANE OD PKO BANKU POLSKIEGO SA (w tysiącach PLN)	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Rada Nadzorcza Banku	680	603
Zarząd ¹	8 826	12 293
Razem	9 506	12 896

¹ Pozycja obejmuje również wynagrodzenia członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2017 roku i w 2016 roku

13 marca 2017 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie (NWZ) podjęło uchwałę w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej zgłoszoną przez Skarb Państwa reprezentowany przez Ministra Rozwoju i Finansów wykonującego prawa z akcji Banku należących do Skarbu Państwa. Uchwała ta nakazała dostosować zasady wynagradzania członków Zarządu i Rady Nadzorczej PKO Banku Polskiego SA do przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Na podstawie przyjętej uchwały Rada Nadzorcza wprowadziła nowe zasady zatrudniania i wynagradzania członków Zarządu, które zostały określone w sposób zgodny z przepisami ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

22 czerwca 2017 roku powyższe zasady zostały wdrożone. Z członkami Zarządu zostały podpisane umowy o świadczenie usług, które zastąpiły dotychczasowe umowy o pracę i wypłacone świadczenia z tytułu zmiany stosunku pracy.

W I półroczu 2018 roku oraz w I półroczu 2017 roku żaden członek Zarządu nie otrzymał wynagrodzenia od jednostek powiązanych z Bankiem.

Wynagrodzenia dla członków zarządów i rad nadzorczych spółek zależnych Grupy Kapitałowej

WYNAGRODZENIA CZŁONKÓW ZARZĄDÓW I RAD NADZORCZYCH SPÓŁEK ZALÉŻNYCH GRUPY KAPITAŁOWEJ PKO BANKU POLSKIEGO SA (w tysiącach PLN)	01.01- 30.06.2018	01.01- 30.06.2017
Rada Nadzorcza	408	213
Zarząd	10 809	14 181
Razem	11 217	14 394

52. HIERARCHIA WARTOŚCI GODZIWEJ

ZASADY RACHUNKOWOŚCI ORAZ SZACUNKI I OCENY

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. cena wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny.

W zależności od kategorii klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych do danego poziomu hierarchii stosuje się przy tym różnorodne metody ustalania ich wartości godziwej.

POZIOM 1: CENY KWOTOWANE NA AKTYWNYCH RYNKACH

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest bezpośrednio w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań. Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe dla których istnieje aktywny rynek i dla których wartość godziwa ustalana jest w oparciu o wartość rynkową będącą ceną kupna:

- dłużne papiery wartościowe wyceniane do fixingu z platformy Bondspot lub serwisów informacyjnych Bloomberg oraz Reuters,
- dłużne i kapitałowe papiery wartościowe będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, w tym w portfelu Domu Maklerskiego,
- instrumenty pochodne będące przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

POZIOM 2: TECHNIKI WYCENY OPARTE NA OBSERWOWALNYCH DANYCH RYNKOWYCH

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośrednio (bazujące na cenach). Do tej kategorii Grupa Kapitałowa klasyfikuje instrumenty finansowe dla których brak jest aktywnego rynku:

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	METODA (TECHNIKA) WYCENY	OBSERWOWALNE DANE WEJŚCIOWE
POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE – CIRIS, IRS, FRA	Model zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o krzywe rentowności.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji FRA, IRS, basis swap.
POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE – OPCJE WALUTOWE, OPCJE NA STOPE PROCENTOWĄ, EGZOTYCZNE OPCJE EQUITY, TRANSAKcje FX FORWARD, FX SWAP	Model wyceny dla danego typu opcji walutowej. Model zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o krzywe rentowności dla transakcji FX forward, FX swap. Ceny egzotycznych opcji equity wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane z rynku (ceny rynkowe).	Krzywe rentowności budowane w oparciu o stawki rynku pieniężnego, rynkowe stawki punktów swapowych, płaszczyzny zmienności dla określonych par walutowych, walutowe kursy fixingowe NBP. W celu wyceny egzotycznych opcji equity wbudowanych w produkty strukturyzowane pozyskiwane są ceny rynkowe tych opcji.
BONY PIENIĘŻNE NBP	Metoda krzywej rentowności.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o dane rynku pieniężnego oraz rynku transakcji OIS.
OBLIGACJE KOMUNALNE EUR	Przyjęty model wyceny.	Stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS, rynku transakcji CDS, zmienność rynku opcji stopy procentowej.
OBLIGACJE KOMUNALNE PLN	Model krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.

OBLIGACJE KORPORACYJNE	Model krzywej rentowności oraz marży ryzyka.	Krzywe rentowności zbudowane w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego, rynku transakcji IRS.
TRANSAKcje SWAP COMMODITY	Model krzywej cen towarowych.	Krzywe cen towarowych, krzywe rentowności budowane w oparciu o stawki rynku pieniężnego, rynkowe stawki punktów swapowych.

POZIOM 3: POZOSTAŁE TECHNIKI WYCENY

Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku których dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne). Do tej kategorii Bank zaklasyfikował instrumenty finansowe, które są wyceniane według wewnętrznych modeli wyceny:

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ	METODA (TECHNIKA) WYCENY	CZYNNIK NIEOBSERWOWALNY
TYTUŁY UCZESTNICTWA W INSTYTUCJI WSPÓLNEGO INWESTOWANIA	Metoda wartości netto aktywów Funduszu (NAV - Net Asset Value), tj. wartość godziwa projektów inwestycyjnych (spółek) wchodzących w skład Funduszu, które podlegają co pół roku przeglądom lub badaniom przez biegłego rewidenta.	Wartość aktywów netto Funduszu
AKCJE VISA INC. SERII C UPRZYWILEJOWANE	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość rynkową notowanych akcji zwykłych Visa Inc. z uwzględnieniem dyskonta biorącego pod uwagę ograniczoną płynność akcji serii C oraz warunki zamiany akcji serii C na akcje zwykłe.	Dyskonto uwzględniające ograniczoną płynność akcji serii C oraz warunki zamiany akcji serii C na akcje zwykłe
AKCJE BIURA INFORMACJI KREDYTOWEJ SA	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki	Prognozowane wyniki spółki
UDZIAŁY W POLSKIM STANDARDZIE PŁATNOŚCI SP. Z O.O.	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki	Prognozowane wyniki spółki
UDZIAŁY W SOCIETY FOR WORLDWIDE FINANCIAL TELECOMMUNICATION CO-OPERATIVE SOCIETY	Wartość rynkowa udziałów oszacowana przez spółkę	Wartość rynkowa oszacowana przez spółkę
AKCJE KRAJOWEJ IZBY ROZLICZENIOWEJ SA	Oszacowanie wartości godziwej w oparciu o obecną wartość prognozowanych wyników spółki	Prognozowane wyniki spółki

UDZIAŁY W WAŁBRZYSKIEJ SPECJALNEJ STREFIE EKONOMICZNEJ „INVEST-PARK” SP Z O.O.	Ustalenie wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego skorygowanych aktywów netto	Wartość aktywów netto spółki
AKCJE WIELKOPOLSKIEJ GILDII ROLNO-OGRODNICZEJ SA	Ustalenie wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego skorygowanych aktywów netto	Wartość aktywów netto spółki
OBLIGACJE KORPORACYJNE	Model krzywej rentowności oraz marż ryzyka. Krzywa rentowności zbudowana jest w oparciu o stawki rynkowe, dane rynkowe rynku pieniężnego oraz rynku transakcji IRS.	Spread kredytowy (marże kredytowe wyznaczone w oparciu o marże pierwotne zmodyfikowane przez kwotowania indeksów kredytowych przypisanych do emitentów na podstawie ich ratingów oraz sektorów działalności).
KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	Metoda zdyskontowanych przepływów pieniężnych	Efektywna marża kredytowa

INFORMACJE FINANSOWE

AKTYWA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ 30.06.2018	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Instrumenty pochodne zabezpieczające	742	-	742	-
Pozostałe instrumenty pochodne	1 982	3	1 979	-
Papiery wartościowe	54 687	39 447	13 520	1 720
przeznaczone do obrotu	1 135	1 135	-	-
dłużne papiery wartościowe	1 111	1 111	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	17	17	-	-
certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	7	7	-	-
nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 303	2 823	105	375
dłużne papiery wartościowe	1 647	1 440	94	113
udziały i akcje w innych jednostkach – notowane na giełdach	196	196	-	-
udziały i akcje w innych jednostkach – nie notowane na giełdach	263	-	1	262
certyfikaty inwestycyjne, prawa do akcji, prawa poboru	1 197	1 187	10	-
wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	50 249	35 489	13 415	1 345
dłużne papiery wartościowe	50 249	35 489	13 415	1 345
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	988	-	-	988
nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	988	-	-	988
kredyty mieszkaniowe	31	-	-	31
kredyty gospodarcze	159	-	-	159
kredyty konsumpcyjne	798	-	-	798
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	58 399	39 450	16 241	2 708

ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ 30.06.2018	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Instrumenty pochodne zabezpieczające	440	-	440	-
Pozostałe instrumenty pochodne	2 141	3	2 138	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	2 581	3	2 578	-

AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE W WARTOŚCI GODZIWEJ NA DZIEŃ 31.12.2017	Wartość bilansowa	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Pozostałe techniki wyceny
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	431	429	2	-
Dłużne papiery wartościowe	405	403	2	-
Udziały i akcje w innych jednostkach	19	19	-	-
Certyfikaty inwestycyjne	7	7	-	-
Pochodne instrumenty finansowe	2 598	1	2 597	-
Instrumenty zabezpieczające	887	-	887	-
Instrumenty o charakterze handlowym	1 711	1	1 710	-
Instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 157	3 775	4 382	-
Dłużne papiery wartościowe	6 688	2 306	4 382	-
Jednostki uczestnictwa	1 469	1 469	-	-
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	43 651	34 236	7 249	2 166
Dłużne papiery wartościowe	43 192	34 152	7 249	1 791
Kapitałowe papiery wartościowe	203	80	-	123
Jednostki uczestnictwa w fundusze inwestycyjne oraz tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	256	4	-	252
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	54 837	38 441	14 230	2 166
Pochodne instrumenty finansowe	2 740	-	2 740	-
Instrumenty zabezpieczające	204	-	204	-
Instrumenty o charakterze handlowym	2 536	-	2 536	-
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej razem	2 740	-	2 740	-

W I półroczu 2018 roku oraz w 2017 roku nie wystąpiły transfery pomiędzy poziomami wartości godziwej.

Począwszy od 2018 roku na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej Grupa ujmuje kredyty i pożyczki udzielone klientom nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Kredyty te w poprzednich okresach były wyceniane metodą zamortyzowanego kosztu.

W związku z wdrożeniem MSSF 9, na poziomie 3 hierarchii wartości godziwej wykazane zostały również następujące instrumenty kapitałowe:

- Akcje Biura Informacji Kredytowej SA
- Udziały w Polskim Standardzie Płatności Sp. z o.o.
- Udziały w Society For Worldwide Interbank Financial Telecommunication Co-operative Society
- Akcje Krajowej Izby Rozliczeniowej SA
- Akcje Wielkopolskiej Gildii Rolno-Ogrodniczej SA
- Udziały w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej „Invest – Park” Sp. z o.o.

WPŁYW PARAMETRÓW ESTYMOWANYCH NA WYCENĘ DO WARTOŚCI GODZIWEJ INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH NA POZIOMIE 3	30.06.2018		31.12.2017	
	Wartość godziwa według scenariusza pozytywnego		Wartość godziwa według scenariusza negatywnego	
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat				
Kredyty i pożyczki udzielone klientom ¹	1 017	960		
Akcje Visa Inc. ²	155	128		
Inwestycje kapitałowe ³	119	107		
Obligacje korporacyjne ⁴	113	113		
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite				
Obligacje korporacyjne ⁴	1 348	1 342		
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży				
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania ⁵			264	239
Akcje Visa Inc. ²			129	103
Obligacje korporacyjne ⁴			1 799	1 783

¹ Scenariusz zakładający zmianę stopy dyskontowej o +/- 0,5 p.p

² Scenariusz zakładający współczynnik z tytułu dyskonta dot. przyszłych warunków zamiany akcji serii C na akcje zwykłe na poziomie odpowiednio 0%/100%

³ Scenariusz zakładający zmianę prognozowanych wyników/aktywów netto spółki o +/- 5%

⁴ Scenariusz zakładający zmianę spreadu kredytowego o +/-10%

⁵ Scenariusz zakładający odpowiednio wzrost/spadek wartości aktywów netto Funduszu o +/- 5%

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie zmian w okresie wartości godziwej instrumentów finansowych na poziomie 3

UZGODNIENIE ZMIAN W TRAKCIE OKRESÓW WARTOŚCI GODZIWEJ NA POZIOMIE 3 HIERARCHII WARTOŚCI GODZIWEJ	01.01-30.06.2018	01.01-30.06.2017
Bilans otwarcia na początek okresu	2 166	3 374
Zastosowanie MSSF 9 po raz pierwszy	1 186	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 070	
Instrumenty kapitałowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	116	
Bilans otwarcia na początek okresu - przekształcony	3 352	
Różnice kursowe	17	(24)
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	7	(13)
Pozostałe instrumenty kapitałowe	10	(11)
Zwiększenie zaangażowania w instrumenty kapitałowe	1	-
Objęcie nowej emisji udziałów w instytucji wspólnego inwestowania	-	10
Emisje i wykupy obligacji korporacyjnych	(324)	(443)
Obniżenie zaangażowania kapitałowego w instytucji wspólnego inwestowania	(47)	(39)
Sprzedaż tytułów uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	(217)	-
Spisanie/spłata kredytów w trakcie okresu	(82)	
Nieprzeznaczonych do obrotu obowiązkowo wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	(82)	
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	17	-
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania	6	-
Pozostałe instrumenty kapitałowe	11	-
Zmiana wyceny ujęta w innych dochodach całkowitych	(9)	43
Obligacje korporacyjne	(9)	20
Tytuły uczestnictwa w instytucji wspólnego inwestowania		(1)
Akcje Visa Inc.		24
Stan na koniec okresu	2 708	2 921

53. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE, KTÓRE W SKONSOLIDOWANYM SPRAWOZDANIU Z SYTUACJI FINANSOWEJ NIE SĄ PREZENTOWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

	poziom hierarchii wartości godziwej	metoda wyceny	30.06.2018	
			wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	9 973	9 973
Należności od banków			4 973	4 973
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 973	4 973
Papiery wartościowe			6 478	6 480
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	6 478	6 480
dłużne papiery wartościowe (obligacje skarbowe)	1	kwotowania rynkowe	1 982	1 984
dłużne papiery wartościowe (obligacje korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 065	2 065
dłużne papiery wartościowe (obligacje komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 431	2 431
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			206 605	203 842
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	206 605	203 842
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	109 334	105 251
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	58 090	56 861
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	24 826	27 416
transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	624	624
należności z tytułu leasingu finansowego	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	13 731	13 690
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem	3 090	3 090
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	5	5
Zobowiązania wobec banków			2 090	2 088
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 090	2 088
Zobowiązania wobec klientów			219 208	219 144
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	219 208	219 144
zobowiązania wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	153 655	153 592
zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	49 287	49 286
zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 003	11 003
otrzymane kredyty i pożyczki	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 643	3 643
Zobowiązania z tytułu produktów ubezpieczeniowych	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 620	1 620
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych			28 079	28 227
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane przepływy pieniężne	28 079	28 227
Zobowiązania podporządkowane			2 730	2 730
wyceniane według zamortyzowanego kosztu	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 730	2 730
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	3 367	3 367

	poziom hierarchii wartości	metoda wyceny	31.12.2017 wartość bilansowa	wartość godziwa
Kasa, środki w Banku Centralnym	nd	wartość wymaganej zapłaty	17 810	17 810
Należności od banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	5 233	5 233
Kredyty i pożyczki udzielone klientom			205 629	203 256
kredyty mieszkaniowe	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	106 191	101 998
kredyty gospodarcze	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	56 792	56 761
kredyty konsumpcyjne	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	24 590	26 407
dłużne papiery wartościowe			4 368	4 368
dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 855	1 855
dłużne papiery wartościowe (komunalne)	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	2 513	2 513
transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	902	902
należności z tytułu leasingu finansowego	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	12 786	12 820
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	1	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 812	1 816
Inne aktywa finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości	2 377	2 377
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	2	wartość wymaganej zapłaty	6	6
Zobowiązania wobec innych banków	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	4 558	4 558
Zobowiązania wobec klientów			218 800	218 735
wobec podmiotów gospodarczych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	52 667	52 666
wobec jednostek budżetowych	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	11 409	11 409
wobec ludności	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	151 161	151 097
otrzymane kredyty i pożyczki	3	zdyskontowane przepływy pieniężne	3 563	3 563
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	1, 2	kwotowania rynkowe/ zdyskontowane	23 932	24 226
Zobowiązania podporządkowane	2	zdyskontowane przepływy pieniężne	1 720	1 720
Inne zobowiązania finansowe	3	wartość wymaganej zapłaty	4 129	4 129

54. KOMPENSOWANIE AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH

Grupa Kapitałowa kompensuje aktywa i zobowiązania finansowe i wykazuje je w sprawozdaniu z sytuacji finansowej netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesna realizacja danego składnika aktywów i uregulowanie zobowiązania. Z zapisów paragrafu 42 MSR 32 wynika między innymi, że aby kompensata była możliwa, tytuł prawny nie może być uwarunkowany wystąpieniem określonego zdarzenia w przyszłości.

Grupa Kapitałowa zawiera porozumienia dotyczące kompensowania, czyli umowy ISDA (International Swaps and Derivatives Association Master Agreements) oraz GMRA (Global Master Repurchase Agreement), które umożliwiają kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych (końcowe potrącenie i rozliczenie transakcji, tzw. close out netting) w przypadku zaistnienia przypadku naruszenia w stosunku do którejś ze stron umowy. Umowy te mają szczególne znaczenie dla ograniczania ryzyka związanego z instrumentami pochodnymi, gdyż umożliwiają kompensowanie zarówno wymagalnych (redukcja ryzyka rozliczeniowego), jak i niewymagalnych zobowiązań stron (redukcja ryzyka przedrocznicowego). Umowy te nie spełniają jednak wymogów określonych w MSR 32, gdyż tytuł kompensaty uwarunkowany jest wystąpieniem określonego zdarzenia w przeszłości (przypadki naruszenia).

Dodatkowym zabezpieczeniem ekspozycji wynikającej z instrumentów pochodnych są depozyty zabezpieczające składane przez kontrahentów w ramach realizacji umów CSA (Credit Support Annex).

55. AKTYWA STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ ORAZ PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE

NALEŻNOŚCI STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKЦИИ SEKURYZYKACJI WIERZYTELNOŚCI LEASINGOWYCH

Na 30 czerwca 2018 roku wartość należności stanowiących przedmiot transakcji sekurytyzacji wierzytelności leasingowych wyniosła 996 milionów PLN. Stanowią one zabezpieczenie zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spółki celowej ROOF Poland Leasing 2014 DAC. Sekurytyzowane wierzytelności leasingowe prezentowane są w aktywach Grupy Kapitałowej z uwagi na niespełnienie warunków wyłączenia składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Grupa Kapitałowa nie ma bowiem obowiązku wypłaty kwot ostatecznym odbiorcom – nabywcom dłużnych papierów wartościowych, dopóki nie otrzyma odpowiadających im kwot od leasingobiorców z tytułu umów, z których wierzytelności są przedmiotem programu sekurytyzacji. Dodatkowo nie jest spełniony warunek niezwłocznego przekazywania przepływów pieniężnych ze składnika sekurytyzowanych aktywów. W okresie od uruchomienia transakcji sekurytyzacji w grudniu 2014 roku do 31 grudnia 2017 roku obowiązywał okres rewolwingowy, w czasie którego Grupa mogła sprzedawać niewymagalne na dzień sprzedaży wierzytelności wynikające z umów leasingowych do łącznej wartości 1 475 milionów PLN w miejsce spłacanych należności leasingowych. Dodatkowo, Grupa rozlicza się z nabywcami papierów wartościowych w okresach kwartalnych, podczas gdy typowym okresem rozliczeniowym w sekurytyzowanych umowach leasingu są okresy miesięczne. Od stycznia 2018 roku program sekurytyzacji wszedł w fazę amortyzacji.

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU TRANSAKЦИИ Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Do aktywów finansowych, których Grupa Kapitałowa nie wyłącza ze sprawozdania finansowego, należy zaliczyć aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu (obligacje skarbowe).

WARTOŚĆ BILANSOWA	30.06.2018	31.12.2017
Dłużne papiery wartościowe	-	48
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	-	48
Pozycja netto	-	-

ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU UJEMNEJ WYCENY INSTRUMENTÓW POCHODNYCH

Środki pieniężne na lokatach w bankach zawierają aktywa będące zabezpieczeniem zobowiązań własnych, w tym rozliczenia z tytułu ujemnej wyceny instrumentów pochodnych. Wartość tych aktywów na 30 czerwca 2018 roku wynosiła 633 miliony PLN (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 558 milionów PLN).

WSTĘPNY DEPOZYT ROZLICZENIOWY KDPW

Dom Maklerski utrzymuje obligacje w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych stanowiące zabezpieczenie rozliczeń transakcji z Izbą Rozliczeniową.

WARTOŚĆ BILANSOWA/WARTOŚĆ GODZIWA	30.06.2018	31.12.2017
Wartość depozytu	10	10
Wartość nominalna zabezpieczenia	10	10
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Wartość bilansowa zabezpieczenia	8	11

FUNDUSZ OCHRONY ŚRODKÓW GWARANTOWANYCH

	30.06.2018	31.12.2017
Wartość funduszu	1 060	1 133
Wartość nominalna zabezpieczenia	1 100	1 200
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2024	25.01.2024
Wartość bilansowa zabezpieczenia	1 101	1 193

Aktywami stanowiącymi zabezpieczenie funduszu są obligacje skarbowe z terminem wykupu zapewniającym zabezpieczenie wartości bilansowej przez okres określony ustawą z 10 czerwca 2016 roku o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Fundusz jest powiększany lub pomniejszany 1 lipca każdego roku odpowiednio do wysokości sumy stanowiącej podstawę obliczenia kwoty rezerwy obowiązkowej. Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych.

ŚRODKI STANOWIĄCE ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ DO ZAPŁATY SKŁADEK WNOSZONYCH DO BANKOWEGO FUNDUSZU GWARANCYJNEGO

	30.06.2018	31.12.2017
Wartość składki wnoszonej w formie zobowiązań do zapłaty	160	120
Wartość nominalna aktywów w które ulokowano środki odpowiadające zobowiązaniom	223	175
Rodzaj zabezpieczenia	obligacje skarbowe	obligacje skarbowe
Termin wykupu zabezpieczenia	25.01.2024	25.01.2024
Wartość bilansowa zabezpieczenia	224	174

Począwszy od 2017 roku wartość składek wnoszonych w formie zobowiązań do zapłaty stanowi 30% składek na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego („BFG”) na fundusz gwarantowania depozytów lub fundusz przymusowej restrukturyzacji banków. Aktywami stanowiącymi zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty są obligacje skarbowe zablokowane na rzecz BFG, w wysokości zapewniającej utrzymanie stosunku wartości praw majątkowych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty do kwoty zobowiązań do zapłaty na poziomie nie niższym niż 110%. Wartość praw majątkowych stanowiących pokrycie zobowiązań do zapłaty dla celów ustalenia minimalnego poziomu stosunku wartości aktywów do wielkości zobowiązań do zapłaty określa się według wartości ustalonej na podstawie ostatniego kursu fixingowego z danego dnia z elektronicznego rynku skarbowych papierów wartościowych organizowanego przez ministra właściwego do spraw budżetu, przy czym wartość tę powiększa się o odsetki należne na dzień wyceny, chyba że wartość odsetek została uwzględniona w tym kursie.

Środki te traktowane są jako aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań własnych, nie mogą być przedmiotem zastawu, nie mogą być obciążane w jakikolwiek sposób, nie podlegają egzekucji sądowej i administracyjnej ani nie wchodzi do masy upadłości. Wartość środków stanowiących zabezpieczenie zobowiązań do zapłaty składek wnoszonych na rzecz BFG będzie ulegała zwiększeniu w terminach wnoszenia składek na fundusz gwarantowania depozytów (w okresach kwartalnych) oraz na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków (w III kwartale danego roku) w wysokości nie wyższej niż 30% wartości składki ustalonej przez BFG. Wartość środków może ulec zmniejszeniu w przypadku otrzymania przez Bank wezwania BFG do przekazania w formie pieniężnej środków odpowiadających zobowiązaniom do zapłaty.

OGRANICZENIA PRAWA DOTYCZĄCE TYTUŁU PRAWNEGO GRUPY KAPITAŁOWEJ

W okresie 6 miesięcy zakończonym 30 czerwca 2018 roku oraz w roku zakończonym 31 grudnia 2017 roku nie występowały wartości niematerialne ani rzeczowe aktywa trwałe, do których tytuł prawny Grupy Kapitałowej podlegał ograniczeniu oraz stanowiące zabezpieczenie zobowiązań.

PRZENIESIONE AKTYWA FINANSOWE

Na 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa nie posiadała przeniesionych aktywów finansowych, które są wyłączone ze sprawozdania finansowego w całości, dla których Grupa Kapitałowa utrzymuje zaangażowanie w tych aktywach.

56. DZIAŁALNOŚĆ POWIERNICZA

Bank jest bezpośrednim uczestnikiem Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych oraz Rejestru Papierów Wartościowych (NBP). Bank prowadzi rachunki papierów wartościowych oraz obsługuje transakcje na rynku krajowym i rynkach zagranicznych, świadczy usługi powiernictwa i pełni funkcję depozytariusza dla funduszy emerytalnych i inwestycyjnych. Aktywa przechowywane przez Bank w ramach świadczenia usług powierniczych, ze względu na niespełnienie definicji składnika aktywów Grupy Kapitałowej, nie zostały wykazane w niniejszym skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

CELE I ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

57. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z najważniejszych procesów wewnętrznych zarówno w PKO Banku Polskim SA, jak i w pozostałych podmiotach Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA. Zarządzanie ryzykiem ma na celu zapewnienie rentowności działalności biznesowej, przy zapewnieniu kontroli poziomu ryzyka i jego utrzymaniu w ramach przyjętej przez Bank i Grupę Kapitałową tolerancji na ryzyko i systemu limitów w zmieniającym się otoczeniu makroekonomicznym i prawnym. Poziom ryzyka stanowi ważny składnik procesu planistycznego.

W Grupie Kapitałowej zidentyfikowane zostały ryzyka, które podlegają zarządzaniu i część z nich uznana jest za istotne. Ocenę istotności ryzyka występującego w działalności Banku i Grupy Kapitałowej przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku. Ocena ta może być przeprowadzona częściej, w szczególności w przypadku istotnej zmiany zakresu działalności lub profilu ryzyka Banku, podmiotu Grupy Kapitałowej lub Grupy Kapitałowej. Przy określaniu kryteriów uznawania danego rodzaju ryzyka za istotne uwzględniany jest wpływ istotności tego ryzyka zarówno na działalność Banku, jak i Grupy Kapitałowej. Podczas oceny istotności ryzyka Banku i Grupy Kapitałowej określa się katalog ryzyk istotnych na poziomie Banku oraz Grupy Kapitałowej. Grupa Kapitałowa uznaje za istotne: ryzyko kredytowe niewypłacalności, ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej, ryzyko płynności, w tym ryzyko finansowania, ryzyko operacyjne, ryzyko biznesowe, ryzyko zmian makroekonomicznych oraz ryzyko modeli. Podmioty Grupy Kapitałowej mogą uznać za istotne w tych podmiotach inne rodzaje ryzyka niż wymienione poniżej z uwzględnieniem specyfiki i skali swojej działalności oraz rynku, na którym podmiot prowadzi działalność. Dla tych rodzajów ryzyka Bank weryfikuje istotność ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej. Podmioty Grupy Kapitałowej uczestniczą w ocenie istotności rodzajów ryzyka inicjowanej przez podmiot dominujący i ocenianej na poziomie Grupy Kapitałowej.

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej za rok 2017 oraz w raporcie Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłoszeniu Grupy Kapitałowej według stanu na 31 grudnia 2017 roku opisane zostały szczegółowo dla poszczególnych rodzajów ryzyka elementy systemu zarządzania ryzykiem: definicja ryzyka, cel zarządzania określonym ryzykiem, identyfikacja ryzyka, pomiar i ocena, kontrola, prognozowanie i monitorowanie, raportowanie i działania zarządcze dla zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka.

CEL ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Celem zarządzania ryzykiem poprzez dążenie do utrzymywania poziomu ryzyka w ramach przyjętego poziomu tolerancji jest:

- ochrona wartości kapitału akcjonariuszy,
- ochrona depozytów klientów,
- wsparcie Grupy Kapitałowej w prowadzeniu efektywnej działalności.

Cele zarządzania ryzykiem osiąga się w szczególności poprzez zapewnianie właściwej informacji o ryzyku, tak aby decyzje mogły być podejmowane z pełną świadomością poszczególnych rodzajów ryzyka, jakie ze sobą niosą.

KLUCZOWE ZASADY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem w Grupie Kapitałowej opiera się w szczególności na następujących zasadach:

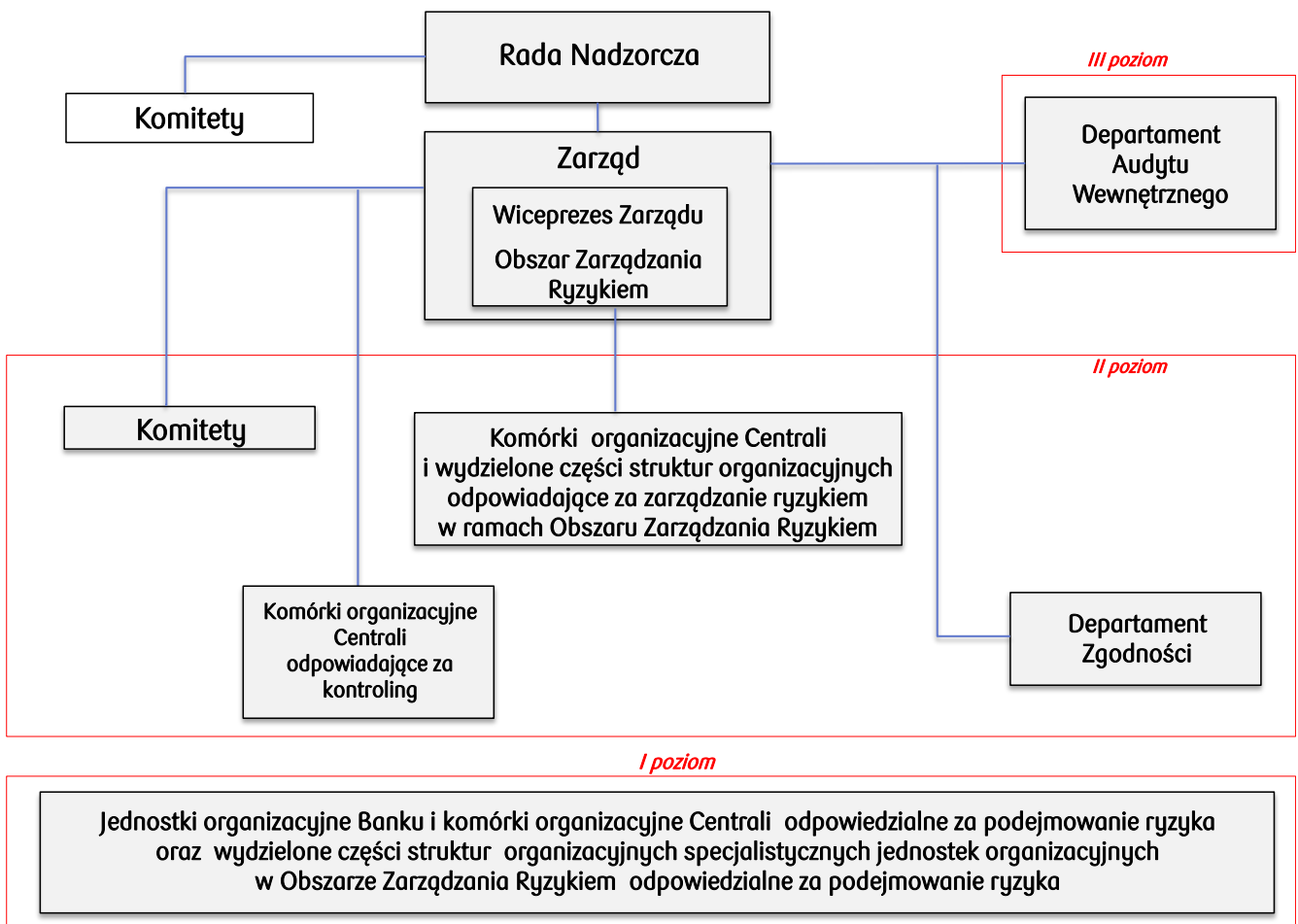
- 1) Grupa Kapitałowa zarządza wszystkimi zidentyfikowanymi rodzajami ryzyka,
- 2) proces zarządzania ryzykiem wspiera realizację strategii Grupy przy zachowaniu zgodności ze strategią zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie poziomu tolerancji na ryzyko,
- 3) proces zarządzania ryzykiem jest odpowiedni do skali działalności oraz do istotności, skali i złożoności danego ryzyka i na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka,
- 4) metody identyfikacji, pomiaru lub oceny, monitorowania i zarządzania ryzykiem są adekwatne do poziomu tolerancji na ryzyko przyjętego przez Grupę. Istotne rodzaje ryzyka, na które narażona jest Grupa, identyfikuje się odpowiednio przy podejmowaniu decyzji biznesowych,
- 5) metody zarządzania ryzykiem (w szczególności modele i ich założenia) oraz systemy pomiaru lub oceny ryzyka są dostosowane do skali i złożoności ryzyka, aktualnie prowadzonej i planowanej działalności Grupy Kapitałowej i otoczenia, w którym Grupa Kapitałowa działa oraz okresowo weryfikowane i walidowane,

- 6) Zarząd określa rodzaje ryzyka podlegające zarządzaniu oraz komórki organizacyjne Centrali i specjalistyczne jednostki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie tymi rodzajami ryzyka,
- 7) Grupa alokuje zasoby niezbędne do efektywnego zarządzania ryzykiem,
- 8) Grupa opracowuje plany awaryjne na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowych, które mogą szczególnie istotnie wpłynąć na funkcjonowanie Grupy, w szczególności plany awaryjne wymagane przez powszechnie obowiązujące przepisy prawa oraz przepisy wewnętrzne Grupy,
- 9) plany finansowe, kapitałowe i strategiczne weryfikuje się i ocenia w zakresie generowanego poziomu ryzyka,
- 10) proces zarządzania danym rodzajem ryzyka oraz adekwatnością kapitałową jest uregulowany odpowiednio do stopnia złożoności i istotności tego ryzyka w przepisach wewnętrznych Grupy dotyczących zasad zarządzania tym rodzajem ryzyka oraz zasad zarządzania adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

ORGANIZACJA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem Grupy Kapitałowej. W ramach tego nadzoru Bank ocenia systemy zarządzania ryzykiem w podmiotach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej. Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych Banku.

Organizacja zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA przedstawiona jest na poniższym schemacie:

System zarządzania ryzykiem nadzorowany jest przez Radę Nadzorczą, która kontroluje i ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza ocenia czy elementy systemu zarządzania ryzykiem służą zapewnieniu prawidłowości procesu wyznaczania i realizacji szczegółowych celów Grupy. W szczególności ocenia, czy system stosuje sformalizowane zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka i zasady zarządzania ryzykiem oraz sformalizowane procedury mające na celu identyfikację, pomiar lub szacowanie oraz monitorowanie ryzyka występującego w działalności Grupy, uwzględniające również przewidywany poziom ryzyka w przyszłości.

Rada Nadzorcza weryfikuje, czy w ramach systemu zarządzania ryzykiem stosowane są sformalizowane limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz czy przyjęty system sprawozdawczości zarządczej umożliwia monitorowanie poziomu ryzyka. Rada ocenia czy system zarządzania ryzykiem jest na bieżąco dostosowywany do nowych czynników i źródeł ryzyka. Radę Nadzorczą wspierają m.in. następujące komitety: Komitet ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej, Komitet ds. Ryzyka Rady Nadzorczej i Komitet Audytu Rady Nadzorczej.

Zarząd PKO Banku Polskiego SA w zakresie zarządzania ryzykiem odpowiada za strategiczne zarządzanie ryzykiem, w tym za nadzorowanie, kontrolowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez Grupę w zakresie zarządzania ryzykiem. Podejmuje najważniejsze decyzje mające wpływ na profil ryzyka Grupy oraz uchwała przepisy wewnętrzne Grupy dotyczące zarządzania ryzykiem. W zarządzaniu ryzykiem Zarząd wspierają następujące komitety działające w Banku:

- 1) Komitet Ryzyka (KR),
- 2) Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami (KZAP),
- 3) Komitet Kredytowy Banku (KKB),
- 4) Komitet Ryzyka Operacyjnego (KRO).

System zarządzania ryzykiem jest realizowany na trzech, wzajemnie niezależnych poziomach:

PIERWSZY POZIOM tworzą struktury organizacyjne zarządzające produktem, realizujące sprzedaż produktów i obsługę klientów oraz inne struktury realizujące zadania operacyjne generujące ryzyko funkcjonujące na podstawie przepisów wewnętrznych. Funkcja jest realizowana we wszystkich jednostkach organizacyjnych Banku, w komórkach organizacyjnych Centrali i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku. Jednostki i komórki organizacyjne Centrali implementują zaprojektowane przez jednostki i komórki organizacyjne Centrali usytuowane na drugim poziomie odpowiednie mechanizmy kontroli ryzyka, w tym zwłaszcza limity oraz zapewniają ich przestrzeganie poprzez odpowiednie mechanizmy kontrolne. Jednocześnie podmioty Grupy Kapitałowej Banku obowiązują zasada spójności i porównywalności oceny i kontroli ryzyka w Banku oraz w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku, z uwzględnieniem specyfiki działalności podmiotu oraz rynku, na którym prowadzi działalność,

DRUGI POZIOM obejmuje działalność komórki do spraw zgodności oraz identyfikację, pomiar, ocenę lub kontrolę, monitorowanie i raportowanie istotnych rodzajów ryzyka, a także stwierdzanych zagrożeń i nieprawidłowości – zadania realizowane są przez wyspecjalizowane struktury organizacyjne działające na podstawie obowiązujących przepisów wewnętrznych Banku. Celem tych struktur jest zapewnienie żeby działania realizowane na pierwszym poziomie były właściwie uregulowane w przepisach wewnętrznych Banku i skutecznie ograniczały ryzyko, wspierały pomiar, ocenę i analizę ryzyka oraz efektywność działalności. Funkcja realizowana jest w szczególności w Obszarze Zarządzania Ryzykiem, Departamencie Zgodności i właściwych komitetach. Drugi poziom wspiera podejmowanie działań mających na celu eliminację niekorzystnych odchyłeń od planu finansowego w zakresie wielkości wpływających na ujęte w planie finansowym ilościowe strategiczne limity tolerancji na ryzyko. Działania te realizuje się w szczególności w komórkach organizacyjnych Centrali odpowiadających za controlling.

TRZECI POZIOM stanowi audyt wewnętrzny, realizujący niezależne audyty elementów systemu zarządzania Bankiem, w tym systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej. Audyt wewnętrzny funkcjonuje odrębnie od pierwszego i drugiego poziomu i może wspierać realizowane tam działania poprzez konsultacje, ale bez możliwości wpływu na podejmowane decyzje.

Niezależność poziomów polega na zachowaniu organizacyjnej odrębności w następujących płaszczyznach:

- funkcja drugiego poziomu w zakresie tworzenia rozwiązań systemowych jest niezależna od funkcji pierwszego poziomu,
- funkcja trzeciego poziomu jest niezależna od funkcji pierwszego i drugiego poziomu,
- funkcja zarządzania ryzykiem braku zgodności podlega Wiceprezesowi Zarządu Nadzorującemu Obszar Prawny i Zgodności.

Struktura organizacyjna Banku dostosowana jest do wielkości i profilu ponoszonego przez Bank ryzyka w celu zapewnienia efektywności zarządzania tym ryzykiem oraz uniknięcia konfliktów interesów. Na zakres odpowiedzialności i poziom niezależności struktur organizacyjnych z wyłączeniem komórek audytu wewnętrznego i do spraw zgodności, wpływ ma istotność i poziom ryzyka związanego z działalnością Banku.

Bank sprawuje nadzór nad funkcjonowaniem poszczególnych podmiotów Grupy Kapitałowej Banku. W ramach tego nadzoru Bank nadzoruje systemy zarządzania ryzykiem w podmiotach oraz wspiera ich rozwój, jak również uwzględnia poziom ryzyka działalności poszczególnych podmiotów w ramach systemu monitorowania i raportowania ryzyka na poziomie Grupy Kapitałowej Banku.

Zasady i sposób oceny poszczególnych rodzajów ryzyka w podmiotach Grupy Kapitałowej określają przepisy wewnętrzne. Podmioty Grupy Kapitałowej Banku tworzą i aktualizują przepisy wewnętrzne dotyczące zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka po zasięgnięciu opinii Banku i z uwzględnieniem rekomendacji formułowanych przez Bank oraz z uwzględnieniem postanowień Strategii zarządzania ryzykiem w PKO Banku Polskim SA i Grupie Kapitałowej Banku. Przepisy wewnętrzne podmiotów Grupy Kapitałowej Banku dotyczące zarządzania ryzykiem uwzględniają:

- 1) zasadę spójności i porównywalności oceny ryzyka poszczególnych rodzajów ryzyka w Banku i podmiotach Grupy Kapitałowej Banku,
- 2) zakres i rodzaj powiązań podmiotów wchodzących w skład Grupy Kapitałowej Banku,
- 3) specyfikę i skalę działalności podmiotu Grupy Kapitałowej Banku oraz rynku, na którym prowadzi działalność,
- 4) rodzaje ryzyka podlegające zarządzaniu w podmiotach Grupy Kapitałowej Banku wynikające ze specyfiki ich działalności.

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem w podmiotach Grupy Kapitałowej jest realizowany w szczególności poprzez zaangażowanie komórek organizacyjnych Centrali i specjalistycznych jednostek organizacyjnych lub właściwych komitetów działających w Banku w opiniowanie transakcji spółek Grupy Kapitałowej zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku. Nie rzadziej niż raz w roku ustalana jest lista podmiotów, które mają istotny wpływ na profil ryzyka Grupy Kapitałowej. Dla tych podmiotów zgodnie z odrębnymi przepisami wewnętrznymi Banku określa się podejście dotyczące minimalnych ilościowych strategicznych limitów tolerancji na poszczególne ryzyka specyficzne dla danej spółki oraz sposób ich raportowania.

SPECYFICZNE DZIAŁANIA W ZAKRESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM W GRUPIE KAPITAŁOWEJ PODJĘTE W I PÓŁROCZU 2018 ROKU

Priorytetem Grupy Kapitałowej jest utrzymanie silnej pozycji kapitałowej, w tym efektywne zarządzanie adekwatnością kapitałową, utrzymywanie stabilnych źródeł finansowania, które stanowią podstawę stabilnego rozwoju działalności biznesowej, wspieranie polskiej przedsiębiorczości, satysfakcja klienta, zaangażowanie się w kreowanie nowych standardów w skali rynku, przeciwdziałanie cyberzagrożeniom, przy równoczesnym utrzymaniu priorytetów w zakresie efektywności działania, skutecznej kontroli kosztów oraz odpowiedniej oceny i poziomu ryzyka.

W tym celu w I półroczu 2018 roku przeprowadzone zostały następujące działania:

- 1) 8 lutego 2018 roku Bank dokonał całkowitej wcześniejszej spłaty linii kredytowej udzielonej przez Nordea Bank AB (publ) na podstawie umowy z 1 kwietnia 2014 roku. O zawarciu umowy z Nordea Bank AB (publ) i warunkach na jakich została zawarta Bank informował w raporcie bieżącym nr 26/2014. Linia kredytowa pierwotnie była udzielona na okres 7 lat, a tym samym Bank dokonał jej przedterminowej spłaty 3 lata przed pierwotnym terminem zapadalności,
- 2) 8 marca 2018 roku Komisja Nadzoru Finansowego wyraziła zgodę na przeznaczenie środków uzyskanych z emisji obligacji podporządkowanych przeprowadzonej 5 marca 2018 roku o łącznej wartości nominalnej 1 000 000 000 PLN, na podwyższenie kapitału Tier 2 Banku na podstawie art. 127 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego w związku z art. 63 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012,
- 3) 18 maja 2018 roku Bank zamienił zapadające własne obligacje krótkoterminowe w kwocie 650 milionów PLN na obligacje o terminie wymagalności 6 miesięcy w tej samej kwocie,
- 4) PKO Bank Hipoteczny SA przeprowadził trzy emisje listów zastawnych, w tym jedną denominowaną w walucie EUR o wartości nominalnej 500 milionów EUR z terminem zapadalności określonym na 24 stycznia 2024 roku oraz dwie złotowe emisje listów zastawnych o łącznej wartości nominalnej 800 milionów PLN z terminem wykupu w latach 2022-2024,
- 5) Bank uczestniczy w kolejnej edycji europejskich testów warunków skrajnych przeprowadzanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA). EBA planuje opublikować wyniki testów warunków skrajnych w terminie do 2 listopada 2018 roku.

58. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM KREDYTOWYM

MAKSYMALNE NARAŻENIE NA RYZYKO – INSTRUMENTY FINANSOWE, DLA KTÓRYCH NIE MAJĄ ZASTOSOWANIA WYMOGI ZWIĄZANE Z UTRATĄ WARTOŚCI

MAKSYMALNE NARAŻENIE NA RYZYKO KREDYTOWE - BILANSOWE INSTRUMENTY FINANSOWE, DLA KTÓRYCH NIE MAJĄ ZASTOSOWANIA WYMOGI ZWIĄZANE Z UTRATĄ WARTOŚCI	30.06.2018
Instrumenty pochodne zabezpieczające	742
Pozostałe instrumenty pochodne	1 982
Papiery wartościowe:	4 438
przeznaczone do obrotu	1 135
nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	3 303
Kredyty i pożyczki udzielone klientom nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	988
mieszkaniowe	31
gospodarcze	159
konsumpcyjne	798
Razem	8 150

MAKSYMALNE NARAŻENIE NA RYZYKO KREDYTOWE - BILANSOWE INSTRUMENTY FINANSOWE, DLA KTÓRYCH NIE MAJĄ ZASTOSOWANIA WYMOGI ZWIĄZANE Z UTRATĄ WARTOŚCI	31.12.2017
Instrumenty pochodne zabezpieczające	887
Pozostałe instrumenty pochodne	1 711
Papiery wartościowe:	8 588
przeznaczone do obrotu	431
instrumenty finansowe przy początkowym ujęciu wyznaczone jako wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	8 157
Razem	11 186

PRZETERMINOWANE AKTYWA FINANSOWE PODLEGAJĄCE UTRACIE WARTOŚCI LUB KTÓRE UTRACIŁY WARTOŚĆ

PRZETERMINOWANIE EKSPOZYCJI 30.06.2018	Aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)				Aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)				Aktywa zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)				RAZEM PRZETERMINOWANIE EKSPOZYCJI
	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	2 481	16	-	2 497	1 709	736	-	2 445	297	270	2 465	3 032	7 974
kredyty	1 788	4	-	1 792	846	390	-	1 236	222	178	2 305	2 705	5 733
mieszkaniowe	494	-	-	494	571	201	-	772	57	75	451	583	1 849
gospodarcze	1 032	4	-	1 036	141	88	-	229	132	62	1 476	1 670	2 935
konsumpcyjne	262	-	-	262	134	101	-	235	33	41	378	452	949
należności z tytułu leasingu finansowego	693	12	-	705	863	346	-	1 209	75	92	160	327	2 241
Inne aktywa finansowe	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Razem netto	2 481	17	-	2 498	1 709	736	-	2 445	297	270	2 465	3 032	7 975

PRZETERMINOWANIE EKSPOZYCJI 31.12.2017	do 30 dni	powyżej 30 dni do 90 dni	powyżej 90 dni	RAZEM
Dłużne papiery wartościowe:	-	-	3	3
obligacje korporacyjne walutowe	-	-	3	3
Należności od banków	-	-	1	1
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	4 541	976	2 765	8 282
kredyty	2 762	606	2 639	6 007
mieszkaniowe	1 222	320	596	2 138
gospodarcze	1 066	153	1 555	2 774
konsumpcyjne	474	133	488	1 095
należności z tytułu leasingu finansowego	1 779	370	126	2 275
Inne aktywa finansowe	1	-	1	2
Razem netto	4 542	976	2 770	8 288

WEWNĘTRZNE KLASY RATINGOWE

Biorąc pod uwagę charakter działalności Grupy Kapitałowej oraz wolumen należności kredytowych i leasingowych najistotniejsze portfele są w zarządzaniu Banku oraz PKO Leasing SA.

Ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych niespełniające przesłanek utraty wartości klasyfikowane są ze względu na rating klienta w ramach wewnętrznych klas ratingowych od A do G (w zakresie podmiotów finansowych A-F).

Systemem ratingowym objęte są następujące portfele:

- klienci rynku korporacyjnego,
- małe i średnie przedsiębiorstwa (z wyłączeniem pewnych grup produktów ocenianych w sposób uproszczony).

Kredyty i pożyczki niespełniające przesłanek utraty wartości niepodlegające ocenie ratingowej charakteryzują się satysfakcjonującym poziomem ryzyka kredytowego. Dotyczy to w szczególności kredytów detalicznych (w tym kredytów mieszkaniowych), wśród których brak jest indywidualnie istotnych zaangażowań, których istnienie skutkowałoby powstaniem istotnego ryzyka kredytowego.

59. KONCENTRACJA RYZYKA KREDYTOWEGO W GRUPIE KAPITAŁOWEJ

Grupa Kapitałowa definiuje ryzyko koncentracji kredytowej jako ryzyko powstania istotnych strat lub znaczącej zmiany profilu ryzyka Grupy Kapitałowej z powodu nadmiernej koncentracji z tytułu ekspozycji wobec poszczególnych klientów i grup powiązanych klientów, wobec klientów działających w tym samym sektorze gospodarki lub działających w tym samym regionie geograficznym lub z powodu nadmiernej koncentracji z innych tytułów.

KONCENTRACJA WOBEC NAJWIĘKSZYCH PODMIOTÓW

Na 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku limity koncentracji nie były przekroczone.

Na 30 czerwca 2018 roku poziom ryzyka koncentracji Grupy Kapitałowej Banku wobec pojedynczych zaangażowań był niewielki – największe zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu wyniosło 8,2% uznanego skonsolidowanego kapitału Grupy (na dzień 31 grudnia 2017 roku 8,6%).

KONCENTRACJA WOBEC NAJWIĘKSZYCH GRUP KAPITAŁOWYCH

Największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego w grupę kapitałową kredytobiorców wynosi 1,09% portfela kredytowego Grupy Kapitałowej (na 31 grudnia 2017 roku 1,13%).

Na 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku poziom ryzyka koncentracji w grupę podmiotów był niewielki – największa koncentracja zaangażowania Grupy Kapitałowej Banku wyniosła odpowiednio 8,7% i 9,2% uznanego kapitału Grupy Kapitałowej.

KONCENTRACJA WOBEC SEKCJI BRANŻOWYCH

W Grupie Kapitałowej stosowane są limity branżowe, których celem jest ograniczanie poziomu ryzyka związanego z finansowaniem klientów instytucjonalnych prowadzących działalność w wybranych branżach charakteryzujących się wysokim poziomem ryzyka kredytowego oraz unikanie nadmiernego poziomu koncentracji branżowej.

Łączne zaangażowanie w cztery największe grupy branż tj. „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Handel hurtowy i detaliczny (...)” oraz „Administracja publiczna i obrona narodowa” na 30 czerwca 2018 roku wyniosło 56% (na 31 grudnia 2017 roku 55,2%).

KONCENTRACJA WOBEC REGIONÓW GEOGRAFICZNYCH

Portfel kredytowy Grupy Kapitałowej jest zdywersyfikowany pod względem koncentracji geograficznej.

Struktura portfela kredytowego według regionów geograficznych rozróżniana jest w Grupie Kapitałowej ze względu na:

- miejsce prowadzonej działalności - Grupa Kapitałowa prowadzi działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz poprzez podmioty zależne: na terenie Ukrainy, Szwecji i Irlandii, a także w formie Oddziału w Niemczech i Czechach,
- obszar klienta Banku - odrębny dla Obszaru Rynku Detalicznego (ORD) i dla Obszaru Bankowości Korporacyjnej i Inwestycyjnej (OKI). W ramach ORD wyróżnia się 11 regionów geograficznych i centralę. Na 30 czerwca 2018 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występuje w regionie warszawskim i katowickim (około 26% portfela ORD). Na 31 grudnia 2017 roku największa koncentracja portfela kredytowego ORD występowała w tych samych regionach (około 26% portfela ORD). W ramach OKI Bank wyróżnia 7 makroregionów i centralę. Na 30 czerwca 2018 roku największa koncentracja portfela kredytowego OKI występuje w makroregionie centralnym - 41% portfela OKI. Na 31 grudnia 2017 roku największa koncentracja portfela kredytowego OKI występowała w makroregionie centralnym (44% portfela OKI).

KONCENTRACJA WALUTOWA RYZYKA KREDYTOWEGO

Na 30 czerwca 2018 roku udział ekspozycji w walutach wymienialnych innych niż PLN w całym portfelu Grupy Kapitałowej wyniósł 19,7% (na 31 grudnia 2017 roku wyniósł 19,2%). Największą część zaangażowania walutowego Grupy Kapitałowej stanowią ekspozycje w CHF i dotyczą one portfela kredytowego Banku. W przypadku spółek Grupy Kapitałowej sytuacja kształtuje się inaczej, tj. w portfelu walutowym Grupy Kapitałowej PKO Leasing SA dominują ekspozycje w EUR (93% portfela walutowego), a w Grupie Kapitałowej KREDOBANK SA i w spółce Finansowa Kompania „Prywatne Inwestycje” Sp. z o.o. kredyty udzielane w USD (odpowiednio 50% i 81% portfela walutowego tych podmiotów).

INNE RODZAJE KONCENTRACJI

Zgodnie z rekomendacją S, T i C Komisji Nadzoru Finansowego Bank stosuje wewnętrzne limity związane z ekspozycjami kredytowymi klientów Banku określające apetyt na ryzyko kredytowe i koncentracji. Na 30 czerwca 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku limity te nie zostały przekroczone.

60. PRAKTYKI FORBEARANCE

Grupa Kapitałowa jako forbearance traktuje działania mające na celu dokonanie uzgodnionych z dłużnikiem lub emitentem zmian warunków umowy, wymuszonych jego trudną sytuacją finansową (działania restrukturyzacyjne wprowadzające udogodnienia, które w innym przypadku nie byłyby przyznane). Celem działań forbearance jest przywrócenie dłużnikowi lub emitentowi zdolności wywiązania się ze zobowiązań wobec Grupy Kapitałowej oraz maksymalizacja efektywności zarządzania wierzytelnościami trudnymi, tj. uzyskanie możliwie najwyższych odzysków, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum ponoszonych w związku z tym kosztów.

Działalność forbearance polega na zmianie warunków spłaty wierzytelności, które są indywidualnie ustalane wobec każdego kontraktu. Zmiany mogą dotyczyć:

- rozłożenia zadłużenia wymagalnego na raty,
- zmiany formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące),
- wydłużenia okresu kredytowania,
- zmiany oprocentowania,
- zmiany wysokości marży,
- redukcji wierzytelności.

W wyniku zawarcia i terminowej obsługi umowy forbearance wierzytelność staje się wierzytelnością niewymagalną. Elementem procesu forbearance jest ocena możliwości wywiązania się przez dłużnika z warunków umowy ugody (spłaty zadłużenia w ustalonych terminach). Umowy forbearance są na bieżąco monitorowane.

Jeśli w odniesieniu do wynikających z nich ekspozycji kredytowych rozpoznaje się utratę wartości lub kryterium znacznego wzrostu ryzyka kredytowego, tworzone są odpisy aktualizujące – odzwierciedlające oczekiwaną stratę.

Ekspozycje ze statusem forbearance klasyfikowane jako nieobsługiwane włącza się do portfela ekspozycji obsługiwanych, gdy spełnione są łącznie warunki:

- wierzytelność nie spełnia przesłanki utraty wartości i nie rozpoznaje się w odniesieniu do niej utraty wartości,
- upłynęło przynajmniej 12 miesięcy od zawarcia umowy restrukturyzacyjnej,
- umową restrukturyzacyjną objęto całość zadłużenia,
- dłużnik wykazał zdolność do wywiązania się z warunków umowy restrukturyzacyjnej.

Ekspozycje przestają spełniać kryteria ekspozycji ze statusem forbearance, gdy spełnione są łącznie warunki:

- upłynęło przynajmniej 24 miesiące od włączenia ekspozycji ze statusem forbearance do portfela ekspozycji obsługiwanych (okres warunkowy),
- na koniec okresu warunkowego, o którym mowa powyżej, klient nie posiada zadłużenia przeterminowanego wobec Banku przekraczającego 30 dni,
- nastąpiła terminowa spłata przynajmniej 12 rat w docelowej wysokości.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

30.06.2018	Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance					Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance					Wartość netto ekspozycji objętych forbearance
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto	
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat:	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1
Kredyty	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1
konsumpcyjne	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	1
Wycenione według zamortyzowanego kosztu:	1 137	1	1 138	(114)	1 024	2 120	198	2 318	(1 014)	1 304	2 328
Kredyty	1 117	1	1 118	(114)	1 004	2 013	198	2 211	(1 001)	1 210	2 214
mieszkaniowe	531	-	531	(73)	458	718	1	719	(398)	321	779
gospodarcze	532	1	533	(36)	497	1 074	194	1 268	(512)	756	1 253
konsumpcyjne	54	-	54	(5)	49	221	3	224	(91)	133	182
Należności z tytułu leasingu finansowego	20	-	20	-	20	107	-	107	(13)	94	114
Razem	1 137	1	1 138	(114)	1 024	2 121	198	2 319	(1 014)	1 305	2 329

31.12.2017	Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance					Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance					Wartość netto ekspozycji objętych forbearance
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Refinansowanie	Razem brutto	Odpisy aktualizujące	Razem netto	
Kredyty	1 433	2	1 435	(54)	1 381	2 298	213	2 511	(968)	1 543	2 924
mieszkaniowe	544	-	544	(13)	531	872	11	883	(439)	444	975
gospodarcze	819	2	821	(39)	782	1 211	187	1 398	(433)	965	1 747
konsumpcyjne	70	-	70	(2)	68	215	15	230	(96)	134	202
Należności z tytułu leasingu finansowego	31	-	31	(3)	28	160	-	160	(58)	102	130
Razem	1 464	2	1 466	(57)	1 409	2 458	213	2 671	(1 026)	1 645	3 054

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM PODLEGAJĄCE FORBEARANCE WEDŁUG STOSOWANYCH ZMIAN WARUNKÓW SPŁATY (BRUTTO)	30.06.2018	31.12.2017
Rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty	2 085	2 365
Zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące)	1 482	1 671
Wydłużenie okresu kredytowania	1 491	1 700
Zmiana oprocentowania	716	772
Zmiana wysokości marży	665	896
Redukcja wierzytelności	133	150
Inne warunki	239	72

Dla danej ekspozycji kredytowej podlegającej forbearance może być zastosowana więcej niż jedna zmiana warunków spłaty.

PAPIERY WARTOŚCIOWE PODLEGAJĄCE FORBEARANCE

30.06.2018	Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance			Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance			Wartość netto ekspozycji objętych forbearance	
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Razem brutto	Razem netto	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Razem brutto	Odpisy aktualizujące		Razem netto
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	-	-	-	113	113	-	113	113
obligacje korporacyjne PLN	-	-	-	113	113	-	113	113
Wyceniane do wartości godziwej przez inne dochody całkowite	190	190	190	472	472	(13)	459	649
obligacje korporacyjne PLN	63	63	63	472	472	(13)	459	522
obligacje korporacyjne walutowe	127	127	127	-	-	-	-	127
Razem	190	190	190	585	585	(13)	572	762

31.12.2017	Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance			Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance			Wartość netto ekspozycji objętych forbearance	
	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Razem brutto	Razem netto	Instrumenty, których warunki zostały zmienione	Razem brutto	Odpisy aktualizujące		Razem netto
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży								
obligacje korporacyjne PLN	81	81	81	819	819	(246)	573	654
obligacje korporacyjne walutowe	150	150	150	-	-	-	-	150
Razem	231	231	231	819	819	(246)	573	804

DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE PODLEGAJĄCE FORBEARANCE WEDŁUG STOSOWANYCH ZMIAN WARUNKÓW SPŁATY (BRUTTO)	30.06.2018	31.12.2017
Rozłożenie zadłużenia wymagalnego na raty	775	1 050
Zmiana formuły spłaty (raty annuitetowe, raty malejące)	775	1 050
Wydłużenie okresu kredytowania	775	1 050
Zmiana oprocentowania	585	819
Zmiana wysokości marży	585	819
Redukcja wierzytelności	-	133

61. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW I POŻYCZEK UDZIELONYCH KLIENTOM W PODZIALE NA WALUTY

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM W PODZIALE NA WALUTY 30.06.2018	PLN	CHF	EUR	USD	INNE	Razem
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat						
Kredyty i pożyczki udzielone klientom		988	-	-	-	988
mieszkaniowe		31				31
gospodarcze		159				159
konsumpcyjne		798				798
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		988	-	-	-	988
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu						
Kredyty brutto	161 910	24 942	10 448	2 093	1 269	200 662
mieszkaniowe	84 024	24 101	3 346	84	133	111 688
gospodarcze	51 972	563	7 076	2 004	715	62 330
konsumpcyjne	25 914	278	26	5	421	26 644
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	624	-	-	-	-	624
Należności z tytułu leasingu finansowego	10 353	26	3 493	274	55	14 201
Odpisy na oczekiwane straty kredytowe	(7 133)	(985)	(396)	(205)	(163)	(8 882)
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu netto	165 754	23 983	13 545	2 162	1 161	206 605
Razem	166 742	23 983	13 545	2 162	1 161	207 593

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM W PODZIALE NA WALUTY 31.12.2017	PLN	CHF	EUR	USD	INNE	Razem
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu						
Kredyty brutto	158 171	24 786	9 505	1 441	1 033	194 936
mieszkaniowe	80 711	23 909	3 354	83	106	108 163
gospodarcze	51 847	589	6 125	1 353	583	60 497
konsumpcyjne	25 613	288	26	5	344	26 276
Dłużne papiery wartościowe (korporacyjne)	1 734	-	125	-	-	1 859
Dłużne papiery wartościowe (komunalne)	2 519	-	-	-	-	2 519
Transakcje z przyrzeczeniem sprzedaży	902	-	-	-	-	902
Należności z tytułu leasingu finansowego	9 377	24	3 485	323	27	13 236
Odpisy z tytułu utraty wartości	(6 290)	(896)	(289)	(198)	(150)	(7 823)
Razem	166 413	23 914	12 826	1 566	910	205 629

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Grupa Kapitałowa w sposób szczególny analizuje portfel walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Grupa Kapitałowa na bieżąco monitoruje jakość tego portfela i analizuje ryzyko pogorszenia się jakości tego portfela. Obecnie jakość portfela pozostaje na akceptowanym poziomie. Grupa Kapitałowa uwzględnia ryzyko walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych w zarządzaniu adekwatnością kapitałową i kapitałem własnym.

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM W CHF WEDŁUG METOD KALKULACJI ODPISÓW (W PRZELICZENIU NA PLN według kursu 1 CHF = 3,7702)	30.06.2018			Razem	
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe		
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu					
Wartość brutto		2	370	24 596	24 968
aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	-	120		21 873	21 993
aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	2	131		1 658	1 791
aktywa zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	-	119		1 065	1 184
Odписы na oczekiwane straty kredytowe		(86)		(899)	(985)
odписы dotyczące aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)	-	(1)		(12)	(13)
odписы dotyczące aktywów, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)	-	(15)		(156)	(171)
odписы dotyczące aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)	-	(70)		(731)	(801)
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu netto	2	284		23 697	23 983
w tym: zakupione/udzielone aktywa finansowe z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	-	-		58	58
Razem	2	284		23 697	23 983

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	30.06.2018					Razem	
	PLN	CHF	EUR	USD	Pozostałe waluty		
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		988	-	-	-	988	
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:							
Wartość brutto		172 887	24 968	13 941	2 367	1 324	215 487
aktywa, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)		151 976	21 993	11 190	1 876	1 161	188 196
aktywa, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)		11 035	1 791	1 762	326	8	14 922
aktywa zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)		9 876	1 184	989	165	155	12 369
Odписы na oczekiwane straty kredytowe		(7 133)	(985)	(396)	(205)	(163)	(8 882)
odписы dotyczące aktywów, w przypadku których nie nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia (faza 1)		(418)	(13)	(48)	(5)	(29)	(513)
odписы dotyczące aktywów, w przypadku których nastąpił znaczny wzrost ryzyka kredytowego od momentu ich początkowego ujęcia, lecz które nie są zagrożone utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 2)		(923)	(171)	(78)	(54)	(3)	(1 229)
odписы dotyczące aktywów zagrożonych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (faza 3)		(5 792)	(801)	(270)	(146)	(131)	(7 140)
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu netto	165 754	23 983	13 545	2 162	1 161	206 605	
w tym: zakupione/udzielone aktywa finansowe z utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (POCI)	137	58	79	-	-	274	
Razem	166 742	23 983	13 545	2 162	1 161	207 593	

KREDYTY MIESZKANIOWE DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH WEDŁUG WALUT	30.06.2018			31.12.2017		
	brutto	odpis	netto	brutto	odpis	netto
PLN	81 588	(1 243)	80 345	74 369	(916)	73 453
CHF	24 091	(802)	23 289	23 895	(754)	23 141
EUR	3 346	(59)	3 287	3 359	(54)	3 305
USD	84	(30)	54	268	(171)	97
INNE	134	(24)	110	111	(22)	89
RAZEM	109 243	(2 158)	107 085	102 002	(1 917)	100 085

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM PODLEGAJĄCE FORBEARANCE WEDŁUG WALUT	30.06.2018					Razem
	PLN	CHF	EUR	USD	Pozostałe waluty	
Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance		624	299	100	1	1 024
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		624	299	100	1	1 024
wartość brutto		697	334	106	1	1 138
odписы na oczekiwane straty kredytowe		(73)	(35)	(6)	-	(114)
Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance		883	204	202	5	1 305
Nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wycenione do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1				1
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		882	204	202	5	1 304
wartość brutto		1 606	429	228	30	2 318
odписы na oczekiwane straty kredytowe		(724)	(225)	(26)	(25)	(1 014)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto	1 507	503	302	6	11	2 329

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM W CHF WEDŁUG METOD KALKULACJI ODPISÓW (W PRZELICZENIU NA PLN według kursu 1 CHF = 3,5672)	31.12.2017			
	Instytucje finansowe	Przedsiębiorstwa	Gospodarstwa domowe	Razem
Wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	113	102	215
ze stwierdzoną utratą wartości	-	104	90	194
Wyceniane według metody portfelowej, ze stwierdzoną utratą wartości	-	17	1 041	1 058
Wyceniane według metody grupowej (IBNR)	2	270	23 277	23 549
			-	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	2	400	24 420	24 822
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody zindywidualizowanej, w tym:	-	(51)	(42)	(93)
ze stwierdzoną utratą wartości	-	(51)	(42)	(93)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody portfelowej	-	(14)	(749)	(763)
Odpisy na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	-	(3)	(49)	(52)
Odpisy - razem	-	(68)	(840)	(908)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	2	332	23 580	23 914

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM PODLEGAJĄCE FORBEARANCE WEDŁUG WALUT	31.12.2017					
	PLN	CHF	EUR	USD	Pozostałe waluty	Razem
Ekspozycje obsługiwane objęte forbearance		911	325	173	-	1 409
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		911	325	173	-	1 409
wartość brutto		960	332	174		1 466
odpisy z tytułu utraty wartości		(49)	(7)	(1)		(57)
Ekspozycje nieobsługiwane objęte forbearance		1 177	260	194	6	1 645
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu:		1 177	260	194	6	1 645
wartość brutto		1 837	532	250	27	2 671
odpisy z tytułu utraty wartości		(660)	(272)	(56)	(21)	(1 026)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto		2 088	585	367	6	3 054

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WEDŁUG METODY GRUPOWEJ (IBNR)	31.12.2017					Razem
	PLN	CHF	EUR	USD	Pozostałe waluty	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto	162 281	23 549	12 375	1 538	935	200 678
przeterminowane	3 715	512	764	8	58	5 057
nieprzeterminowane	158 566	23 037	11 611	1 530	877	195 621
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR)	(518)	(52)	(63)	(60)	(27)	(720)
przeterminowane	(138)	(27)	(10)	-	(1)	(176)
nieprzeterminowane	(380)	(25)	(53)	(60)	(26)	(544)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom netto	161 763	23 497	12 312	1 478	908	199 958

KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WEDŁUG METODY GRUPOWEJ (IBNR) PODLEGAJĄCE FORBEARANCE WEDŁUG WALUT	31.12.2017					Razem
	PLN	CHF	EUR	USD	Pozostałe waluty	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom brutto forbearance		1 055	397	181	25	1 684
Odpis na ekspozycje wyceniane według metody grupowej (IBNR) forbearance		(57)	(14)	(2)	(2)	(76)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance netto		998	383	179	23	1 608

Na 30 czerwca 2018 roku średnie LTV dla portfela kredytów w CHF wyniosło 65,7% (na 31 grudnia 2017 roku 67,0%) - w porównaniu do średniego LTV dla całego portfela wynoszącego 60,7% (na 31 grudnia 2017 roku 62,4%).

62. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM STOPY PROCENTOWEJ

LUKA PRZESZACOWAŃ

Luka przeszacowań prezentuje różnicę między wartością bieżącą pozycji aktywnych oraz pasywnych narażonych na ryzyko stopy procentowej, podlegających przeszacowaniu w danym przedziale czasowym, przy czym pozycje te ujmowane są w dacie transakcji.

Na koniec I półrocza 2018 roku i w 2017 roku Grupa Kapitałowa posiadała złotową skumulowaną lukę dodatnią w PLN we wszystkich horyzontach czasowych.

MIARY WRAŻLIWOŚCI

Ekspozycja Grupy Kapitałowej PKO Banku Polskiego SA na ryzyko stopy procentowej kształtowała się na 30 czerwca 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku w ramach przyjętych limitów. Grupa Kapitałowa była głównie narażona na ryzyko złotej stopy procentowej. Spośród wszystkich stosowanych przez Grupę Kapitałową testów warunków skrajnych polegających na równoległym przesunięciu krzywych stóp procentowych, najbardziej niekorzystnym dla Grupy Kapitałowej był scenariusz równoległego przesunięcia krzywych stóp procentowych w PLN.

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Grupy Kapitałowej na ryzyko stopy procentowej przedstawia poniższa tabela:

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	30.06.2018	31.12.2017
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN) ¹	252	301
Równoległe przesunięcie krzywych stóp procentowych o 200 pb. (mln PLN) (test warunków skrajnych) ²	1 863	2 150

¹ Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących ryzyko stopy procentowej oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem stopy procentowej. Miarę VaR 10-dniowy dla stopy procentowej dla głównych walut stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na dzień 30 czerwca 2018 roku wyniosła 9 mln PLN, a na dzień 31 grudnia 2017 roku 10 mln PLN.

² W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: przesunięcie krzywych stóp w poszczególnych walutach o 200 p.b. w górę oraz o 200 p.b. w dół.

Na 30 czerwca 2018 roku wartość zagrożona na stopie procentowej Banku w horyzoncie 10-dniowym (VaR 10-dniowy) wyniosła 252 miliony PLN. Na 31 grudnia 2017 roku miara VaR dla Banku wyniosła 301 milionów PLN.

63. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM WALUTOWYM

MIARY WRAŻLIWOŚCI

VaR Banku oraz analizę *stress-testową* narażenia Banku na ryzyko walutowe łącznie dla wszystkich walut przedstawia poniższa tabela:

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	30.06.2018	31.12.2017
VaR 10 - dniowy przy poziomie ufności 99% (mln PLN) ¹	3	3
Zmiana kursów WAL/PLN o 20% (mln PLN) (test warunków skrajnych) ²	40	48

¹ Biorąc pod uwagę charakter prowadzonej działalności pozostałych Spółek Grupy Kapitałowej generujących istotne ryzyko walutowe oraz specyfikę rynku, na którym działają, Grupa Kapitałowa nie wyznacza skonsolidowanej miary wrażliwości VaR. Spółki te wykorzystują własne miary ryzyka do zarządzania ryzykiem walutowym. Miarę VaR 10-dniowy stosuje KREDOBANK SA, jej wartość na 30 czerwca 2018 roku wyniosła ok. 0,1 mln PLN, a na 31 grudnia 2017 roku ok. 0,1 mln PLN.

² W tabeli zaprezentowano wartość najbardziej niekorzystnego testu warunków skrajnych spośród scenariuszy: aprecjacja PLN o 20% oraz deprecjacja PLN o 20%.

POZYCJA WALUTOWA

Wielkość pozycji walutowych w Grupie Kapitałowej jest kluczowym (poza zmiennościami kursów walutowych) czynnikiem determinującym poziom ryzyka walutowego, na jakie narażona jest Grupa Kapitałowa. Na poziom pozycji walutowych wpływają wszystkie transakcje walutowe, jakie zostają zawarte, bilansowe i pozabilansowe. Narażenie Grupy na ryzyko walutowe jest niskie.

POZYCJA WALUTOWA	30.06.2018	31.12.2017
EUR	(217)	(157)
USD	(30)	(28)
CHF	(3)	8
GBP	3	11
Pozostałe (Globalna Netto)	57	61

64. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PŁYNNOŚCI

LUKA PŁYNNOŚCI

Poniżej prezentowane luki płynności stanowią sumę urealnionej luki płynności Banku (urealnienia w zakresie między innymi pozycji bilansowych Banku dotyczą osadu depozytów podmiotów niefinansowych i ich wymagalności, osadu kredytów w rachunku bieżącym podmiotów niefinansowych i ich zapadalności oraz płynnych papierów wartościowych i ich terminu zapadalności), PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing, KREDOBANK oraz kontraktowej luki płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej.

	a'vista	0 - 1 miesiąc	1 - 3 miesiące	3 - 6 miesiące	6 - 12 miesiące	12 - 24 miesiące	24 - 60 miesiące	pow. 60 miesiące
30.06.2018								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	9 596	31 266	2 118	1 746	5 937	9 809	21 653	(82 125)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	9 596	40 862	42 980	44 726	50 663	60 472	82 125	-
31.12.2017								
Grupa Kapitałowa - urealniona luka okresowa	16 011	27 220	(871)	(177)	6 091	10 150	30 400	(88 824)
Grupa Kapitałowa - urealniona skumulowana luka okresowa	16 011	43 231	42 360	42 183	48 274	58 424	88 824	-

We wszystkich przedziałach urealniona skumulowana luka płynności Grupy Kapitałowej, która wyznaczona została jako suma urealnionej luki płynności Banku, PKO Banku Hipotecznego, PKO Leasing, KREDOBANK i kontraktowych luk płynności pozostałych spółek Grupy Kapitałowej wykazywała wartości dodatnie na 30 czerwca 2018 roku oraz na 31 grudnia 2017 roku. Oznacza to nadwyżkę zapadających lub możliwych do upłynnienia aktywów nad wymagalnymi zobowiązaniami.

REZERWA PŁYNNOŚCI I NADWYŻKA PŁYNNOŚCI

NAZWA MIARY WRAŻLIWOŚCI	30.06.2018	31.12.2017
Nadwyżka płynności w horyzoncie do 30 dni (mld PLN) ¹	15	14

¹ Nadwyżka płynności określa zdolność do pokrycia przez Bank potrzeb płynnościowych w zadanym okresie przetrwania w sytuacji realizacji zdefiniowanych scenariuszy warunków skrajnych.

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI

NADZORCZE MIARY PŁYNNOŚCI	30.06.2018	31.12.2017
M3 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych funduszami własnymi	14,86	13,92
M4 - współczynnik pokrycia aktywów nie płynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,18	1,19
NSFR - wskaźnik pokrycia stabilnego finansowania	110,7%	113,9%
LCR - wskaźnik pokrycia płynności	132,4%	156,0%

W okresie zakończonym 31 grudnia 2017 roku i 30 czerwca 2018 roku wartości wskaźników miar nadzorczych utrzymywały się powyżej limitów nadzorczych. Wskazane w tabeli wskaźniki LCR oraz NSFR przedstawiają wartości dla Grupy Kapitałowej, zaś wskaźniki M3-M4 to wartości dla Banku.

OSAD DEPOZYTÓW

Na 30 czerwca 2018 roku poziom osadu depozytów stanowił ok. 93,9% wszystkich depozytów zdeponowanych w Banku (z wyłączeniem rynku międzybankowego), co oznacza brak zmian w porównaniu do końca 2017 roku.

65. POZOSTAŁE RYZYKA

Szczegółowe informacje o sposobie zarządzania ryzykami: operacyjnym, cen towarów, cen kapitałowych papierów wartościowych, innych ryzyk cenowych, instrumentów pochodnych, braku zgodności i postępowania, utraty reputacji, zmian makroekonomicznych, modeli, biznesowym, kapitałowym, ubezpieczeniowym i nadmiernej dźwigni finansowej zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym PKO Banku Polskiego SA za rok 2017 oraz w raporcie Adekwatność kapitałowa oraz inne informacje podlegające ogłaszaniu Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego Spółki Akcyjnej według stanu na 31 grudnia 2017 roku.

66. KOMPLEKSOWE TESTY WARUNKÓW SKRAJNYCH

Kompleksowe testy warunków skrajnych stanowią integralny element zarządzania ryzykiem w Banku oraz uzupełnienie testów warunków skrajnych specyficznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Uwzględniają one zbiorczo ryzyka uznane za istotne. Obejmują analizę wpływu zmian w otoczeniu i funkcjonowaniu Banku na sytuację finansową, w szczególności: rachunek zysków i strat, sprawozdanie z sytuacji finansowej, fundusze własne, adekwatność kapitałową, wybrane miary płynności.

Kompleksowe testy warunków skrajnych na potrzeby Banku przeprowadzane są co pół roku w horyzoncie trzyletnim, przy uwzględnieniu zmian wartości i struktury pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rachunku zysków i strat (testy dynamiczne). Testy nadzorcze przeprowadzane są na żądanie organów nadzorczych zgodnie z założeniami dostarczonymi przez organy nadzorcze.

67. ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA

Grupa Kapitałowa utrzymuje poziom adekwatności kapitałowej na bezpiecznym poziomie, powyżej limitów nadzorczych i regulacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem CRR, Grupę Kapitałową na potrzeby konsolidacji ostrożnościowej stanowią: PKO Bank Polski SA, Grupa Kapitałowa PKO Leasing SA, PKO BP BANKOWY PTE SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, Grupa Kapitałowa KREDOBANK SA, PKO Finance AB, PKO BP Finat Sp. z o.o., PKO Bank Hipoteczny SA, Grupa Kapitałowa Bankowe Towarzystwo Kapitałowe SA.

FUNDUSZE WŁASNE WYKORZYSTANE DO OBLICZENIA WSPÓŁCZYNNIKÓW KAPITAŁOWYCH

Wzrost funduszy własnych pomiędzy 31 grudnia 2017 roku a 30 czerwca 2018 roku wynikał głównie z ujęcia w Kapitale Tier II nowej emisji obligacji podporządkowanych (1 miliard PLN, po uzyskaniu odpowiedniej zgody KNF) oraz uwzględnienia Uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku w sprawie podziału zysku za 2017 rok (w stosunku do kwoty zysku ujętej w funduszach własnych Grupy na 31 grudnia 2017 roku, w czerwcu 2018 roku zaliczono dodatkowo 264 miliony PLN). Ponadto nastąpił wzrost wartości niepodzielonego wyniku, z uwzględnieniem rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne (o 336 milionów PLN) przy jednoczesnym spadku wartości niematerialnych pomniejszających fundusze własne (o 105 milionów PLN). Dodatkowo, w związku z zakończeniem okresu przejściowego określonego rozporządzeniem CRR w zakresie usuwania z funduszy własnych mającej zastosowanie wartości niezrealizowanych zysków na

papierach wycenianych do wartości godziwej (na 31 grudnia 2017 roku usuwane było 20% tych zysków) fundusze własne wzrosły o 72 miliony PLN.

	30.06.2018	31.12.2017
Fundusze własne razem	35 938	34 026
Kapitał Tier I	33 238	32 326
Kapitał Tier I przed korektami regulacyjnymi i pomniejszeniami, w tym:	35 928	35 270
Kapitał zakładowy	1 250	1 250
Pozostałe kapitały rezerwowe	33 034	30 891
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	1 070	1 070
Zyski zatrzymane, w tym:	574	2 060
niepodzielony wynik	(88)	2 060
korekta wynikająca z zastosowania rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne	662	-
(-) Wartość firmy	(1 160)	(1 160)
(-) Inne wartości niematerialne	(1 549)	(1 654)
Skumulowane inne całkowite dochody	(23)	(113)
Korekty w kapitale podstawowym Tier I z tytułu filtrów ostrożnościowych	42	55
Inne korekty w okresie przejściowym w kapitale podstawowym Tier I	-	(72)
Kapitał Tier II	2 700	1 700
Instrumenty kapitałowe i pożyczki podporządkowane kwalifikujące się jako kapitał Tier II	2 700	1 700
Wymogi w zakresie funduszy własnych	16 500	15 670
Ryzyko kredytowe	15 234	14 499
Ryzyko operacyjne	708	656
Ryzyko rynkowe	512	474
Ryzyko korekty wyceny kredytowej	46	41
Łączny współczynnik kapitałowy	17,42%	17,37%
Współczynnik kapitału Tier 1	16,12%	16,50%

Bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne na 30 czerwca 2018 roku, wartość funduszy własnych Grupy wyniosłaby 35 275 milionów PLN, wartość kapitału Tier I 32 575 milionów PLN, łączny współczynnik kapitałowy wyniosłby 17,17%, współczynnik kapitału Tier I wyniosłby 15,85%.

68. WSKAŹNIK DŹWIGNI

Grupa Kapitałowa wylicza wskaźnik dźwigni jako jedną z miar adekwatności kapitałowej.

Celem zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej jest zapewnienie właściwej relacji pomiędzy wielkością kapitału podstawowego (Tier I) i sumą aktywów bilansowych oraz udzielonych zobowiązań pozabilansowych Grupy. Sposób zarządzania ryzykiem nadmiernej dźwigni finansowej został uregulowany w przepisach wewnętrznych Grupy dotyczących adekwatności kapitałowej.

Dla celów pomiaru ryzyka nadmiernej dźwigni finansowej kalkuluje się wskaźnik dźwigni jako miarę kapitału Tier I podzieloną przez miarę ekspozycji całkowitej i wyraża wskaźnik jako wartość procentową. Grupa Kapitałowa oblicza wskaźnik dźwigni na datę sprawozdawczą. Wskaźnik dźwigni według stanu na 30 czerwca 2018 roku i 31 grudnia 2017 roku był kalkulowany w odniesieniu do kapitału Tier I i utrzymywał się powyżej limitów wewnętrznych, zewnętrznych, a także powyżej wartości minimalnych rekomendowanych przez KNF.

Dla utrzymania wskaźnika dźwigni na akceptowalnym poziomie ustala się strategiczny limit tolerancji i wartość progową, których poziomy są monitorowane i weryfikowane przynajmniej raz w roku.

Ekspozycja do obliczenia wskaźnika dźwigni w rozumieniu Rozporządzenia CRR

	Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych	
	30.06.2018	31.12.2017
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
Kapitał Tier I	33 238	32 326
Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	310 795	306 830
Wskaźnik dźwigni		
Wskaźnik dźwigni	10,69%	10,54%

Bez uwzględnienia rozwiązań przejściowych wskaźnik dźwigni wyniósłby 10,50%.

KAPITAŁ WEWNĘTRZNY (FILAR II)

W I półroczu 2018 roku Grupa Kapitałowa wyznaczała kapitał wewnętrzny zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa:

- rozporządzeniem CRR,
- ustawą Prawo bankowe,
- rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z 6 marca 2017 roku w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- ustawą o nadzorze makroostrożnościowym

oraz przepisami wewnętrznymi Banku i Grupy Kapitałowej.

Kapitał wewnętrzny to szacowana kwota kapitału, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej oraz wpływu zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka.

Celem szacowania kapitału wewnętrznego jest określenie minimalnego poziomu funduszy własnych zapewniającego bezpieczeństwo działalności przy uwzględnieniu zmian profilu i skali prowadzonej działalności oraz niekorzystnych warunków skrajnych.

Kapitał wewnętrzny na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka jest ustalany zgodnie z metodami określonymi w przepisach wewnętrznych. W przypadku dokonywania szacunków kapitału wewnętrznego na podstawie modeli statystycznych stosowany jest roczny horyzont prognozy oraz poziom ufności 99,9%. Łączny kapitał wewnętrzny Grupy Kapitałowej stanowi sumę wysokości kapitału wewnętrznego niezbędnego do pokrycia wszystkich istotnych rodzajów ryzyka, na które Bank i Grupa Kapitałowa są narażone, z uwzględnieniem podmiotów objętych konsolidacją ostrożnościową. Nie uwzględnia się efektu dywersyfikacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka i podmiotami Grupy Kapitałowej.

Wysokość relacji funduszy własnych do kapitału wewnętrznego Grupy Kapitałowej utrzymywała się na poziomie powyżej zarówno limitu ustawowego, jak i wewnętrznego Grupy Kapitałowej.

UJAWNIEŃ (FILAR III)

Szczegółowe informacje o zakresie ujawnianych informacji, sposobie ich weryfikacji oraz publikacji zawierają Zasady polityki informacyjnej PKO Banku Polskiego SA w zakresie adekwatności kapitałowej oraz innych informacji podlegających ogłaszaniu udostępnione na stronie internetowej Banku (www.pkobp.pl).

69. INFORMACJE O SEKURTYZACJI PORTFELA LEASINGOWEGO I PAKIETOWEJ SPRZEDAŻY WIERZYTELNOŚCI

W związku z nabyciem spółki Raiffeisen-Leasing Polska SA i jej spółek zależnych 1 grudnia 2016 roku, Grupa Kapitałowa objęła konsolidacją ROOF Poland Leasing 2014 DAC, spółkę celową z siedzibą w Irlandii. Spółka celowa jest nabywcą sekurytyzowanych wierzytelności wynikających z umów leasingowych sprzedawanych przez spółkę Raiffeisen-Leasing Polska SA w ramach programu sekurytyzacji, który rozpoczął się w grudniu 2014 roku. Nabyte przez spółkę celową wierzytelności zostały sfinansowane emisją papierów wartościowych. Celem i korzyścią transakcji sprzedaży wierzytelności do spółki celowej było pozyskanie źródeł długoterminowego finansowania i ich dywersyfikacja.

Wykup dłużnych papierów wartościowych w I półroczu 2018 roku według ich wartości nominalnej wynosił 70 milionów PLN dla papierów wartościowych wykupionych 2 stycznia 2018 roku oraz 204 miliony PLN dla papierów wartościowych wykupionych 3 kwietnia 2018 roku.

W I półroczu 2018 roku Grupa Kapitałowa przeprowadziła pakietowe sprzedaże (wierzycelności bilansowych i pozabilansowych) ponad 11,6 tysiąca sztuk wierzycelności od klientów detalicznych oraz gospodarczych o zadłużeniu ogółem ponad 750 milionów PLN (w I półroczu 2017 roku 555 milionów PLN). Łączna wartość bilansowa rezerw na potencjalne roszczenia z tytułu sprzedaży wierzycelności na 30 czerwca 2018 roku wynosiła 2,1 miliona PLN (na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 2 miliony PLN). W wyniku sprzedaży wierzycelności zostały przeniesione wszystkie ryzyka i korzyści, w związku z powyższym Grupa Kapitałowa zaprzestała ujmowania tych aktywów. Grupa Kapitałowa nie otrzymała papierów wartościowych z tytułu powyższych transakcji.

ZDARZENIA NASTĘPUJĄCE PO DNIU KOŃCZĄCYM OKRES SPRAWOZDAWCZY

70. ZDARZENIA, KTÓRE WYSTĄPIŁY PO DNIU, NA KTÓRY SPORZĄDZONO SPRAWOZDANIE FINANSOWE

27 lipca 2018 roku PKO Bank Hipoteczny SA wyemitował listy zastawne o łącznej wartości nominalnej 500 milionów PLN oraz okresie wykupu ustalonym na lipiec 2025 roku.

PKO Bank Polski SA zawarł 7 sierpnia 2018 roku umowę nabycia certyfikatów inwestycyjnych serii A Subfunduszu Strategicznego oraz certyfikatów inwestycyjnych serii A Subfunduszu Finansowego wyemitowanych przez PKO VC – fundusz inwestycyjny zamknięty aktywów niepublicznych („Fundusz”) oraz 7 sierpnia 2018 roku dokonał zapisu na certyfikaty inwestycyjne serii B wyżej wymienionych subfunduszy. Łączna wartość inwestycji Banku w Fundusz wynosi 200 milionów PLN. W dniu wpisania Banku do ewidencji uczestników Funduszu jako jedynego inwestora, tj. 9 sierpnia 2018 roku Fundusz stał się podmiotem zależnym Banku. Fundusz jest zarządzany przez PKO TFI SA i realizuje politykę właściwą dla funduszy typu venture capital, inwestując w technologiczne innowacje finansowe w obszarach: bankowym i okołobankowym oraz w inne innowacyjne rozwiązania dla przedsiębiorstw.

PODPISY WSZYSTKICH CZŁONKÓW ZARZĄDU BANKU

14.08.2018	ZBIGNIEW JAGIEŁŁO	PREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	RAFAŁ ANT CZAK	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	RAFAŁ KOZŁOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	MAKS KRACZKOWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	MIECZYŚŁAW KRÓL	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	ADAM MARCINI AK	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	PIOTR MAZUR	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	JAKUB PAPIERSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)
14.08.2018	JAN EMERYK ROŚCISZEWSKI	WICEPREZES ZARZĄDU (PODPIS)

PODPIS OSOBY, KTÓREJ POWIERZONO
PROWADZENIE KSIĄG RACHUNKOWYCH

DANUTA SZYMAŃSKA
DYREKTOR DEPARTAMENTU RACHUNKOWOŚCI I PODATKÓW

.....
(PODPIS)